

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Ракописите се испраќаат во дупли-
кат на адреса: „Службен весник на
НРМ“ - Скопје. Огласи по тарифата

СКОПЈЕ
Петок, 26 декември 1958
Број 37 Година XIV

Претплатата за 1958 год. изнесува
1.000 дин. Овој број чини 90 дин.
Жиро сметка број 802—11/1—698.

297.

На основа на член 48 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија, на Четвртата заедничка седница на Републичкиот собор и Соборот на производителите, одржана на 3 октомври 1958 година донесе

ДЕЛОВНИК НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

За осигурување на услови Народното собрание да ги врши своите права и должности утврдени со Уставот и за утврдување на правила за работата на Собранието се донесуваат деловници.

Член 2

Деловникот на Народното собрание содржи одредби за работата на Собранието на заедничките седници на соборите, за правата и должностите на претседателот, потпретседателот и секретарот на Собранието, за составот и делокругот на одборите и комисиите на Собранието и за администрацијата на Собранието.

Секој собор донесува свој деловник.

II. ЗАСЕДАНИЕ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ

Член 3

Едно свикнување на Народното собрание трае од денот кога е одржан првиот состанок на Народното собрание до денот на неговото распуштање. Свикнувањата на Собранието се обележуваат со редни броеви.

Член 4

Народното собрание е во постојано заседание за сето време на траењето на едно свикнување и работи во одделни седници на своите собори, во заеднички седници на обата собора и во седници на одборите и комисиите на соборите и на Собранието.

Летниот одмор на Собранието трае најмногу три месеци. Должината на летниот одмор, по предлог од претседателот на Народното собрание, ја определува Собранието на заедничка седница на соборите.

Претседателот на Собранието може, во случај на особена потреба, и за време на летниот одмор да свика седница на одбор или комисија на Собранието и на соборите, како и одделни и заеднички седници на соборите.

Член 5

Новоизбраното Собрание се свикнува во заседание најдоцна за триесеттиот ден од денот на извршените избори.

Новоизбраното Собрание го свикнува претседателот на Собранието од претходното свикнување, а ако тој тоа не го стори, Собранието ќе се состане по покана од Извршниот совет или по покана од дваесет пратеници.

III. ПРВА ЗАЕДНИЧКА СЕДНИЦА НА СОБОРИТЕ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ

Член 6

Првата заедничка седница на соборите на Народното собрание ја свикнува претседателот на Народното собрание од претходното свикнување на основа на предлог од соборите за свикнување на заедничка седница на соборите.

Првата заедничка седница на соборите ја отвора претседателот на Народното собрание од претходното свикнување.

На дневен ред на оваа седница се става: избор на претседател, потпретседател и секретар на Народното собрание, избор на претседател и членови на Извршниот совет и избор на членови на одборите и комисиите на Собранието.

IV. ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И СЕКРЕТАР НА СОБРАНИЕ

Член 7

Народното собрание има претседател, потпретседател и секретар, кои се избираат од редот на народните пратеници на првата заедничка седница на соборите.

Претседателот, потпретседателот и секретарот се избираат за целото време за кое е избрано Собранието, но остануваат на должност и по распуштањето на Собранието до нов избор на претседател, потпретседател и секретар.

Член 8

Претседателот на Собранието ги врши сите права и должности:

го претставува Собранието;

ги потпишува, покрај претседателот на Извршниот совет, указите за прогласување на законите;

се грижи за извршувањето на одлуките на Собранието и на неговите собори;

ги свикува заедничките седници на соборите и претседава на нив;

предлага дневен ред на заедничките седници на соборите;

ги свикува во седница соборите на Собранието согласно одредбите на нивните деловници;

се грижи за применувањето на деловниците на Собранието и на соборите и го толкува деловникот на Народното собрание;

ја ускладува работата на соборите и другите тела на Собранието;

се грижи за заштитата на пратеничкиот имунитет и другите пратенички права;

го составува предлогот на претсметката на приходите и расходите на Собранието;

се грижи за обезбедувањето на правата на печатот во Собранието;

пропишува куќен ред на Собранието и правила за стражата на Собранието;

врши други права и должности предвидени со овој деловник и со деловниците на соборите.

Член 9

Претседателот односно потпретседателот на Собранието, кога претседава на заедничка седница на соборите, не може да учествува во претресот и во гласањето, освен во гласањето за избор кога тоа се врши тајно.

Член 10

Претседателот на Собранието во случај на спреченост во сите негови права и должности го заменува потпретседателот на Собранието.

Потпретседателот му помага на претседателот во вршењето на работите одредени со овој деловник, и, во договор со претседателот, може да претседава на заедничка седница на соборите.

Во случај спреченост на претседателот и потпретседателот на заедничка седница на соборите, претседаваат претседателите на соборите.

Член 11

Секретарот на Собранието му помага на претседателот во раководењето со седниците и во ускладувањето на работите на соборите и другите тела на Собранието, води записник на заедничката седница на соборите, го чита записникот, се грижи за објавувањето на стенографските белешки и другите публикации на Собранието, се грижи за работата на администрацијата на Собранието и врши други права и должности предвидени со овој деловник.

Во случај спреченост на секретарот, во раководењето со седниците на претседателот му помага пратеник кого ќе го определи претседателот.

Член 12

Избор на претседател, потпретседател и секретар се врши на основа на поединечни предлози.

Предлог на кандидатура за претседател, потпретседател и секретар можат да поднесат најмалку дваесет пратеници.

Член 13

Изборот на претседател, потпретседател и секретар се врши со јавно гласање. По предлог од

најмалку еден пратеник Собранието може да реши изборот да се изврши со тајно гласање.

Ако изборот се врши со јавно гласање, Собранието избира прво претседател, потоа потпретседател и најпосле секретар.

Кога изборот се врши со јавно гласање и за претседател е кандидиран претседателот на Собранието од претходното свикување, за времето додека се избира претседател со седницата раководи потпретседателот на Собранието од претходното свикување, а ако тој е отсутен, со седницата раководат претседателите на соборите.

Ако изборот на претседател, потпретседател, и секретар се врши со тајно гласање, за времето додека се врши изборот со седницата раководат претседателите на соборите, на кои ќе им помагаат уште три пратеници што ќе ги избере Собранието од редот на пратениците кои не се кандидирани.

Избраниот претседател стапува на должност веднаш по објавувањето на резултатот од изборот и, ако изборот се врши со јавно гласање, тој раководи со изборот на потпретседателот и секретарот.

Член 14

Собранието може да ги разреши претседателот, потпретседателот и секретарот и пред истекот на времето за кое се избрани.

Претседателот, потпретседателот односно секретарот се разрешени ако за разрешувањето гласало мнозинството од сите народни пратеници.

Во поглед постапката за разрешување на претседателот, потпретседателот или секретарот и за начинот на гласањето при разрешувањето сходно ќе се применуваат одредбите за нивниот избор.

Член 15

Претседателот, потпретседателот и секретарот на Собранието оставка на функцијата на која се избрани му поднесуваат на Собранието.

Оставката треба да биде во писмена форма и образложена.

Поднесената оставка се става на дневен ред на наредната седница по нејзиното поднесување.

Собранието ја уважува или не ја уважува поднесената оставка.

За оставката Собранието решава без претрес, но по барање од народен пратеник, претседателот, потпретседателот односно секретарот кој поднел оставка е должен да даде поблиско појаснение за причините на поднесената оставка.

Член 16

На претседателот, потпретседателот или секретарот му престанува функцијата ако му престане пратеничкиот мандат или ако му биде уважена оставката.

На местото на претседателот, потпретседателот или секретарот кој е разрешен, на кого му е уважена оставката или му престанала функцијата поради престанок на пратеничкиот мандат, Собранието врши дополнителен избор на претседател, потпретседател или секретар.

V. ЗАЕДНИЧКИ СЕДНИЦИ НА СОБОРИТЕ

1) Делокруг

Член 17

На заедничките седници на соборите учествуваат и решаваат сите членови на Републичкиот собор и на Соборот на производителите.

Член 18

Собранието на заедничка седница на соборите ги врши следните работи:

- 1) избира и разрешува претседател, потпретседател и секретар на Собранието;
- 2) избира и разрешува претседател и членови на Извршниот совет;
- 3) избира и разрешува членови на одборите и комисиите на Собранието;
- 4) избира и разрешува претседатели и судии на окружните судови и на Врховниот суд на Народна Република Македонија;
- 5) избира и разрешува претседатели и судии на окружните стопански судови и претседател, судии и повремени судии на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија;
- 6) ја прогласува измената на Уставот;
- 7) донесува деловник на Собранието и ги потврдува деловниците на одборите и на комисиите на Собранието;
- 8) ги решава споровите за надлежност помеѓу соборите;
- 9) ги претресува извештаите на одборите и на комисиите на Собранието, доколку со овој деловник тоа не е ставено во надлежност на соборите;
- 10) ја потврдува уредбата за организацијата и работењето на Извршниот совет;
- 11) врши други работи одредени со Уставот и овој деловник.

Член 19

Собранието на заедничка седница на соборите може да донесува декларации и резолуции по прашања од надлежноста на републичките органи на власта и по други прашања од општ интерес за Народна Република Македонија, како и препораки за работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации, ако обата собора претходно се согласиле овие акти да се стават на дневен ред на заедничка седница.

Собранието и без претходна согласност на соборите може да ги стави на дневен ред на заедничка седница на соборите актите од претходниот став ако еден пратеник, кого го подржуваат најмалку уште девет членови од истиот собор не стави барање по актот да се решава на одделни седници на соборите.

Соборите можат да решат на заедничка седница да претресат одделни законски предлози и други прашања од општо значење во чие решавање учествуваат сбата собора, извештаите што ги поднесува Извршниот совет по своја иницијатива или по барање од Собранието, извештаите на коморите и други организации и установи, но гласањето по законските предлози се врши на седница на секој собор одделно.

Член 20

Ако по барање од еден собор, извештај на Извршниот совет треба да биде поднесен само во соборот што го барал поднесувањето на извештајот, извештајот ќе биде поднесен на заедничка седница на соборите ако тоа го побара и другиот собор.

Член 21

На дневен ред на заедничка седница на соборите може под услов од член 19 став 2 на овој деловник, да се стави и претрес по одделни прашања од општо политичко значење. Ваквиот претрес се завршува без усвојување на одредена одлука, а може да се заврши и со заклучок на Извршниот совет да му се препорача да подготви предлог на закон или друга одлука што ќе им се поднесе на соборите, или во своја надлежност да донесе потребни одлуки односно да преземе соодветни мерки.

2) Свикување и јавноста на седниците

Член 22

Заедничките седници на соборите ги свикува претседателот на Народното собрание со решение, кое им се доставува на народните пратеници ако заедничката седница се свикува за денови во кои соборите не одржуваат седница.

Заедничка седница на соборите свикува претседателот на Собранието на основа на решение од обата собора, по предлог од еден собор, од постојаните одбори или комисији на Собранието, од Извршниот совет или по сопствена иницијатива. Предлогот мора да содржи прашања од делокругот на заедничката седница на соборите заради чие расправање се предлага свикувањето на седница.

Претседателот е должен да свика заедничка седница на соборите во сите случаи кога тоа го предлагаат телата на Собранието наведени во претходниот став, како и во други случаи кога тоа е одредено со Уставот.

Ако претседателот не свика заедничка седница на соборите кога тоа е одредено со овој деловник, Собранието ќе се состане на заедничка седница по покана од најмалку дваесет пратеници или од Извршниот совет.

Член 23

Заедничката седница може да биде прекината пред да биде исцрпен дневниот ред.

Седницата ја прекинува претседателот на Собранието по своја иницијатива или по предлог од еден народен пратеник.

Објавувајќи го прекилот на седницата, претседателот на Собранието е должен истовремено да го објави денот и часот кога ќе продолжи заедничката седница односно начинот на кој народните пратеници ќе бидат известени за денот и часот кога ќе продолжи седницата. Освен тоа, денот и часот кога ќе продолжи заедничката седница претседателот ќе го објави и на огласната табла во просториите на Собранието.

Претседателот на Собранието може да ја прекине седницата најмногу за три дена. За прекин подолг од три дена потребно е решение на Собранието.

По предлог од народен пратеник, кого го подржуваат најмалку уште девет народни пратеници,

претседателот на Собранието е должен да го стави на гласање и прекиниот на седницата до три дена.

Член 24

Заедничките седници на соборите се јавни.

По предлог од Извршниот совет или од најмалку десет пратеници, Собранието може да реши одделна седница во целост или делумно да се одржи без присуство на јавноста.

По предлог од претходниот став Собранието решава без претрес.

Член 25

За прашањата за кои Собранието решило на заедничка седница да расправа без присуство на јавноста, ќе се расправа без присуство на јавноста и во одборите и комисиите на Собранието и на соборите, ако тие прашања им бидат упатени на претрес.

Работата на седница одржана без присуство на јавноста се смета за државна тајна. За работата на ваква седница може да се објави само она што ќе реши Собранието да биде објавено.

3) Почеток на седницата и утврдување на дневниот ред

Член 26

Заедничката седница ја отвора претседателот на Собранието. Веднаш по отворањето на седницата претседателот утврдува дали е присутен потребниот број членови на Републичкиот собор и на Соборот на производителите за полноважно решавање.

Откако претседателот ќе утврди дека на седницата присуствува потребниот број членови на соборите, секретарот ќе го прочита записникот од претходната седница.

Член 27

Секој пратеник има право да стави забелешки на записникот.

Ако секретарот ја прими забелешката, таа ќе се внесе во записникот, а ако секретарот не ја прими, за основаноста на забелешката Собранието решава без претрес.

Усвоениот записник го потпишуваат претседателот и секретарот.

Член 28

Пред утврдувањето на дневниот ред, а ако седницата била прекината, во почетокот на продолжувањето пред преминувањето на дневниот ред, претседателот дава кратки соопштенија во врска со работата на Собранието, за примеките претставки и жалби и одговара на прашањата од пратениците што му се нему упатени а се однесуваат на внатрешното работење на Собранието и на повредите на пратеничкиот имунитет и другите пратенички права.

Потоа претседателот го известува Собранието за сите примени предлози за дневен ред.

Член 29

Откако ќе ги ислуша соопштенијата и ќе се запознае со примените предлози за дневен ред, Собранието го утврдува дневниот ред на заедничката седница.

Дневниот ред се утврдува во почетокот на седницата.

Член 30

Предлог на дневниот ред поднесува претседателот на Собранието.

Предлог за ставање одделни прашања на дневен ред има право да поднесува секој народен пратеник, секој собор, одборите и комисиите на Собранието и на соборите, како и Извршниот совет.

Предлог за ставање одделни прашања на дневен ред се поднесува писмено пред седницата, но со согласност на Собранието, ваков предлог може да се поднесе усно и на самата седница.

Претседателот на Собранието е должен пред почетокот на седницата на народните пратеници да им стави на располагање список на сите предлози што за дневниот ред на заедничката седница се предложени најдоцна на 24 часа пред закажаната седница. Во списокот предлозите се наведуваат по оној ред по кој му се доставени на Собранието.

Член 31

Одделно прашање може пред, во текот или по завршениот претрес, а пред да се пристапи кон гласање, да се симне од дневниот ред воопшто или со цел да му се достави на одбор или комисија на натамошно проучување.

Подносителот на предлогот може предлогот да го повлече сè до неговото ставање на гласање.

Член 32

За дневниот ред се решава без претрес, но ако се бара итноста за расправање на одделно прашање или за симнување на одделно прашање од дневниот ред, по барање од најмалку пет народни пратеници, претседателот на Собранието ќе отвори претрес по тие предлози.

4) Говори на пратениците

Член 33

На заедничка седница на соборите има право да говори секој народен пратеник.

Собранието може да реши на заедничка седница на соборите да биде ислушан државен секретар, секретар во Извршниот совет, или друг раководен службеник на републиката управа, старешина на републичка установа, претседателот на Врховниот суд на Народна Република Македонија, претседателот на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, јавниот правобранител на Народна Република Македонија како и претставник на стопанска или општествена организација.

Член 34

Секој народен пратеник има право да говори на јазикот на народот на кој му припаѓа.

Говорите одржани на јазикот на припадниците на националните малцинства веднаш се преведуваат на македонски јазик.

Член 35

Никој не може да говори на седница пред да побара и добие збор од претседателот.

Претседателот дава збор по редот на пријавувањето.

Пријави за збор можат да се поднесуваат од моментот на отворањето на претресот па сè до свршетокот на претресот. Пријавите за збор се поднесуваат писмено или усно.

На подносителот на предлог, на претставникот на Извршниот совет и на известителите на одборите и комисиите претседателот ќе им даде збор преку ред, ако тие побараат збор за да го изменат или дополнат предлогот или за да дадат нови образложенија.

Пријавениот говорник може својот ред да му го отстапи на друг пријавен говорник.

Член 36

На пратеникот што сака да говори за повреда на деловникот или за повреда на утврдениот дневен ред, претседателот му дава збор што ќе побара. Неговиот говор не може да трае повеќе од пет минути. По истото прашање друг пратеник не може да говори.

Претседателот е должен да даде објаснение за повредата на деловникот односно за повредата на утврдениот дневен ред. Ако пратеникот не биде задоволен со даденото објаснување, претседателот го повикува Собранието без претрес да го реши ова прашање.

Член 37

Ако некој пратеник побара збор за да исправи навод што бил изложен погрешно и што дал повод за недоразбирање или предизвикал потреба од личен објаснување, претседателот ќе му даде збор што ќе го сврши својот говор пратеникот што ја предизвикал исправката односно личното објаснување.

Пратеникот мора да се ограничи на исправката односно на личното објаснување, а неговиот говор не може да трае повеќе од пет минути.

Претседателот може на пратеникот да не му дозволи да прави исправка односно да говори за лично објаснување ако смета дека тој не е предизвикан. Ако пратеникот не се сложи со ова, по тоа прашање решава Собранието без претрес.

Член 38

Говорникот може да говори само по прашањето што е на дневниот ред.

Ако говорникот се оддалечи од дневниот ред, претседателот ќе го повика да се држи за дневниот ред. Ако говорникот и по повторното повикување не се држи за дневниот ред, претседателот ќе му изрече дисциплинска мерка одземања на зборот.

Член 39

По предлог од пратеник, Собранието може да реши говорникот по ист предмет да може да говори само еднаш, како и да го одреди траењето на зборот.

Подносителот на предлог, претставникот на Извршниот совет и известителите на одборите и комисиите по ист предмет можат да говорат повеќепати и преку ред.

Член 40

Говорникот може да го прекине и да го опомене на ред само претседателот на Собранието.

Претседателот е должен да се грижи говорникот да не биде спречуван во слободата на говорот.

5) Претрес и решавање

Член 41

За секое прашање Собранието решава по претходен претрес, освен во случаите кога со овој деловник е определено да се решава без претрес.

Член 42

На заедничка седница можат да се претресуваат само предлози и прашања што се ставени на дневен ред.

На заедничка седница на соборите се решава за усвојување или за одбивање на предлогот.

Член 43

Собранието на заедничка седница на соборите може полноважно да решава ако на седницата е присутно мнозинството членови на едниот и другиот собор.

Ако претседателот забележи дека на седницата не присуствуваат доволен број народни пратеници ќе нареди да се изврши прозивка на членовите од едниот и другиот собор.

Прозивка ќе се изврши и тогаш кога тоа ќе го предложи еден пратеник чие барање го подржуваат уште најмалку девет пратеници.

Кога ќе се покрене прашање дали на седницата присуствуваат доволен број пратеници, присутните пратеници се должни да останат во салата додека не се изврши прозивката.

Бројот на присутните пратеници го утврдува претседателот на Собранието.

Член 44

Собранието на заедничка седница на соборите полноважно решава со мнозинство од дадените гласови на присутните пратеници, освен ако со одредбите на овој деловник не е определено инаку.

Ако бројот на пратениците што се воздржале од гласање е поголем од вкупниот број на оние што гласале „за“ и „против“, предлогот што бил предмет на гласањето е одбиен, а ако се работело за избор се врши повторен избор.

Член 45

Собранието на заедничка седница на соборите донесува акти во форма на одлука, декларација, резолуција или препорака.

За формата на својот акт Собранието решава според природата на предметот што е ставен на дневен ред и без оглед на формата во која актот бил предложен.

Член 46

Претресот по одделни прашања што не бараат донесување на акт, или за кои Собранието не сака да донесе акт, се завршува со прост или образложен премин на дневен ред.

Предлог за прост односно образложен премин на дневен ред може да поднесе претседателот на Собранието и секој пратеник.

По предлогот за прост или образложен премин на дневен ред Собранието решава без претрес.

Член 47

Претресот по предлогот го заклучува претседателот на Собранието откако ќе утврди дека нема

повеќе пријавени говорници одгосно дека никој не се пријавува за збор во претресот по предлогот.

По заклучувањето на претресот се преминува на гласање за предлогот, доколку не е решено предлогот да му се упати на одбор или комисија на Собранието или на соборите односно претресот да сврши со прост или образложен премин на дневен ред.

Претседателот може да му предложи на Собранието да се заклучи претресот и да се премине на гласање и кога листата на пријавените говорници не е исцрпена, ако смета дека прашањето што се наоѓа на дневен ред е доволно претресено. По овој предлог Собранието решава без претрес.

Предлог да се заклучи претресот и да се премине на гласање може да поднесе и секој народен пратеник. Ваквиот предлог претседателот го става на гласање веднаш по неговото поднесување.

6) Избори и разрешувања

Член 48

За сите избори што се вршат на заедничка седница на соборите важат одредбите од член 49 до член 53 од овој деловник, доколку за одделни избори не е одредено инаку.

Член 49

Кога на заедничка седница на соборите се врши избор, изборот почнува со предлагање на кандидати односно кандидатски листи.

Предлозите на кандидатури односно кандидатски листи се поднесуваат писмено. Тие треба да билат потпишани од најмалку толку народни пратеници колку со овој деловник е предвидено за поднесување на соодветниот предлог. Предлогот на кандидатската листа треба да содржи толку кандидати колку се избираат членови на соодветното тело. Во предлогот, покрај личното име на кандидатот треба да стои реден број.

Откако ќе сврши предлагањето, претседателот соопштува кои предлози на кандидатури односно кандидатски листи се поднесени, го објавува почетокот на гласањето и, ако се врши јавно гласање, ги става предлозите на гласање според редот по кој се поднесени.

Подносителите на предлогот можат својот предлог да го повлечат до почнувањето на гласањето.

Откако претседателот ќе објави дека се пристапува кон гласање никој не може да добие збор, освен ако сака да говори за повреда на деловникот која се однесува на изборот што се врши.

Член 50

Кога во изборот учествувал само еден кандидат, кандидатот е избран ако добил мнозинство од дадените гласови.

Кога во изборот учествувале два или повеќе кандидати, избран е оној што добил најголем број гласови.

Кога е предложена само една кандидатска листа, избрани се сите кандидати од таа листа, ако листата добила мнозинство од дадените гласови.

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, резултатот од изборите се утврдува на тој начин што бројот на гласовите што го добила

секоја листа се дели со 1, 2, 3 и така по ред до заклучно со бројот што му одговара на бројот на членовите што се избираат. Од броевите (количниците) добиени со ваквото делење се земаат толку најголеми броеви (количници) колку членови се избираат. Од секоја листа се избрани толку кандидати колку има најголеми броеви (количници) на основа на кои се доделуваат мандатите. Во случај кога две или повеќе кандидатски листи имаат еднакви броеви (количници) на основа на кои се доделува последниот мандат, мандатот ќе го добие кандидатот од листата што добила најголем број гласови. Од листата се избрани оние кандидати кои во предлогот на кандидатската листа се нумерирани заклучно со оној реден број што според извршената распределба на мандатите се паѓаат на соодветната листа.

Член 51

Ако предложениот кандидат не добил мнозинство од дадените гласови, или ако два или повеќе кандидати кои добиле најголем број гласови имаат еднаков број гласови, или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број на гласовите дадени „за“ и „против“, се врши повторен избор.

Во повторниот избор имаат право да учествуваат и нови кандидати односно кандидатски листи, кои можат дополнително да бидат поднесени до почнувањето на повторното гласање. Подносителите на поранешните предлози на кандидатури односно кандидатски листи можат до почнувањето на повторното гласање да ги повлечат своите предлози.

Член 52

Предлогот за разрешување се поднесува писмено пред седницата или во текот на седницата. За примениот предлог во текот на седницата претседателот веднаш го известува Собранието, кое решава дали предлогот ќе го стави на дневен ред на истата седница.

Предлогот за разрешување содржи предлог определен народен пратеник да се разреши од определена изборна должност на која е избран на заедничка седница на соборите или предлог да се разреши определено тело на Собранието во целост.

Предлогот за разрешување треба да биде потпишан од толку народни пратеници колку е потребно за поднесувањето на предлог за избор на соодветната изборна должност односно за избор на соодветното тело на Собранието.

Член 53

Народниот пратеник е разрешен од определена изборна должност односно соодветното тело на Собранието е разрешено во целост, ако за предлогот за разрешување гласало мнозинството од вкупниот број пратеници на Собранието.

7) Гласање

Член 54

Пратеникот гласа лично.

Пратеникот гласа на тој начин што се изјаснува „за“ или „против“ предлогот, или се воздржува од гласање, доколку со одредбите на овој деловник за тајното гласање не е определено инаку.

Пратеникот има право пред гласањето да го образложи својот глас. Говорот на пратеникот со кој го образлага својот глас не може да трае повеќе од пет минути.

Член 55

На заедничката седница на соборите гласањето е јавно.

Јавното гласање се врши со кревање рака или поименично.

Собранието може да реши на заедничка седница на соборите гласањето за избор или разрешување да биде тајно. Предлогот за тајно гласање можат да поднесат најмалку десет пратеници. По овој предлог Собранието решава без претрес.

Член 56

Гласањето со кревање рака се врши секогаш кога се гласа јавно, освен во случаите кога со овој деловник е определено поименично гласање.

Гласањето со кревање рака се врши на тој начин што претседателот прво ги повикува да креват рака пратениците кои гласаат за предлогот, потоа оние кои гласаат против предлогот и најпосле оние кои се воздржуваат од гласање.

Член 57

Поименично се гласа кога за еден избор има два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи.

Претседателот на Собранието може да одреди поименично да се гласа по предлог на одлука или на друг акт што се донесува на заедничка седница, кога со гласањето со кревање рака не можело да се утврди дали мнозинството било „за“ односно „против“ предлогот или се воздржало од гласање.

Поименично ќе се гласа и ако тоа го побара еден народен пратеник чие барање го подржуваат најмалку девет пратеници.

Член 58

Поименично гласање се врши со прозивање на пратениците кои гласаат изјаснувајќи се „за“ или „против“ предлогот или изјавуваат дека се воздржуваат од гласање.

Прозивањето на пратениците го врши секретарот на Собранието.

Кога се предложени два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи, пратениците гласаат изјаснувајќи се за еден од предложените кандидати односно за една од предложените кандидатски листи, или изјавувајќи дека се воздржуваат од гласање. Ако изборот се врши на основа на кандидатски листи, пратениците гласаат за листата повикувајќи се на името на првиот кандидат од соодветната листа или на бројот што го носи листата.

Откако ќе сврши прозивањето, претседателот ќе праша дали има пратеници кои не биле прозивани. Ако на основа на списокот на пратениците се утврди дека некои од присутните пратеници не гласале при првото прозивање, тие ќе гласаат откако претседателот ќе одреди да се прозоват по вторпат оние пратеници за кои во списокот не е одбележено дека гласале при првото прозивање. По второто прозивање се пристапува кон утврдување на резултатите од гласањето.

Член 59

Тајното гласање се врши со гласачки ливчиња.

Кога изборот се врши со тајно гласање, по свршеното предлагање на кандидати, претседателот дава одмор, за кое време ќе бидат отпечатени гласачките ливчиња.

Член 60

Гласачките ливчиња се еднакви по големина и имаат иста форма и боја.

На гласачкото ливче мора да биде означено за кој избор се гласа.

Во гласачкото ливче се внесуваат личните имиња на кандидатите едно под друго по редот по кој се предложени. Секое име се заградува со ливчи, а покрај името на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот се врши со кандидатски листи, на гласачкото ливче се внесуваат сите предложени кандидатски листи по редот по кој се предложени и во секоја листа се внесуваат имињата на предложените кандидати. Кандидатските листи на гласачкото ливче се обележуваат со редни броеви. Секоја листа е заградена со линии, а покрај редниот број на листата на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот на претседател, потпретседател и секретар на Собранието се врши со тајно гласање, гласањето се врши со исто гласачко ливче на кое пред имињата на кандидатите се означува и функцијата за која се предложени кандидатите.

Секое гласачко ливче е озвезувано со печатот на Народното собрание.

Секој пратеник добива едно гласачко ливче.

Член 61

Пратеникот кој при делењето на гласачките ливчиња не добил ливче, има право ливче да добие до свршетокот на гласањето.

Откако ќе се разделат гласачките ливчиња, претседателот одредува потребно време за пополнување на гласачките ливчиња. По истекот на ова време претседателот го објавува почетокот на гласањето.

Член 62

Со спроведувањето на избори што се вршат со тајно гласање раководи претседателот на Собранието, на кого во тоа му помагаат секретарот на Собранието и три пратеника што Собранието ги избира пред почетокот на гласањето.

Секретарот врши поименично прозивање на пратениците на основа на списокот на сите членови на обата собора. Прозваниот пратеник гласа на тој начин што во гласачката кутија го пушта своето гласачко ливче свиткајќи двапати.

Откако ќе се сврши прозивањето претседателот праша дали има пратеници кои не се прозивани. Ако на основа на списокот се утврди дека некои од присутните пратеници не гласале при првото прозивање, тие ќе гласаат откако претседателот ќе одреди да се прозоват по вторпат оние пратеници за кои во списокот не е одбележено дека гласале при првото прозивање.

Член 63

Пратеникот гласа на тој начин што во квадратот покрај името на кандидатот одредено покрај редниот број на кандидатската листа за која гласа го напишува знакот „X“.

Пратеникот може да гласа само за еден од предложените кандидати односно само за една од предложените кандидатски листи.

Ако е предложен само еден кандидат или една листа, пратеникот, ако гласа против кандидатот односно листата, не ќе го напише знакот „X“ во квадратот.

Неважни се оние гласачки ливчиња на кои знакот „X“ е ставен во квадратите покрај имињата на два или повеќе кандидати или покрај редните броеви на две или повеќе кандидатски листи, како и оние што се така пополнети што не може со сигурност да се утврди за кој кандидат одредено за која листа пратеникот гласал.

Член 64

По свршеното гласање се врши пребројување на гласовите.

Пребројувањето на гласовите се врши на тој начин што пратениците, кои му помагаат на претседателот во спроведувањето на изборите, земаат едно по едно ливче, ги одвиткуваат и ги прегледуваат и полноважните ливчиња му ги даваат на секретарот, кој за секој кандидат односно кандидатска листа го одбележува секој глас што го добиле а ако во изборот учествува само еден кандидат односно една листа го одбележува и секој глас што бил против. Неважните ливчиња се одделуваат настрана. Откако ќе сврши пребројувањето, секретарот и пратениците што му помагаат на претседателот заедно ќе ги прегледаат сите ливчиња одделени како неважни за да утврдат дали навистина се неважни.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите дадени по списокот на основа на кој се гласало и бројот на гласачките ливчиња, резултатот се утврдува на основа на бројот на предадените гласачки ливчиња.

Член 65

Кога за разрешување се решава со тајно гласање, на гласачкото ливче под името на лицето или на членовите на телото за чие разрешување се гласа, ќе се напишат и заградат со линии зборовите „за разрешување“ и „против разрешување“ и покрај овие зборови ќе се стави по еден празен квадрат.

Пратеникот кој гласа за разрешување го напишува знакот „X“ во квадратот покрај зборовите „за разрешување“, а ако гласа против разрешувањето го напишува истиот знак во квадратот покрај зборовите „против разрешување“.

За начинот на гласање при разрешувањето согласно важат одредбите од овој деловник што се однесуваат за начинот на гласање при избор.

Член 66

По пребројувањето на гласовите претседателот на Собранието ги утврдува резултатите од гласањето и на основа на тие резултати објавува дали соодветниот предлог е приен или одбиен, односно

кои кандидати се избрани или кои лица се разрешени од должност.

Ако гласањето за предлог на одлука или друг акт било поименично, претседателот ќе објави колку пратеници вкупно гласале, колку гласови имало за предлогот, колку гласале против и колку се воздржале од гласање.

Ако гласањето за избор било поименично или тајно, претседателот ќе објави колку пратеници вкупно гласале, колку гласови добил секој кандидат односно секоја кандидатска листа и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња. Ако бил предложен само еден кандидат односно една кандидатска листа, претседателот објавува и колку гласови имало против.

Кога за разрешувањето се гласало поименично или тајно, претседателот објавува колку пратеници вкупно гласале, колку гласале за разрешувањето, колку против и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња.

Резултатите од гласањето се внесуваат во записникот.

8) Претресување на актите што се донесуваат на заедничка седница на соборите

Член 67

Предлог на одлука, декларација, резолуција и препорака што се донесува на заедничка седница на соборите можат да поднесуваат соборите, одборите и комисиите на соборите или на Собранието, Извршниот совет, како и секој народен пратеник. Предлогот се поднесува писмено и во формата во која се донесува актот.

Народен пратеник може и усно на седницата да предложи да се донесе одлука, декларација, резолуција или препорака. Ако Собранието се согласи со предлогот, на истата седница ќе определи на кои одбори на соборите ќе им довери да изготват предлог на одлука, декларација, резолуција или препорака во писмена форма.

Член 68

Предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака му се упатува на претседателот на Народното собрание.

Примениот предлог претседателот на Собранието им го доставува на претседателите на соборите, а претседателите на соборите им го упатуваат на одборите на соборите во чиј делокруг спаѓа претресувањето на предлогот, освен ако овие одбори се подносителите на предлогот.

Ако предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака е од областа на рамноправната надлежност на соборите, а предлогот е поднесен од одбор или комисија само на едниот собор, претседателот на Собранието му го доставува предлогот и на претседателот на другиот собор.

Член 69

Предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака мора да им биде доставен на сите народни пратеници веднаш по неговото поднесување а најдоцна во три дена пред седницата на која ќе се претресува предлогот.

За благовременото доставување на текстот на предлогот се грижи претседателот на Народното собрание.

Член 70

Секој предлог на одлука, декларација, резолуција или препорака мора претходно да биде претресен во надлежниот одбор или комисија на надлежниот собор или на Собранието.

По претресот во надлежниот одбор или комисија предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака не се претресува во законодавните одбори на соборите.

Член 71

За својата работа по предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака одборите на соборите или на Собранието поднесуваат свои извештаи на заедничка седница на соборите.

Своите извештаи одборите му ги поднесуваат на Собранието преку свои известители што ги избираат од редот на своите членови по завршеното гласање за предлогот во целост.

Одборот може да реши известителот да му поднесе на Собранието и усен извештај во кој ќе го изнесе ставот на одборот по основните прашања од предлогот на одлуката, декларацијата, резолуцијата или препораката.

Членовите на одборот кои издвоиле мислење можат на Собранието да му поднесат одвоен извештај преку свој известител, а по нивно барање одборот може нивното одвено мислење да го внесе во својот извештај.

Извештајот го потпишуваат претседателот и секретарот на одборот.

Член 72

На заедничка седница на соборите може да се стави на дневен ред претрес по предлог на одлука, декларација, резолуција или препорака ако извештаите од одборите или комисиите им се доставени благовремено на народните пратеници, а најдоцна на три дена пред седницата на која ќе се претресува предлогот. За благовременото доставување на извештаите од одборите или комисиите се грижи претседателот на Народното собрание.

По исклучок од претходната одредба, со согласност на Собранието може да се земе во претрес и оној предлог на одлука, декларација, резолуција или препорака по кој извештаите од одборите или комисиите им се доставени на народните пратеници на денот на седницата, но пред почетокот на седницата.

Член 73

Претресот по предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака почнува со поднесување на извештаите од известителите на одборите на соборите односно на Собранието, ако одборот решил известителот да му поднесе на Собранието и усен извештај во кој ќе го изнесе ставот на одборот по основните прашања од предлогот.

По поднесувањето на извештаите подносителот на предлогот може да даде образложение. Ако подносител на предлогот е собор на Собранието, образложението го дава народен пратеник што соборот

ќе го определи за свој претставник. Ако подносител на предлогот е Извршниот совет или група народни пратеници, образложението го дава претставник на Извршниот совет односно претставник на групата. Ако подносител на предлогот е одбор односно комисија на собор или на Собранието, извештајот на одборот односно на комисијата содржи и образложението на предлогот.

Член 74

Претресот е единствен и го опфаќа расправата за предлогот во начело и во поединости.

Секој народен пратеник има право да учествува во претресот по предлогот и да предлага амандмани.

Народниот пратеник може да учествува во претресот и да предлага амандмани и во името на клубот на кој му припаѓа или во името на група народни пратеници.

Член 75

Амандмани можат да се поднесуваат во текот на претресот сè додека предлогот не биде ставен на гласање. Амандманите се поднесуваат писмено.

Пред да се гласа за поднесениот амандман, за амандманот имаат право да се изјаснат известителите на одборите и подносителот на предлогот.

Кога известителот на одборот го смета тоа за неопходно, тој може, пред да се изјасни за амандманот, да побара краток прекин на седницата со цел да го консултира одборот за поднесениот амандман.

Ако подносителот на предлогот се согласи со поднесениот амандман, амандманот станува составен дел на предлогот.

Член 76

За амандманите се гласа откако ќе свърши претресот по предлогот, а пред да се гласа за самиот предлог.

Ако се поднесени два или повеќе амандмани на предлогот, за амандманите ќе се гласа според редот на одредбите од предлогот на кои се поднесуваат амандманите. Ако се поднесени два или повеќе амандмани на иста одредба од предлогот, за амандманите ќе се гласа според редот по кој се поднесени.

Член 77

Во текот на претресот предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака по правило не се чита.

По барање од народен пратеник, кого го поддржуваат уште девет народни пратеници, претседателот на Собранието ќе одреди, пред да се гласа за предлогот односно за поднесените амандмани, да се прочита предлогот во целост или одделни неговите одредби.

Предлогот односно неговите одделни одредби ги чита известителот на соодветниот одбор односно комисија.

Член 78

Претресот по предлогот го заклучува претседателот откако ќе утврди дека нема повеќе пријавени говорници или дека никој не се јавува за збор.

По заклучувањето на претресот и гласањето за амандманите, ако имало такви, се преминува на гласање за предлогот.

Член 79

За предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака се гласа во целост.

Пред да се гласа за предлогот во целост, претседателот може да стави на гласање одделни делови или одредби од предлогот.

Гласањето по делови или по одредби од предлогот ќе се врши и кога тоа го бара еден народен пратеник чие барање го подржуваат уште девет пратеници.

Кога гласањето се врши по делови или по одредби, за предложените амандмани се гласа пред гласањето за соодветниот дел или за соодветната одредба од предлогот.

Член 80

Собранието може на заедничка седница на соборите да донесе одлука, декларација, резолуција, или препорака по итна постапка.

Предлог да се донесе одлука, декларација, резолуција или препорака по итна постапка можат да поднесат секој народен пратеник, одбор и комисија на собор или на Собранието, како и Извршниот совет.

Предлогот за донесување на одлука, декларација, резолуција или препорака по итна постапка мора да биде образложен. Ваков предлог се поднесува или истовремено со поднесувањето на предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака или на заедничката седница на соборите пред утврдувањето на дневниот ред.

По предлогот за донесување на одлука, декларација, резолуција или препорака по итна постапка Собранието решава како за претходно прашање. Пред гласањето за итноста, Собранието ќе го ислуша образложението на предлагачот за потребата од итност. По него може да добие збор само уште еден пратеник кој е против итноста.

Ако Собранието го усвои предлогот за донесување на одлука, декларација, резолуција или препорака по итна постапка, непосредно се пристапува на претрес по предлогот на одлука, декларација, резолуција, или препорака на седницата, но Собранието може пред или во текот на претресот да побара итно мислење од надлежните одбори на соборите.

Собранието не може да пристапи кон претрес ако предлогот на одлука, декларација, резолуција или препорака не им бил доставен на народните пратеници пред почетокот на претресот.

Член 81

Предлог на одлука за прогласување измена на Уставот му поднесуваат на Собранието законодавните одбори на соборите откако ќе биде изгласана измената на Уставот на одделните седници на соборите.

Претседателот на Собранието е должен да свика заедничка седница на соборите веднаш по примањето на предлогот на одлука за прогласување измена на Уставот.

Предлогот на одлука за прогласување измена на Уставот им се доставува на народните пратеници најдоцна пред почетокот на седницата на чиј дневен ред ќе биде ставен предлогот.

9) Одржување редот на седниците

Член 82

Претседателот на Собранието има исклучиво право и должност да се грижи за одржувањето на редот на заедничките седници на соборите и за вршењето на надзор над внатрешниот ред во зградата на Собранието.

Член 83

За повреда на редот на заедничка седница на соборите против народните пратеници можат да се изречат дисциплински мерки:

- опомена;
- опомена што се внесува во записникот;
- одземање на зборот; и
- привремено отстранување од седница.

Пратеникот може да биде отстранет најмногу од седницата а за повторен случај на потешка повреда на редот најмногу и од наредната седница.

Член 84

Опомена, опомена што се внесува во записник и одземање на зборот изречува претседателот на Собранието.

Привремено отстранување од заедничка седница изрекува Собранието без претрес по предлог од претседателот или најмалку дваесет пратеници.

Пратеникот против кој дисциплинска мерка изрекол претседателот не може да бара од Собранието да ја укине таа мерка.

Член 85

Опомена ќе се изрече против пратеникот кој со своето поведение или говор на седницата го нарушува редот и одредбите на деловникот.

Член 86

Опомена што се внесува во записникот ќе се изрече против пратеникот кој со својот говор или со своето поведение ќе го повреди редот на седницата или одредбите на деловникот или се служи со изрази што не се во согласност со достоинството на Собранието, а ги кого на истата седница еднаш веќе му е изречена опомена.

Член 87

Одземање на зборот ќе се изрече против пратеникот кој со својот говор ќе го повреди редот на седницата, а на истата седница двапати бил опоменат од претседателот или му е изречена опомена што се внесува во записник.

Член 88

Привремено отстранување од седница ќе се изрече против пратеник кој упорно и тешко ги нарушува народните пратеници или Собранието или за кого ќе се утврди дека не ја чувал тајната по предметите за кои е изгласана тајност, или кој не сака да го послуша претседателот што му изрекол одземање на зборот.

Истата мерка може да се изрече и против пратеникот кој со предизвикување и правење на неред ја пречи работата на седницата.

Член 89

Пратеникот против кој се предлага привремено отстранување од седницата има право да добие збор и да ја изнесе својата одбрана. Говорот на овој пратеник не може да трае подолго од пет минути.

Ако е предложено привремено отстранување од седница против неколку народни пратеници поради заеднички извршена повреда на редот, од името на сите нив има право да говори само еден пратеник. Неговиот говор не може да трае подолго од петнаесет минути.

Член 90

Пратеникот против кој е изречено привремено отстранување од седница е должен веднаш да ја напушти салата и не може да присуствува на заедничките седници на соборите од кои е отстранет.

Ако пратеникот се противи да ја напушти седницата, или присуствува на седница од која е отстранет, претседателот може да нареди тој да се отстрани од салата.

Член 91

Дисциплинските мерки опомена што се внесува во записник, одземање на зборот и привремено отстранување од седница се внесуваат во записникот.

Член 92

Ако со редовните средства предвидени во овој деловник не може да го одржи редот на седницата, претседателот може да одреди краток прекин на седницата.

Член 93

Ако некој од слушателите на галериите се држи непристојно или не го почитува редот, претседателот може да нареди веднаш да се отстрани од салата на Собранието.

Ако на галериите биде потешко повреден редот и мирот, претседателот може да нареди да се испразнат галериите.

Член 94

Сите лица кои по службена работа се наоѓаат во салата за време на заедничката седница стојат под надзор на претседателот и се должни да ги извршуваат неговите налози.

Член 95

Никој вооружен не смее да влезе во зградата на Собранието, освен припадниците на Стражата на Собранието.

10) Заклучување на седницата

Член 96

По исцрпувањето на дневниот ред, претседателот на Собранието ја заклучува седницата.

По предлог од претседателот на Собранието или од народен пратеник Собранието може да реши прашањата, по кои претресот не можел да се сврши во текот на седницата, да се симнат од дневниот

ред и да се стават на дневен ред на идната заедничка седница на соборите.

По предлогот од народен пратеник Собранието може да го утврди денот и часот на наредната седница, како и да одреди кои прашања ќе се разгледуваат на оваа седница.

VI. ИЗБОР И РАЗРЕШУВАЊЕ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ

Член 97

Новоизбраното Народно собрание избира претседател и членови на Извршниот совет на првата заедничка седница на соборите.

За претседател или член на Извршниот совет може да биде предложен и избран секој член на Републичкиот собор.

Член 98

Предлог за избор на Извршен совет во целост или на одделен негов член можат да поднесат најмалку дваесет народни пратеници.

Предлог за избор на одделен член на Извршниот совет може да поднесе и Извршниот совет.

Член 99

Избор на Извршниот совет во целост се врши на основа на кандидатски листи, а избор на одделни членови на Советот — на основа на поединечни предлози.

Член 100

Пред да започне кандидирањето, најмалку дваесет пратеници можат да предложат да се утврди бројот на членовите што ќе се избере во Извршниот совет. Собранието по овој предлог решава пред да се премине на кандидирање.

Секоја кандидатска листа за избор на Извршниот совет мора да содржи најмалку толку кандидати колку изнесува најмалиот број членови на Советот и кој од нив се предлага за претседател на Советот.

Ако Собранието го утврдило бројот на членовите што ќе се избере во Извршниот совет, кандидатската листа мора да содржи толку кандидати колку изнесува утврдениот број членови на Советот.

Член 101

Ако во изборот на Извршниот совет учествувале две или повеќе кандидатски листи, избрани се кандидатите од онаа листа што добила најголем број гласови.

Член 102

Предлог за разрешување на Извршниот совет во целост како и предлог за разрешување на одделен член на Советот можат да поднесат најмалку дваесет народни пратеници. Предлог за разрешување на одделен член на Извршниот совет може да поднесе и Извршниот совет.

Во поглед постапката за разрешување на Извршниот совет или на одделен негов член и за начинот на гласањето за разрешување согласно важат одредбите од овој деловник што се однесуваат на изборот на Извршниот совет.

Член 103

Во случај на разрешување на Извршниот совет во целост или на одделен негов член, избор на нов Извршен совет односно на нов член се врши на истата заедничка седница на соборите на која е извршено разрешувањето.

На Извршниот совет што во целост е разрешен од должност му престанува должноста кога ќе се избере нов Извршен совет.

Член 104

Пратеникот кој е избран за член на Извршниот совет, оставка на таа функција му поднесува на Собранието.

Оставката треба да биде во писмена форма и образложена.

Поднесената оставка се става на дневен ред на наредната седница по нејзиното поднесување.

Собранието ја усвојува или ја одбива поднесената оставка.

За оставката Собранието решава без претрес, но по барање од народен пратеник, членот на Извршниот совет што поднел оставка е должен да даде поблиско појаснение за причините на поднесената оставка.

Ако Собранието ја усвои оставката веднаш постоа се врши нов избор.

VII. ИЗБОР И РАЗРЕШУВАЊЕ НА СУДИИ

Член 105

Предлог за избор или за разрешување на претседатели на судови, судии и повремени судии кои според уставните одредби ги избира Народното собрание, можат да поднесат најмалку десет пратеници, како и Извршниот совет.

Член 106

По предлог од Одборот за избори или од Извршниот совет, Собранието претходно го утврдува бројот на судиите на Врховниот суд на Народна Република Македонија, бројот на судиите и повремени судии на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, како и бројот на судиите на окружните и окружните стопански судови.

Член 107

Предлозите за избор или за разрешување на претседателот и судиите на Врховниот суд на Народна Република Македонија, претседателот, судиите и повремени судии на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, како и на претседателите и на судиите на окружните и окружните стопански судови му се доставуваат преку претседателот на Собранието, на Одборот за избори кој на Собранието му поднесува свој извештај.

Изборот на претседател и судии на Врховниот суд на Народна Република Македонија и на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, како и на претседатели и судии на окружните и окружните стопански судови се врши на основа на поединечни предлози. Изборот на повремени судии на Вишиот стопански суд се врши по список во целост.

VIII. ПРЕТРЕС ПО ИЗВЕШТАИТЕ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ И ДАВАЊЕ ОДГОВОРИ НА ПРАТЕНИЧКИТЕ ПРАШАЊА

1) Извештаи на Извршниот совет

Член 108

Кога на дневниот ред на заедничка седница на соборите се наоѓа извештај на Извршниот совет, претресот почнува со експозе или изјава на претставник на Советот.

Во текот на претресот по извештајот или по сиршениот претрес секој пратеник и Извршниот совет можат да предложат Собранието да донесе резолуција или препорака за работата на Извршниот совет и на другите државни органи, самоуправните установи или стопанските организации.

Претресот по извештајот може да се заклучи со прост или образложен премин на дневен ред.

Член 109

Собранието е должно да го стави на дневен ред предлогот на претседателот на Извршниот совет Собранието на заедничка седница на соборите да реши за актот на Извршниот совет што претседателот на Извршниот совет го задржал од извршување поради тоа што не се согласува со тој акт.

Мнозинството од членовите на Извршниот совет што го усвоило тој акт може проку свој претставник да се изјасни за предлогот на претседателот на Извршниот совет.

Собранието решава без претрес, но на предлог од најмалку пет народни пратеници може да реши по предлогот да се отвори претрес.

2) Одговори на пратеничките прашања

Член 110

Ако пратеникот барал на неговото прашање што му го поставил на Извршниот совет, на државен секретар, на секретар на републички совет, или на секретар во Извршниот совет да му се одговори на заедничка седница на соборите, одговорот ќе се даде на заедничка седница ако за тоа Собранието реши.

Собранието на заедничка седница на соборите може по предлог на Извршниот совет да реши одговорот да се даде на заедничка седница на соборите.

Член 111

По добиениот одговор пратеникот може да бара разјаснувања и да постави дополнителни прашања во врска со одговорот. Ова излагање не може да трае подолго од пет минути.

По излагањето на пратеникот во врска со добиениот одговор се преминува на дневниот ред.

IX. ОДБОРИ И КОМИСИИ НА СОБРАНИЕТО

Член 112

Народното собрание ги има следните постојани одбори и комисии:

- Административен одбор;
- Одбор за претставки и жалби;
- Одбор за избори;
- Комисија за народни одбори;
- Комисија за толкување на законите.

Член 113

Со одлука за дополнување на овој деловник Собранието може да основа и други постојани одбори и комисии.

Со посебна одлука Собранието може да основа и привремени одбори и комисии за проучување на одредени прашања и за подготвување на акти што спаѓаат во делокругот на заедничка седница на соборите или во надлежност на обата собора.

Член 114

По предлог од Извршниот совет, Народното собрание може да образува заеднички комисии составени од членови на Републичкиот собор и Соборот на произволителите и од членови на Извршниот совет, и по потреба од редот на други граѓани, за проучување на некое прашање и подготвување на нареден закон или друг акт од делокругот на Народното собрание.

Во текот на својата работа заедничките комисии поднесуваат на заедничка седница на соборите извештај за својата работа.

Наредбите на закони и другите акти на Собранието заедничките комисии му ги поднесуваат на Извршниот совет.

Член 115

Административниот одбор врши тримесечен преглед на извршувањето на сметката на приходите и расходите на Собранието и за тоа му поднесува извештај на Собранието му предлага на Собранието прописи за наградите и надоместите на пратениците на Народното собрание и се грижи за нивното извршување, донесува правилник за уредувањето на администрацијата на Собранието, ја утврдува систематизацијата на работните места во администрацијата на Собранието и врши други работи предвидени со деловниците и со други прописи.

Административниот одбор се состои од пет члена.

Член 116

Одборот за претставки и жалби ги проучува и претресува претставките и жалбите што на Народното собрание му ги испраќаат граѓани, организации и установи.

Одборот за претставки и жалби се состои од седум членови.

Член 117

Претставките и жалбите му се испраќаат на Народното собрание преку претседателот на Собранието.

Член 118

Претставките и жалбите се поднесуваат писмено и мораат да бидат снабдени со потписи на лицата односно на претставниците на установите и организациите што ги поднесуваат.

Одборот може да бара потписите на претставките и жалбите да бидат заверени од околинскиот суд или од органот на народниот одбор на општината надлежен за заверување.

За претставките и жалбите како и за заверувањето на потписите не се плаќа такса.

Член 119

Претседателот на Народното собрание му ги упатува сите претставки и жалби на Одборот за претставки и жалби.

Список на примените претставки и жалби им се доставува на членовите на едниот и другиот собор. Претседателот на соборот во почетокот на седницата при давањето на соопштенијата накратко го известува соборот за поднесените претставки и жалби.

Член 120

Во Одборот претставките и жалбите се заведуваат во посебна книга, и тоа по редот по кој се примени.

Секој пратеник има право да ја прегледа оваа книга и да се запознае со содржината на одделна претставка и жалба.

Член 121

Претставките и жалбите што се однесуваат на некаков предлог на закон или друг акт што се претресува во друг одбор, Одборот за претставки и жалби му ги упатува на тој одбор.

Ако претставката или жалбата спаѓа во надлежност на судот, на орган на управата или на некој друг државен орган, или во делокруг на самостојна установа или организација, Одборот ќе му ја упати на органот, установата или на организацијата надлежна за решавање.

Во случаите од претходните ставови Одборот ќе го извести подносителот на претставката односно жалбата на кого му е упатена неговата претставка односно жалба.

Член 122

За самата работа што е предмет на претставката односно жалбата, Одборот за претставки и жалби ќе решава ако подносителот ги употребил сите правни средства за решавање на таа работа.

Ако Одборот смета дека барањето на подносителот на претставката односно жалбата е оправдано, ќе му поднесе предлог за решавање на соборот во чиј делокруг спаѓа односното прашање. Ако се работи за прашање кое спаѓа во делокруг на обата собора, Одборот ќе му поднесе предлог и на едниот и на другиот собор.

Предлогот за решение може да се однесува на решавање на работата што не може да се реши на основа на прописите што важат.

По повод на предлогот од Одборот Соборот може да го овласти Одборот сам да реши одделна претставка односно жалба. Ако работата што е предмет на претставката односно жалбата спаѓа во надлежност на обата собора, потребно е овластување од обата собора.

Ако Одборот најде дека барањето на подносителот на претставката односно жалбата не може да се уважи, ќе го извести за тоа подносителот на претставката односно жалбата.

Член 123

Одборот е должен секои шест месеци да му поднесува на Собранието извештај за својата работа по претставките и жалбите.

Извештајот ќе се умножи и ќе им се раздели на пратениците.

Член 124

Одборот за избори ги претресува предлозите за избори и разрешување на претседатели на судови, судии и повремени судии кои според уставните одредби ги избира Народното собрание, испитува дали се исполнети законските услови за избор односно за разрешување и за тоа му поднесува на Собранието извештај со овој предлог.

Одборот за избори се состои од пет члена.

Член 125

Комисијата за народни одбори ги решава споровите помеѓу околинскиот собор и соборот на производителите на народниот одбор на околинјата.

Комисијата за народни одбори ги проучува приговорите на народните одбори за заштита на нивните самоуправни права поднесени против актите на Извршниот совет и ги разгледува прашањата од областа на организацијата и работата на народните одбори за кои е надлежно Народното собрание и на соборите односно на Собранието им поднесува предлози за нивното решавање.

Комисијата за народни одбори останува на должност и по распуштањето на Собранието до изборот на нова комисија.

Комисијата за народни одбори се состои од пет члена.

Член 126

Комисијата за толкување на законите дава задолжителни толкувања на републичките закони.

Предлог за толкување на законите можат да поднесат секој народен пратеник, одбор на собор, Извршниот совет и Врховниот суд на Народна Република Македонија.

Комисијата им ги поднесува задолжителните толкувања на дополнителна потврда на надлежните собори.

Комисијата за толкување на законите останува на должност и по распуштањето на Собранието до изборот на нова комисија.

Комисијата за толкување на законите се состои од девет членови.

Член 127

Предлог за избор или разрешување на одбор или комисија на Собранието во целост, како и предлог за избор или разрешување на одделни нивни членови можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Избор на одбор или комисија во целост се врши на основа на кандидатски листи.

Избор и разрешување на одделни членови на одбори или комисии се врши на основа на поединечни предлози. Собранието може да реши изборот на три или повеќе члена на одбор или комисија да се изврши на основа на кандидатски листи.

Член 128

За член на одбор или комисија на Собранието може да биде избран секој народен пратеник.

Претседателот на Собранието, член на Извршниот совет, државен секретар, секретар во Извршниот совет и државен потсекретар не може да биде член на постојан одбор или постојана комисија на Собранието.

Народен пратеник може да биде член само на еден постојан одбор или една постојана комисија на Собранието.

Секој народен пратеник може да присуствува на седница на одбор или комисија и да предлага одделни прашања од делокругот на одборот или комисијата да се стават на дневен ред, како и да учествува во претресот по прашањата што се ставени на дневен ред, но нема право да учествува во решавањето.

Член 129

Пратеник што е избран за член на одбор или на комисија на Собранието оставка на функцијата на која е избран му поднесува на Собранието.

Оставката треба да биде во писмена форма и образложена.

Поднесената оставка се става на дневен ред на наредната седница по нејзиното поднесување.

Собранието ја уважува или не ја уважува поднесената оставка.

За оставката Собранието решава без претрес, но по барање од народен пратеник, пратеникот кој поднел оставка е должен да даде поблиско појаснение за причините на поднесената оставка.

Член 130

Местото член на одбор или комисија станува упразнето со престанок на пратеничкиот мандат на членот на одборот или комисијата, со избирање на должноста претседател на Собранието, претседател на собор или член на Извршниот совет, со стапувањето на должноста државен секретар, секретар во Извршниот совет и државен потсекретар, како и со уважување на оставката на должноста член на одбор или комисија.

На упразнетото место член на одбор или комисија се избира нов член.

Член 131

Одборите и комисиите на Собранието работат и одржуваат седници и во времето кога Собранието не одржува седници.

Одборите и комисиите на Собранието работат без присуство на јавноста.

Член 132

Секој одбор и комисија има претседател и секретар, а одделни одбори и комисии можат да имаат и потпретседател.

Претседателот, потпретседателот и секретарот на одбор и комисија се избираат за целиот период од свикнувањето на Собранието.

Претседателот, потпретседателот и секретарот ги избира одборот односно комисијата од редот на своите членови.

Првата седница на одбор и комисија по избирањето на нивните членови ја свикнува претседателот на Собранието.

Член 133

Одборите и комисиите работат според одредбите на своите деловници и според одредбите на овој деловник.

Одборите и комисиите сами ги донесуваат своите деловници.

Деловниците на одборите и комисиите треба да бидат во согласност со одредбите на овој деловник и влегуваат во сила откако ќе бидат потврдени од Собранието на заедничка седница на соборите.

Х. ЗАПИСНИК, СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ И БИЛТЕН

Член 134

За работата на Собранието на заедничка седница на соборите се води записник. Записникот го води секретарот на Собранието.

Записникот содржи основни податоци за работата на седницата.

Член 135

За работата на заедничка седница на соборите се водат и стенографски белешки кои го содржат целиот тек на седницата.

Во стенографските белешки говорите и изјавите се внесуваат како што се одржани, а извештаите, амандманите и предлозите на акти како што му се поднесени на Собранието.

Стенографските белешки редовно се објавуваат. За редовното објавување на стенографските белешки се грижи секретарот на Собранието.

Член 136

Секој народен пратеник има право да ги прегледа стенографските белешки и во текстот на својот говор да врши измени од редакциски карактер. Тој не може да внесува побитни измени во текстот на својот говор, ниту да изоставува изразени мисли и образложенија.

За вршењето на правото од претходниот став се грижи претседателот на Собранието.

Ако се појави спор помеѓу народниот пратеник и претседателот на Собранието во врска со исправките што треба да се внесат во стенографските белешки, пратеникот или претседателот можат да го изнесат спорот за решавање пред Собранието. Овој спор го решава Собранието на заедничка седница на соборите без претрес, а по ислушувањето на становиштето на народниот пратеник и на претседателот на Собранието.

Член 137

За работата на одбор или комисија на седница се води записник, а за одделни седници можат да се водат и стенографски белешки.

За водењето на стенографски белешки и за нивното објавување се грижи секретарот на одборот односно на комисијата во согласност со секретарот на Собранието.

Член 138

Народното собрание издава билтен во кој се наведуваат сите предлози што му се упатени на претседателот на Собранието за дневните редови на седниците на Собранието и неговите собори, податоци за одржаните седници на Собранието и неговите собори, дневните редови на овие седници, како и називите на актите што се донесени, потоа податоци за одржаните седници на сите одбори и комисији на Собранието и на неговите собори, дневните редови на нивните седници, како и називите на актите донесени на овие седници.

Во билтенот се објавуваат и други податоци преку кои народните пратеници се запознаваат со работата на Собранието и неговите собори.

Билтенот излегува повремено. За излегувањето на билтенот се грижи секретарот на Собранието.

ХІ. ОБЈАВУВАЊЕ НА ЗАКОНИТЕ И ДРУГИТЕ АКТИ И ЧУВАЊЕ НА НИВНИТЕ ОРИГИНАЛИ

Член 139

Законите и другите акти што ги донесува Народното собрание се објавуваат во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Член 140

Одлуките и другите акти што Собранието ги донесува на заедничка седница на соборите се објавуваат со потпис на претседателот на Собранието.

Одлуките и другите акти што ги донесуваат соборите на одделни седници се објавуваат со потпис на претседателот на Собранието и претседателот на Соборот, а ако во донесувањето та одлуката или другиот акт рамноправно учествуваат двата собора — со потпис на претседателот на Собранието и претседателите на обата собора.

Член 141

Оригиналниите примероци од законите што ги донесува Народното собрание се чуваат во Извршниот совет и на нив се става државниот печат на Народна Република Македонија.

Оригиналниите примероци од одлуките и другите акти што ги донесува Народното собрание се чуваат во Народното собрание и на нив се става печатот на Народното собрание.

Поблиски прописи за чувањето на оригиналните примероци од одлуките и другите акти што ги донесува Народното собрание и за ракувањето со нив донесува претседателот на Собранието.

ХІІ. ПРАВА НА ПРЕТСТАВНИЦИТЕ НА ПЕЧАТОТ

Член 142

Претставниците на печатот имаат право да присуствуваат на сите јавни седници на Собранието и соборите, како и на седниците на одборите и комисиите кога работат во присуство на јавноста.

Член 143

За влегување и движење во Собранието претставниците на печатот добиваат посебни легитимации.

Член 144

Врска помеѓу печатот и Собранието одржува службеник на Собранието кого ќе го одреди претседателот на Собранието.

Претставникот на печатот кој ќе ги злоупотреби своите права или грубо ќе ги повреди прописите за внатрешниот ред и работа во Собранието може да го изгуби правото на легитимација. Решение за ова донесува претседателот на Собранието.

ХІІІ. ПРАВЕН СОВЕТНИК НА СОБРАНИЕТО

Член 145

Собранието има правен советник. Правниот советник го назначува претседателот на Собранието.

Правниот советник му помага на претседателот на Собранието со давање на мислења по сите правни прашања од работата на Собранието, а особено по прашањата за применувањето и толкувањето на деловниците на Собранието и на соборите.

Правниот советник има статус на службеник на Собранието.

Платата на правниот советник се одредува со решението за назначување.

XIV. СЛУЖБЕНИЦИ И АДМИНИСТРАЦИЈА

Член 146

Администрацијата на Народното собрание е единствена. Администрацијата на соборите е составен дел на единствената администрација на Народното собрание.

Општ надзор над работата на администрацијата на Народното собрание врши секретарот на Собранието.

Член 147

Соборите и постојаните одбори и комисии имаат стручни секретари кои работат под надзор на секретарот на Собранието, претседателите на соборите, односно претседателите и секретарите на одборите и комисиите.

Член 148

За вршење на стручните, канцелариските, техничките и другите работи Собранието има службеници и работници.

Со работата на овие службеници и работници раководе началникот на администрацијата. Тој одговара за правилното вршење на нивните работи.

Член 149

Службениците и работниците во Собранието ги назначува и решенија за нивните трудови односи донесува претседателот на Собранието. За донесувањето на овие решенија тој може да го овласти секретарот на Собранието, а во поглед на службениците од трета и четврта врста како и во поглед на работниците, освен висококвалификуваните, началникот на администрацијата.

Член 150

Секретарот на Собранието е наредбодавец за извршувањето на претсметката на приходите и расходите на Собранието. Тој може своето право на наредбодавец во поглед на помали износи да го пренесе на началникот на администрацијата.

Член 151

Собранието има своја библиотека и архива.

Член 152

Народното собрание има своја стража.

Организацијата и работата на стражата на Народното собрание се уредува со правилник што го донесува претседателот на Собранието.

Член 153

Собранието има свој куќен ред што го пропишува претседателот на Собранието. Со куќниот ред, покрај другото, се определуваат и просториите што во Собранието им се ставаат на располагање на народните пратеници за работа, состаноци, одмор и

друго, како и просториите за состаноци и разговори со избирачите и другите граѓани.

Член 154

Народното собрание има печат кој го содржи грбот на Народна Република Македонија, околу кој е врезан натписот „Народна Република Македонија“, а под него натписот: „Народно собрание“.

Печатот на Народното собрание го чува секретарот на Собранието.

XV. ДОНЕСУВАЊЕ И ВАЖЕЊЕ НА ДЕЛОВНИКОТ

Член 155

Деловникот се донесува по постапката по која Собранието донесува одлуки. По истата постапка се донесуваат и изменувања и дополнувања на овој деловник.

Член 156

Овој деловник влегува во сила со денот на неговото донесување.

Со влегувањето во сила на овој деловник престанува да важи Правилникот за работата на Народното собрание од 25 јануари 1954 година („Службен весник на НРМ“ број 5 од 23 февруари 1954 година).

Член 157

Деловникот на Народното собрание се објавува во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Народно собрание на Народна Република Македонија

Број 27

3 октомври 1958 година
Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Лазар Колишевски, с. р.

298.

На основа на член 48 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија,

Републичкиот собор на Народното собрание на Народна Република Македонија, на својата Петта седница одржана на 3 октомври 1958 година, донесе

ДЕЛОВНИК НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Републичкиот собор како дом на Народното собрание на Народна Република Македонија работи по одредбите на овој деловник.

Деловникот на Републичкиот собор содржи одредби за верификација на мандатите на народните пратеници избрани за членови на Соборот, за пра-

вата и должностите на претседателот, потпретседателот и записничарите, за работата на седници на Соборот, одредби за составот и делокругот како и основни одредби за работата на одборите и комисиите и за администрацијата на Соборот.

Член 2

Републичкиот собор заседава одделно од Соборот на производителите, освен во случаите кога според Уставот и деловникот на Народното собрание се состанува и работи заедно со Соборот на производителите.

Член 3

Републичкиот собор ги врши сам, како Народно собрание, сите работи од надлежноста на Собранието, во чие решавање според Уставот не учествуваат рамноправно или заеднички двата собора, или за кои не решава само Соборот на производителите.

Член 4

Републичкиот собор работи во свои седници, во седници на своите постојани и други одбори и комисији, како и во заеднички седници со Соборот на производителите.

П. ПРЕТХОДНИ СОСТАНОЦИ НА НОВОИЗБРАНИОТ РЕПУБЛИЧКИ СОБОР И ВЕРИФИКАЦИЈА НА МАНДАТИТЕ

Член 5

Првиот претходен состанок на новоизбран Републички собор го свикнува претседателот на Народното собрание од претходното свикнување.

Претседателот на Народното собрание од претходното свикнување писмено го известува Републичкиот собор за тоа кој народен пратеник во Соборот е најстар по возраст. Овој акт го соопштува на првиот претходен состанок на Соборот секретарот на Народното собрание од претходното свикнување.

Првиот претходен состанок на Соборот го отвора и на него претседава најстариот по возраст присутен член на Соборот. Најстариот по возраст член, како единствена точка на дневниот ред на седницата става избор на Верификационен одбор и предлага избор на два записничара, кои се избираат пред преминувањето на дневен ред.

Откако присутните народни пратеници ќе им ги предадат на записничарите своите пратенички уверенија, Соборот избира Верификационен одбор од еднаесет членови.

Член 6

Избор на Верификационен одбор се врши на основа на кандидатски листи. Предлог на кандидатска листа можат да поднесат најмалку десет членови на Соборот.

Верификациониот одбор се избира со јавно гласање.

Во Верификациониот одбор се избрани кандидатите од оваа листа што добила најголем број гласови. Ако поради еднаков број гласови ни една листа не добила мнозинство, ќе се изврши повторен избор. При повторниот избор можат да се истакнат и нови кандидатски листи.

По изборот на Верификациониот одбор претседавачот го заклучува првиот претходен состанок.

На овој состанок на членовите на Соборот ќе им се раздели извештајот на Републичката изборна комисија.

Член 7

Веднаш по изборот, Верификациониот одбор се состанува и си избира претседател и секретар.

Верификациониот одбор ги испитува пратеничките уверенија, изборните акти и пристигнатите жалби против изборите.

На основа на овој материјал и претресот по него Верификациониот одбор составува извештај кој содржи и предлог за потврдување или поништување на одделни мандати.

Извештајот на Верификациониот одбор им се доставува на сите членови на Соборот најдоцна 24 часа пред почетокот на вториот претходен состанок на Соборот.

Член 8

Вториот претходен состанок на Соборот го закажува и на него претседава претседателот на Верификациониот одбор. На дневен ред на вториот претходен состанок се наоѓа претрес по извештајот на Верификациониот одбор.

Член 9

На основа на извештајот на Верификациониот одбор и на основа на претресот, Соборот го потврдува или поништува изборот на народниот пратеник.

За извештајот се гласа во целост ако Верификациониот одбор не оспори ниеден мандат. Ако Верификациониот одбор оспори одделен мандат, се гласа прво во целост за сите неоспорени мандати, а потоа се гласа одделно за секој оспорен мандат.

Соборот може да го одложи решавањето за верификација на оспорен мандат и да нареди претходно да се извршат потребни извиди. Ова одлагање не може да биде подолго од два месеца.

Секој пратеник за чиј избор не е донесено решение има право да присуствува и да учествува во решавањето на седниците на Соборот, но не може да гласа за верификација на својот мандат.

Член 10

По одлуката на Соборот за верификацијата на мандатите народните пратеници чиј мандат е верифициран усно даваат свечена изјава, која гласи:

„Свечено изјавувам дека должноста народен пратеник ќе ја вршам совесно и предајќи, дека ќе се придржувам за Уставот и законите и дека сите свои сили ќе ги заложувам за натамошната изградба на социјализмот и за напредокот на Народна Република Македонија, за чување на независноста и за расцутот на Федеративна Народна Република Југославија“.

Народните пратеници ја даваат свечената изјава така што претседателот на Верификациониот одбор го чита а по него народните пратеници го повторуваат текстот на свечената изјава. Потоа народните пратеници го потпишуваат текстот на свечената изјава.

Член 11

По верификацијата на мандатите и давањето на свечената изјава, народните пратеници стапуваат во сите свои права и должности.

Член 12

Народните пратеници чиј мандат е верифициран а кои не присуствувале на претходниот состанок на кој пратениците дале свечена изјава како и народните пратеници чиј мандат ќе биде верифициран дополнително, свечена изјава даваат и нејзиниот текст го потпишуваат пред претседателот на Соборот, во присуство на еден од записничарите на Соборот.

За дополнително дадена свечена изјава претседателот на Соборот ќе го извести Соборот на првата седница по давањето на изјавата.

Член 13

По давањето на свечената изјава од страна на народните пратеници, претседателот на Верификациониот одбор става на дневен ред избор на претседател, потпретседател и записничари на Републичкиот собор.

Член 14

По изборот на претседател, потпретседател и записничари, претседателот на Соборот го заклучува вториот претходен состанок и ја отвора првата седница на Републичкиот собор. На оваа седница Републичкиот собор решава на претседателот на Народното собрание од претходното свикување да му упати предлог да свика заедничка седница на соборите на Народното собрание за избор на претседател, потпретседател и секретар на Народното собрание, како и за избор на претседател и членови на Извршниот совет.

Член 15

Втората седница на Републичкиот собор ја свикува новоизбраниот претседател на Народното собрание. На оваа седница се врши избор на народните пратеници кои за членови на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина ги избира Републичкиот собор, како и избор на членови на постојаните одбори и комисии на Соборот.

III. ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И ЗАПИСНИЧАРИ

Член 16

Републичкиот собор има претседател, потпретседател и три записничари.

Претседателот, потпретседателот и записничарите се избираат од редот на членовите на Соборот.

Член 17

Претседателот го претставува Републичкиот собор.

Претседателот ги отвора и заклучува седниците на Соборот, го закажува продолжувањето на прекинатите седници, раководи со работата на седниците, се грижи за применувањето на овој деловник и го толкува, се грижи за извршување одлуките на Соборот, како и врши други права и должности предвидени со овој деловник.

Член 18

Во случај на спреченост на претседателот, него во сите негови права и должности го заменува потпретседателот.

Потпретседателот му помага на претседателот во вршењето на работите одредени со овој деловник и, во договор со претседателот, може да претседава на седница на Соборот.

Во случај на спреченост на претседателот и потпретседателот на Соборот, секретарот на Народното собрание, пред почетокот на седницата го известува Соборот за тоа и раководи со изборот на претседавач кого Соборот ќе го избере по предлог од еден народен пратеник.

Претседателот односно потпретседателот на Соборот, кога претседава, не може да учествува во претресот и да гласа.

Член 19

Записничарот го води записникот на седницата, ги чита предлозите и другите акти на седницата и врши прозивање на пратениците, како и други права и должности предвидени со овој деловник.

Записничарите ја вршат должноста наизменично, освен ако претседателот не одреди поинаку.

Член 20

Претседателот, потпретседателот и записничарите се избираат за време од една година.

Претседателот, потпретседателот и записничарите остануваат на должноста до новиот избор на претседател, потпретседател, односно записничари. Во случај ако новиот избор на претседател, потпретседател односно записничари не се изврши на крајот на мандатниот период од претходниот став, новиот избор ќе се изврши на првата седница на Соборот што ќе се одржи по истекувањето на тој период.

Претседателот, потпретседателот и записничарите можат да бидат повторно избрани.

Член 21

Изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши на основа на поединечни предлози.

Предлог на кандидатура за претседател, потпретседател и записничари можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Член 22

Изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со јавно гласање, но по предлог на група од најмалку пет пратеници, Соборот може да реши изборот да се изврши со тајно гласање.

Ако изборот се врши со јавно гласање, Соборот избира прво претседател, потоа потпретседател и најпосле поодделно записничари.

Ако изборот се врши со јавно гласање, за времето додека се избира претседател, со седницата раководи потпретседателот на Соборот а ако тој е отсутен со седницата ќе раководи народен пратеник што ќе го определи Соборот.

Ако изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со тајно гласање за времето

додека се врши изборот, со седницата раководи народен пратеник на кого ќе му помагаат уште тројца пратеници што ќе ги избере Соборот од редот на членовите на Соборот кои не се кандидирани.

Избраниот претседател стапува на должност веднаш по објавувањето на резултатот од изборот, и ако изборот се врши со јавно гласање, тој раководи со изборот на потпретседателот и записничарите.

Член 23

Соборот може да ги разреши претседателот, потпретседателот и записничарите и пред истекот на времето за кое се избрани.

Предлог за разрешување на претседателот, потпретседателот или записничар можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Претседателот, потпретседателот односно записничарот се разрешени ако за разрешувањето гласало мнозинството од сите членови на Соборот.

Член 24

На претседателот, потпретседателот или записничарот му престанува функцијата ако му престане пратеничкиот мандат, или ако му биде уважена оставката на функцијата.

На местото на претседателот, потпретседателот или записничарот кој е разрешен или на кого му е уважена оставката или на кого му престанала функцијата поради престанок на пратеничкиот мандат, Републичкиот собор врши дополнителен избор на претседател, потпретседател или записничар.

IV. ИЗБОР НА НАРОДНИ ПРАТЕНИЦИ КОИ ЗА ЧЛЕНОВИ НА СОЈУЗНИОТ СОБОР НА СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА ГИ ИЗБИРА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР И ОТПОВИКУВАЊЕ НА ОВИЕ ПРАТЕНИЦИ

Член 25

Пред изборот на членовите на постојаните одбори и комисии, Републичкиот собор избира со Сојузниот устав определена број народни пратеници за членови на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина.

Ако е поднесен предлог Републичкиот собор да го отповика народниот пратеник кого го избрал за член на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина, за поднесениот предлог за отповикување ќе се гласа на првата седница на Републичкиот собор што ќе се одржи по поднесувањето на предлогот.

Ако на народен пратеник избран од Републичкиот собор за член на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина му престанал пратеничкиот мандат пред истекот на времето за кое бил избран, Републичкиот собор ќе изврши дополнителен избор најдоцна во рок од три месеца по донесувањето на одлуката од страна на Сојузниот собор за одредување на дополнителен избор за соодветното празно пратеничко место.

Избирањето и отповикувањето на народните пратеници избрани од Републичкиот собор за членови на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина се врши согласно со одредбите на За-

конот за правата и должностите, изборот и отповикувањето на сојузните народни пратеници.

V. СЕДНИЦИ НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР

1. Свикување и јавност на седниците

Член 26

Седниците на Републичкиот собор ги свикува претседателот на Народното собрание со решение, кое им се доставува на народните пратеници.

Седница на Соборот свикува претседателот на Народното собрание на основа на решение на Соборот, или по предлог од претседателот на Соборот, од еден од постојаните одбори или комисии на Соборот, од една петина членови на Соборот, од Извршниот совет или по сопствена иницијатива. Предлогот мора да ги содржи прашањата од делокругот на Соборот за чие расправање се предлага свикувањето на седница.

Претседателот на Собранието е должен да свика седница на Соборот на основа на решение на Соборот, или по предлог од претседателот на Соборот, од еден од постојаните одбори, од една петина членови на Соборот и од Извршниот совет.

Ако претседателот на Собранието не го свика Соборот кога тоа е одредено со овој деловник, Соборот ќе се состане по покана од најмалку дваесет пратеници односно по покана од Извршниот совет.

Член 27

Соборот може да ја прекине седницата пред да биде исцрпен дневниот ред.

Седницата ја прекинува претседателот на Соборот по своја иницијатива или по предлог од еден народен пратеник.

Објавувајќи го прекинут на седницата претседателот на Соборот е должен истовремено да го објави денот и часот кога Соборот ќе ја продолжи седницата односно начинот на кој народните пратеници ќе бидат известени за денот и часот кога ќе продолжи седницата. Освен тоа, денот и часот кога Соборот ќе ја продолжи седницата, претседателот ќе го објави и на огласната табла во просториите на Собранието.

Претседателот на Соборот може да ја прекине седницата најмногу за три дена. За прекин подолг од три дена потребно е решение на Соборот.

По предлог од еден народен пратеник што го поддржуваат најмалку уште девет народни пратеници, претседателот на Соборот ќе го стави на гласање и прекинут на седницата до три дена.

Член 28

Седниците на Соборот се јавни.

По предлог од Извршниот совет или од најмалку десет пратеници, Соборот може да реши седница да се одржи или по одделни прашања да се расправа без присуство на јавноста.

По предлогот од претходниот став Соборот решава без претрес.

Член 29

За прашањата за кои Соборот решил да расправа без присуство на јавноста ќе се расправа без присуство на јавноста и во одборите и коми-

сите, ако тие прашања им бидат упатени на претрес.

Работата на седница одржана без присуство на јавноста се смета за државна тајна. За работата на ваква седница може да се објави само она што Соборот ќе реши да биде објавено.

2. Почеток на седницата и утврдувањето на дневниот ред

Член 30

Седницата ја отвора претседателот на Соборот. Веднаш по отворањето на седницата претседателот утврдува дали е присутен потребниот број членови на Соборот за полноважно решавање.

Откако претседателот ќе утврди дека на седницата присуствува потребниот број членови на Соборот, записничарот што го водел записникот на претходната седница ќе го прочита записникот.

Член 31

Секој член на Соборот има право да стави забелешки на записникот.

Ако записничарот што го читал записникот ја прими забелешката таа ќе се внесе во записникот, а ако записничарот не ја прими, за основаноста на забелешката Соборот решава без претрес.

Усвоениот записник го потпишуваат претседателот на Соборот и записничарот што го водел записникот.

Член 32

Пред утврдувањето на дневниот ред, а ако седницата била прекината — во почетокот на продолжувањето пред преминувањето на дневниот ред, претседателот дава кратки соопштенија во врска со работата на Соборот (за барањите отсуства, за извршување одлуките на Соборот и слично), го известува Соборот за пратеничките прашања и интерпелациите што му се упатени на Извршниот совет, за поднесените барања да се дадат известувања за работата на републиката управа, како и одговара на кратките прашања од членовите на Соборот што му се упатени нему.

Потоа претседателот го известува Соборот за сите примени предлози за дневен ред, како што се предлозите на закони и други акти, извештаите на одборите и комисиите, извештаите и одговорите на Извршниот совет и друго.

Член 33

Откако ќе ги реши претходните прашања и ќе се запознае со примените предлози за дневен ред, Соборот го утврдува дневниот ред.

Дневниот ред се утврдува во почетокот на седницата.

Член 34

Предлог на дневен ред поднесува претседателот на Соборот.

Предлог за ставање одделни прашања на дневен ред има право да поднесе секој член на Соборот, одборите и комисиите на Соборот и на Собранието, како и Извршниот совет.

Предлогот за ставање одделни прашања на дневен ред се поднесува писмено пред седницата, но со согласност на Соборот таков предлог може да се поднесе и на самата седница усно.

Пред почетокот на седницата претседателот на Соборот ќе им стави на располагање на членовите на Соборот список на сите предмети што за дневен ред на седницата се предложени најдоцна на 24 часа пред закажаната седница. Во списокот предметите се наведуваат според редот по кој му се доставени на Соборот.

Член 35

По предлог од народен пратеник во предлогот на дневен ред претседателот на Соборот ќе го внесе поднесувањето на извештајот од народниот пратеник за крговите забележувања при вршењето на правата и должностите во изборната околица, како и извештајот за предлозите и мислењата на народниот одбор, во кој пратеникот врши права на одборник.

Соборот може да одреди посебна седница за поднесување на овие извештаи.

Член 36

Одделно прашање може пред, во текот или по завршениот претрес, а пред да се пристапи кон гласање, да се симне од дневниот ред воопшто или со цел да му се достави на одбор или комисија за натамшно проучување.

Подносителот на предлог може предлогот да го повлече се до неговото ставање на гласање.

Член 37

За дневниот ред се решава без претрес, но ако се бара итност за расправање на одделно прашање или симнување на одделно прашање од дневниот ред по барање од еден пратеник кого го подржуваат најмалку четири народни пратеници, претседателот ќе отвори претрес по тие предлози.

3. Говори на пратениците

Член 38

На седницата на Соборот има право да говори секој член на Соборот.

Соборот може да реши да биде на седница ислушан државен секретар, секретар во Извршниот совет или друг раководен службеник на републички орган на управата, старешини на републичка установа, претседателот на Врховниот суд на Народна Република Македонија и претседателот на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, како и претставник на стопанска или општествена организација.

Член 39

Секој народен пратеник има право да говори на јазикот на народот на кој му припаѓа.

Говорите држани на јазикот на припадниците на националните малцинства веднаш се преведуваат на македонски јазик.

Член 40

Никој не може да говори на седница пред да побара и добие збор од претседателот.

Претседателот дава збор по редот на пријавувањето.

Пријавите за збор се поднесуваат од моментот на отворањето на претрес, па се до свршетокот на претресот. Пријавите за збор се поднесуваат писмено или усно.

На подносителот на предлогот, на претставникот на Извршниот совет и на известителите на одборите и комисиите претседателот ќе им даде збор преку ред, ако тие побараат збор за да го изменат или дополнат предлогот или за да дадат нови образложенија.

Пријавениот говорник може својот ред да му го отстапи на друг пријавен говорник.

Член 41

На пратеникот кој сака да говори за повреда на деловникот или за повреда на утврдениот дневен ред, претседателот му дава збор штом ќе побара. Неговиот говор не може да трае подолго од пет минути. По истото прашање не може да говори друг пратеник.

Претседателот ќе даде објаснение за повредата на деловникот односно за повредата на утврдениот дневен ред. Ако пратеникот не биде задоволен со даденото објаснение, претседателот го повикува Соборот без претрес да го реши ова прашање.

Член 42

Ако некој пратеник побара збор за да исправи навод што бил изложен погрешно и што дал повод за недоразбирање или предизвикал потреба од личен објаснување, претседателот ќе му даде збор штом ќе го сврши својот говор пратеникот што ја предизвикал исправката односно личното објаснение.

Пратеникот мора да се ограничи на исправката односно на личното објаснување, а неговиот говор не може да трае подолго од пет минути.

Претседателот може на пратеникот да не му дозволи да прави исправка односно да говори за лично објаснување ако смета дека тој не е предизвикан. Ако пратеникот не се сложи со ова, по тоа прашање решава Соборот без претрес.

Член 43

Говорникот може да говори само по прашање што е на дневен ред.

Ако говорникот се оддалечи од дневниот ред, претседателот ќе го повика да се држи за дневниот ред. Ако говорникот и по повторното повикување не се држи за дневниот ред, претседателот ќе му изрече дисциплинска мерка одземање на зборот.

Член 44

По предлог од пратеник, Соборот може да реши говорникот да може (по ист предмет да говори само еднаш, како и да го одреди траењето на говорот.

Подносителот на предлог, претставникот на Извршниот совет и известителите на одборите и комисиите по ист предмет можат да говорат повеќе пати.

Член 45

Само претседателот на Соборот може да ги прекине говорниците и да ги опомене на ред.

Претседателот е должен да се грижи говорниците да не бидат спречувани во слободата на говорот.

4. Претрес и решавање

Член 46

За секое прашање Соборот решава по претходен претрес, освен во случаите кога со овој деловник е определено да се решава без претрес.

Член 47

Соборот може да решава само по предлозите што се ставени на дневен ред.

На седниците на Соборот се решава за усвојување или за одбивање на предлогот.

Член 48

За полноважно решавање е потребно на седницата да присуствува мнозинство од вкупниот број членови на Соборот.

Ако претседателот забележи дека на седницата не присуствува доволен број членови на Соборот, ќе нареди да се изврши прозивка или пребројување.

Прозивка или пребројување ќе се изврши и тогаш кога тоа ќе го предложи еден пратеник чие барање го поддржуваат уште најмалку четири пратеника.

Кога ќе се покрене прашање дали на седницата присуствува доволен број пратеници, присутните пратеници се должни да остаат во салата додека не се изврши прозивката односно пребројувањето.

Бројот на присутните пратеници го утврдува претседателот.

Член 49

Соборот полноважно решава со мнозинство од дадените гласови на присутните пратеници, освен ако со одредбите на овој деловник не е определено поинаку.

Ако бројот на пратениците кои се воздржале од гласање е поголем од вкупниот број на оние кои гласале „за“ и „против“ предлогот што бил предмет на гласањето е одбиен, а ако се работело за избор се врши повторен избор.

Член 50

Соборот донесува акти во форма на закон, одлука, декларација, резолуција или препорака.

За формата на својот акт Соборот решава според природата на предметот што е ставен на дневен ред и без оглед на формата во која актот бил предложен.

Член 51

Претресот по одделни прашања што не бараат донесување на акт или за кои Соборот не сака да донесе акт се завршува со прост или образложен премин на дневен ред.

Предлог за прост односно образложен премин на дневен ред може да поднесе претседателот на Соборот и секој пратеник.

По предлогот за прост или образложен премин на дневен ред Соборот решава без претрес.

Член 52

Претресот по предлогот го заклучува претседателот откако ќе утврди дека нема повеќе пријавени говорници односно дека некој не се пријавува за збор во претресот по предлогот.

По заклучувањето на претресот се преминува на гласање за предлогот, доколку не е решено

предлогот да му се упати на одбор или комисија односно претресот да се сврши со прост или образложен премин на дневен ред.

Претседателот може на Соборот да му предложи да се заклучи претресот и да се премине на гласање и кога листата на пријавените говорници не е исцрпена, ако смета дека прашањето што се наоѓа на дневен ред е доволно претресено. По овој предлог Соборот решава без претрес.

Предлог да се заклучи претресот и да се премине на гласање може да поднесе и секој народен пратеник. Ваквиот предлог претседателот го става на гласање веднаш по неговото поднесување.

5. Избори и разрешувања

Член 53

Кога Соборот врши избор, изборот почнува со предлагање на кандидати односно кандидатски листи.

Предлозите на кандидатури односно кандидатски листи се поднесуваат писмено. Тие треба да бидат потпишани од најмалку толкав број членови на Соборот колку со овој деловник е предвиден за поднесување на соодветниот предлог. Предлогот на кандидатска листа треба да содржи толку кандидати колку се избираат членови на соодветното тело. Во предлогот покрај личното име на кандидатот треба да стои реден број.

Откако ќе се сврши предлагањето, претседателот соопштува кои предлози на кандидатури односно кандидатски листи се поднесени, го објавува почетокот на гласањето и, ако се врши јавно гласање, ги става на гласање предлозите според редот по кој се поднесени.

Подносителите на предлогот можат својот предлог да го повлечат до почнувањето на гласањето.

Откако претседателот ќе објави дека се пристапува кон гласање никој не може да добие збор, освен ако сака да зборува за повреда на деловникот која се однесува на изборот што се врши.

Член 54

Кога во изборот учествува само еден кандидат, кандидатот е избран ако добил мнозинство од дадените гласови.

Кога во изборот учествувале два или повеќе кандидати, избран е оној кој добил најголем број гласови.

Кога е предложена само една кандидатска листа, избрани се сите кандидати од таа листа, ако листата добила мнозинство од дадените гласови.

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, резултатот од изборите се утврдува на тој начин што бројот на гласовите што го добила секоја листа се дели со 1, 2, 3 и така по ред до заклучно со бројот што му одговара на бројот на членовите што се избираат. Од броевите (количностите) добиени со ова делење се земаат толку најголеми броеви (количности) колку членови се избираат. Од секоја листа се избрани толку кандидати колку има најголеми броеви (количности) на основа на кои се доделуваат мандатите. Во

случај кога две или повеќе кандидатски листи имаат еднакви броеви (количности) на основа на кои се доделува последниот мандат, мандатот го добива кандидатот од листата што добила најголем број гласови. Од листата се избрани оние кандидати кои во предлогот на кандидатската листа се нумерирани заклучно со оној реден број што според извршената расподелба на мандатите се паѓаат на соодветната листа.

Член 55

Ако предложениот кандидат не добил мнозинство од дадените гласови, или ако два или повеќе кандидати кои добиле најголем број гласови имаат еднаков број гласови, или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број на гласовите дадени „за“ и „против“, се врши повторен избор.

Во повторниот избор имаат право да учествуваат и нови кандидати односно кандидатски листи кои можат дополнително да бидат поднесени до почнувањето на повторното гласање. Подносителите на поранешните предлози на кандидатури односно кандидатски листи можат до почнувањето на повторното гласање да ги повлечат своите предлози.

Член 56

Предлог за разрешување се поднесува писмено пред седницата или во текот на седницата. За предлог примен во текот на седница претседателот веднаш го известува Соборот, кој решава дали предлогот ќе го стави на дневен ред на истата седница.

Предлогот за разрешување содржи предлог определен член на Соборот да се разреши од определена изборна должност во Соборот или предлог да се разреши определено тело на Соборот во целост.

Предлогот за разрешување треба да биде потпишан од толку членови на Соборот колку е потребно за поднесување на предлог за избор на соодветната изборна должност односно за избор на соодветното тело на Соборот.

Член 57

Народниот пратеник е разрешен од определена изборна должност во Соборот односно соодветното тело на Соборот е разрешено во целост, ако за предлогот за разрешување гласало мнозинството од вкупниот број членови на Соборот.

6. Гласање

Член 58

Пратеникот гласа лично.

Пратеникот гласа на тој начин што се изјаснува „за“ или „против“ предлогот, или се воздржува од гласањето, доколку со одредбите на овој деловник на тајното гласање не е определено инаку.

Пратеникот има право пред гласањето да го објасни својот глас. Говорот на пратеникот со кој го образлага својот глас не може да трае повеќе од пет минути.

Член 59

Гласањето во Соборот е јавно.

Јавното гласање се врши со кревање рака или поименично.

Соборот може да реши гласањето за избор или разрешување да биде тајно. Предлог за тајно гласање можат да поднесат најмалку пет пратеници. По овој предлог Соборот решава без претрес.

Член 60

Гласањето со кревање рака се врши секогаш кога се гласа јавно, освен во случаите кога со овој деловник е определено поименично гласање.

Гласањето со кревање рака се врши на тој начин што претседателот ги повикува да кренат рака прво пратениците кои гласаат за предлогот, потоа оние кои гласаат против предлогот и најпосле оние кои се воздржуваат од гласање.

Член 61

Поименично се гласа по предлог за измена на Уставот.

Поименично се гласа и кога за еден избор има два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи.

Претседателот на Соборот може да одреди поименично да се гласа по предлог на закон или на друг акт во целост или по одделни глави или одредби, кога со гласањето со кревање рака не можело да се утврди дали мнозинството било „за“ односно „против“ предлогот или се воздржало од гласањето.

Поименично ќе се гласа и ако тоа го побара еден народен пратеник чие барање го подржуваат најмалку девет пратеници.

Член 62

Поименично гласање се врши со прозивање на пратениците кои гласат изјаснувајќи се „за“ или „против“ предлогот или изјавуваат дека се воздржуваат од гласање.

Прозивањето на пратениците го врши записничарот.

Кога се предложени два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи, пратениците гласат изјаснувајќи се за еден од предложените кандидати односно за една од предложените кандидатски листи или изјавувајќи дека се воздржуваат од гласање. Ако изборот се врши на основа на кандидатски листи, пратениците гласаат за листата повикувајќи се на името на првиот кандидат од соодветната листа или на бројот што го носи листата.

Откако ќе се сврши прозивањето, претседателот ќе праша дали има пратеници кои не биле прозвани. Ако на основа на списокот на пратениците се утврди дека некои од присутните пратеници не гласале при првото прозивање, тие ќе гласаат откако претседателот ќе одреди да се прозоват по вторпат оние пратеници за кои во списокот не е одбележено дека гласале при првото прозивање. По второто прозивање се пристапува кон утврдување на резултатите од гласањето.

Член 63

Тајното гласање се врши со гласачки ливчиња.

Кога изборот се врши со тајно гласање, по свршеното предлагање на кандидати, претседателот дава одмор, за кое време ќе бидат отпечатени гласачките ливчиња.

Член 64

Гласачките ливчиња се еднакви по големина и имаат иста форма и боја.

На гласачкото ливче мора да биде означено за кој избор се гласа.

Во гласачкото ливче се внесуваат личните имиња на кандидатите едно под друго по редот по кој се предложени. Секое име се заградува со линии, а покрај името на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот се врши со кандидатски листи, на гласачкото ливче се внесуваат сите предложени кандидатски листи по редот по кој се предложени и во секоја листа се внесуваат имињата на предложените кандидати. Кандидатските листи на гласачкото ливче се обележуваат со редни броеви. Секоја листа е заградена со линии, а покрај редниот број на листата на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со тајно гласање, гласањето се врши со исто гласачко ливче на кое пред имињата на кандидатите се означува функцијата за која се предлага кандидатот.

Секое гласачко ливче се озваничува со печатот на Соборот.

Секој пратеник добива едно гласачко ливче.

Член 65

Пратеникот кој при делењето на гласачките ливчиња не добил ливче, има право ливче да добие до свршетокот на гласањето.

Откако ќе се разделат гласачките ливчиња, претседателот одредува потребно време за пополнување на гласачките ливчиња. Штом ќе измине тоа време, претседателот го објавува почетокот на гласањето.

Член 66

Со спроведувањето на избори што се вршат со тајно гласање раководи претседателот, на кого во тоа му помагаат записничарите.

Записничарот кого ќе го одреди претседателот врши поименично прозивање на пратениците на основа на списокот на сите членови на Соборот. Прозваниот пратеник гласа на тој начин што во гласачката кутија го пушта своето гласачко ливче, свиткано двапати.

Откако ќе се сврши прозивањето, претседателот праша дали има пратеници кои не се прозвани. Ако на основа на списокот се утврди дека некои од присутните пратеници, не гласале при првото прозивање, тие ќе гласаат откако претседателот ќе одреди да се прозоват по вторпат оние пратеници за кои во списокот не е одбележено дека гласале при првото прозивање.

Член 67

Пратеникот гласа на тој начин што во квадратот покрај името на кандидатот односно покрај редниот број на кандидатската листа за која гласа го пишува знакот „X“.

Пратеникот може да гласа само за еден од предложените кандидати односно само за една од предложените кандидатски листи.

Ако е предложен само еден кандидат или една листа пратеникот ако гласа против кандидатот од-

носно листата, не ќе го напише знакот „X“ во квадратот.

Неважги се оние гласачки ливчиња на кои знакот „X“ е ставен во квадратите покрај имињата на два или повеќе кандидати или покрај редните броеви на две или повеќе кандидатски листи, како и оние кои се така пополнети што не може со сигурност да се утврди за кој кандидат односно за која листа гласал пратеникот.

Член 68

По свршеното гласање се врши пребројување на гласовите.

Пребројувањето на гласовите го вршат записничарите на Соборот. Ако некој од записничарите е отсутен, на неговото место Соборот, пред да започне со гласањето, избира народен пратеник кој ќе учествува во пребројувањето на гласовите.

Пребројувањето на гласовите се врши на тој начин што двајца записничари земаат едно по едно ливче, ги одвиткуваат и ги прегледуваат и поноважните ливчиња му ги даваат на одредениот од претседателот записничар кој за секој кандидат односно кандидатска листа го одбележува секој глас што го добиле, а ако во изборот учествува само еден кандидат односно една листа, го одбележуваат и секој глас што бил против. Неважните ливчиња се одделуваат настрана. Откако ќе се сврши пребројувањето, записничарите ќе ги прегледаат заедно сите ливчиња одделени како неважни са да утврдат дали навистина се неважни.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите дадени по списокот на основа на кој се гласало и бројот на гласачките ливчиња, резултатот се утврдува на основа на бројот на предадените гласачки ливчиња.

Член 69

Кога за разрешување се решава со тајно гласање, на гласачкото ливче под името на лицето или на членовите на телото за чие разрешување се гласа, ќе се напишат и заградат со линии зборовите „за разрешување“ и „против разрешување“ и покрај овие зборови ќе се стави по еден празен квадрат.

Пратеникот кој гласа за разрешување го напишува знакот „X“ во квадратот покрај зборовите „за разрешување“, а ако гласа против разрешувањето го напишува истиот знак во квадратот покрај зборовите „против разрешување“.

За начинот на гласањето при разрешувањето сходно важат одредбите од овој деловник што се однесуваат за начинот на гласањето при избор.

Член 70

По пребројувањето на гласовите претседателот ги утврдува резултатите од гласањето и на основа на тие резултати објавува дали соодветниот предлог е примен или одбиен, односно кои кандидати се избрани или кои лица се разрешени од должност.

Ако гласањето за предлог на закон или друг акт било поименично претседателот ќе објави колку вкупно пратеници гласале, колку гласови имало за предлогот, колку гласале против и колку се воздржале од гласање.

Ако гласањето за избор било поименично или тајно претседателот ќе објави колку пратеници

вкупно гласале, колку гласови добил секој кандидат односно секоја кандидатска листа и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња. Ако бил предложен само еден кандидат односно кандидатска листа, претседателот објавува и колку гласови имало против.

Кога за разрешувањето се гласало поименично или тајно претседателот објавува колку вкупно пратеници гласале, колку гласале за разрешувањето, колку против и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња.

Резултатите од гласањето се внесуваат во записникот.

7. Одржување редот на седниците

Член 71

Претседателот на Соборот има исклучиво право и должност да се грижи за одржувањето на редот на седниците.

Член 72

За повредување на редот на седница можат против народните пратеници да се изречат дисциплински мерки:

- опомеѓа;
- опомена што се внесува во записникот;
- одземање на зборот; и
- привремено отстранување од седница.

Пратеникот може да биде отстранет најмногу од седницата, а за повторен случај на потешка повреда на редот најмногу и од наредната седница.

Опомена, опомеѓа што се внесува во записникот и одземање на зборот изречува претседателот.

Привремено отстранување од седница изречува Соборот без претрес по предлог од претседателот или дваесет пратеници.

Пратеникот против кој дисциплинска мерка изрекол претседателот не може да бара од Соборот да ја укине таа мерка.

Член 73

Опомена ќе се изрече против пратеникот кој со своето поведение или говор на седницата на Соборот го нарушува редот и одредбите на овој деловник.

Член 74

Опомеѓа што се внесува во записникот ќе се изрече против пратеникот кој со својот говор или со своето поведение ќе го повреди редот на седницата или одредбите на овој деловник или се служи со изрази што не се во согласност со достоинството на Соборот, а на кого на истата седница еднаш веќе му е изречена опомена.

Член 75

Одземање на збор ќе се изрече против пратеникот кој со својот говор ќе го повреди редот на седницата, а на истата седница двапати бил опоменат од претседателот или му е изречена опомена што се внесува во записник.

Член 76

Привремено отстранување од седница ќе се изрече против пратеникот кој упорно и тешко ги навредува народните пратеници или Собранието или за кого ќе се утврди дека не ја чувал тајната на

предметите за кои е изгласана тајност, или кој не сака да го послуша претседателот што му изрекол одземање на зборот.

Истата мерка може да се изрече и против пратеникот кој со предизвикување и правење на неред ја пречи работата на седницата.

Член 77

Пратеникот против кој се предлага привремено отстранување од седница има право да добие збор и да ја изнесе својата одбрана. Говорот на овој пратеник не може да трае подолго од пет минути.

Ако привременото отстранување од седницата е предложено против неколку народни пратеници поради заеднички извршена повреда на редот, од името на сите нив има право да говори само еден пратеник. Неговиот говор не може да трае подолго од петнаесет минути.

Член 78

Пратеникот против кој е изречено привремено отстранување од седница е должен веднаш да ја напушти салата и не може да присуствува на седниците на Соборот од кои е отстранет.

Ако пратеникот се противи да ја напушти седницата, или присуствува на седница од која е отстранет, претседателот може да нареди тој да се отстрани од салата.

Член 79

Дисциплинската мерка опомена што се внесува во записникот, одземање на зборот и привремено отстранување од седница се внесуваат во записникот.

Член 80

Ако со редовните средства предвидени во овој деловник не може да го одржи редот на седницата, претседателот може да одреди краток прекин на седницата.

Член 81

Ако некој од слушателите на галериите се држи непристојно или не го почитува редот, претседателот на Соборот може да нареди веднаш да се отстрани од салата на Соборот.

Ако на галериите биде потешко повреден редот и мирот, претседателот може да нареди да се испразнат галериите.

Член 82

Сите лица кои по службена работа се наоѓаат во салата за време на седницата на Соборот стојат под надзор на претседателот и се должни да ги извршуваат неговите налози.

8. Заклучување на седницата

Член 83

По исцрпувањето на дневниот ред, претседателот на Соборот ја заклучува седницата.

По предлог од претседателот на Соборот или од народен пратеник Соборот може да реши прашањата, по кои претресот не можел да сврши во текот на седницата, да се симнат од дневниот ред и да се стават на дневен ред на идната седница.

По предлог од народен пратеник Соборот може да го утврди денот и часот на наредната седница,

како и да одреди кои прашања ќе се разгледаат на оваа седница.

VI. ОДБОРИ И КОМИСИИ

1. Одбори и нивниот состав

Член 84

Републичкиот собор ги има следните постојани одбори:

- 1) Одбор за организација на власта и управата;
- 2) Одбор за стопанство;
- 3) Одбор за народно здравје и социјална политика;
- 4) Одбор за просвета;
- 5) Одбор за буџет;
- 6) Законодавен одбор;
- 7) Мандатно-имунитетен одбор.

Член 85

Со одлука за дополнување на овој деловник Соборот може да основува и други постојани одбори, како и постојани комисии.

Со посебна одлука Соборот може да основува и привремени одбори и комисии за проучување на одредени прашања и за вршење на посебни задачи.

Со одлуката за основање на нов постојан или привремен одбор односно комисија се определуваат нивниот состав, делокруг и овласти.

За проучување на одделни прашања Соборот може да образува посебни комисии од стручњаци или комисии составени од народни пратеници и други граѓани.

Член 86

Одборот за организација на власта и управата и Одборот за стопанство имаат по единаесет членови. Одборот за народно здравје и социјална политика, Одборот за просвета и Законодавниот одбор имаат по девет членови, Одборот за буџет има седум членови, а Мандатно-имунитетниот одбор има пет члена.

Член 87

Секој одбор и комисија има претседател и секретар, а одделни одбори и комисии можат да имаат и потпретседател.

Претседател, потпретседател и секретар одборот односно комисијата избира од редот на своите членови.

Претседателот, потпретседателот и секретарот се избираат за целиот период на свикнувањето на Собранието.

Потпретседателот му помага на претседателот во работата и го заменува кога е спречен.

Секретарот води записник за работата на седниците на одборот односно на комисијата и врши и други работи што ќе ги одреди деловникот на одборот односно на комисијата.

Член 88

Одборите и комисиите работат по свои деловници и по овој деловник.

Одборите и комисиите сами ги донесуваат своите деловници.

Деловниците на одборите и комисиите треба да бидат во согласност со одредбите на овој де-

ловник и влегуваат во сила откако ќе бидат потврдени од Републичкиот собор.

2. Избор и разрешување

Член 89

Предлог за избор и разрешување на одбор или комисија во целост, како и предлог за избор или разрешување на одделни нивни членови можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Член 90

Избор на одбор или комисија во целост се врши на основа на кандидатска листа.

Избор и разрешување на одделни членови на одбори или комисии се врши на основа на поединечни предлози. Соборот може да реши изборот или разрешувањето на три или повеќе члена на одбор или комисија да се изврши на основа на кандидатски листи.

Член 91

Претседателот на Собранието, претседателот на Соборот, како и претседателот и членовите на Извршниот совет, државните секретари, секретарите во Извршниот совет и државните потсекретари не можат да бидат избрани за членови на постојаните одбори и комисии.

Еден народен пратеник може да биде член најмногу во два постојани одбори на Соборот.

Член 92

Местото член на постојан одбор или комисија останува упразнето со престанок на пратеничкиот мандат на членот на одборот или комисијата, со избирање на должноста претседател на Собранието, претседател на Соборот и претседател или член на Извршниот совет, со стапување на должноста државен секретар, секретар во Извршниот совет и државен потсекретар, како и со уважување на оставката на должноста член на одбор или комисија.

На упразнетото место член на одбор или комисија се избира нов член.

3. Делокруг и овласти на постојаните одбори

Член 93

Одборот за организација на власта и управата: ги претресува и подготвува предлозите на сите закони и други акти, освен оние што спаѓаат во делокругот на Одборот за стопанство, Одборот за народно здравје и социјална политика и Одборот за просвета;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со системот на самоуправувањето на производителите во стопанството; со системот на самоуправувањето на работниот народ во општината и околината, како и го утврдуваат; со слободата и заштитата на демократските права на граѓаните и законитоста; со единството на социјалистичкиот општествен поредок и правен систем; со заштитата на правата на националните малцинства во Републиката и осигурувањето на нивното рамноправно учество во општествениот живот; со општествениот и политичкиот поредок; со системот на организацијата на управата и судовите; со правецот на внатрешната политика,

ги претресува прашањата во врска со работата на народните одбори и прашањата во врска со ускладувањето на нивната работа во рамките на единствениот систем на власта; со работата на органите на внатрешните работи, судовите, јавното обвинителство, јавното правосудство и самоуправните установи доколку работата на самоуправните установи не спаѓа во делокругот на Одборот за стопанство, Одборот за народно здравје и социјална политика, Одборот за просвета и Одборот за буџет; од становиштето на внатрешната политика му дава на Одборот за буџет мислење по предлозите на претсметките на приходите и расходите на тие органи и установи;

на другите одбори им дава согласност на казнените одредби во предлозите на закони што ги претресуваат тие одбори;

ги претресува и прашањата во врска со политичката состојба во одделни изборни околии на основа на извештаите од членовите на одборот или на Соборот.

Член 94

Одбор за стопанство:

ги претресува и подготвува предлозите на закони и други акти од областа на стопанството и финансискиот систем;

го претресува предлогот на републичкиот општествен план и билансот за неговото извршување;

ги претресува прашањата во врска со стопанскиот систем и планскиот развој на стопанството во Републиката, како и другите прашања во врска со стопанската политика во рамките на правата на Републиката;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со вршењето на стопанските работи од страна на народните одбори и стопанските управни органи како и прашањата во врска со вршењето на стопанските дејности на стопанските организации и самоуправните установи.

Член 95

Одборот за народно здравје и социјална политика:

ги претресува и подготвува предлозите на закони и други акти од областа на народното здравје, трудот, социјалното осигурување и социјалните грижи;

ги претресува прашањата на здравствената и социјалната политика и на системот на управувањето со установите за заштита на народното здравје, за социјалното осигурување и за социјалните грижи;

ги претресува прашањата во врска со обезбедувањето на услови за заштита на народното здравје;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со дејноста на установите за заштита на народното здравје, за социјално осигурување и за социјални грижи, на народните одбори и на органите на управата што вршат работи од областа на заштитата на народното здравје, трудот, социјалното осигурување и социјалните грижи;

од становиштето на заштитата на народното здравје и социјалната политика му дава на Одбо-

рот за буџет мислење по претсметките на приходите и расходите на самоуправните здравствени и социјални установи што се финансираат или дотираат од републичкиот буџет односно дава мислење за големината и употребата на финансиските средства за заштита на народното здравје, за социјалното осигурување и за социјалните грижи.

Член 96

Одбор за просвета:

ги претресува и подготвува предлозите на закони и другите акти од областа на просветата, науката и културата;

ги претресува прашањата на општата политика во областа на просветата, науката и културата и на системот на школувањето, воспитувањето и научната работа, прашањата на системот на управувањето во просветните и научните установи и установите на културата, како и други прашања од областа на просветата, науката и културата во рамките на правата на Републиката;

ги претресува прашањата во врска со обезбедувањето на основни услови за развој на просветата, науката и културата;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со дејноста на просветните и научните установи и установите на културата;

од становиштето на просветната, научната и културната политика му дава на Одборот за буџет мислење по предлозите на претсметките на приходите и расходите на самоуправните просветни, научни и културни установи што се финансираат или дотираат од републичкиот буџет односно дава мислење за големината и употребата на финансиските средства за просветната, научната и културната дејност.

Член 97

Одборот за буџет:

го претресува предлогот на републичкиот буџет и предлогот на завршната сметка;

ги претресува мислењата на Одборот за организација на власта и управата, Одборот за народно здравје и социјална политика и Одборот за просвета по предлозите на претсметките на приходите и расходите на одделни органи и самоуправни установи;

дава согласност на одредбите на законските предлози и другите акти што повлекуваат парични издатоци, а кои не се предвидени со буџетот, како и на паричните издатоци по предлозите на решенијата по претставките и жалбите што ги подготвува Одборот за претставки и жалби на Народното собрание и ги одредува изворите од кои ќе се покријат тие издатоци;

на Извршниот совет му дава согласност на прописите за основање на републички органи на управата и за организационите промени во републичката управа ако тие прописи повлекуваат парични издатоци што не се предвидени во буџетот, како и ги одредува изворите од кои ќе се покријат тие издатоци;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со работата на финансиските управни органи;

ги проучува и претресува прашањата во врска со трошењето на јавните финансиски средства;

ги претресува прашањата во врска со извршувањето на републичкиот буџет на основа на извештаи и податоци од републичките државни органи, установите и организациите кои се финансираат од републичкиот буџет, на основа на непосредно испитување на извештаи и мислења на претставниците на овие органи, установи и организации, како и на основа на податоци добиени со анкети преку анкетни комисии или групи што ги образува Одборот или на основа на податоци добиени на друг начин.

Член 98

Законодавниот одбор:

од законодавно-правно становиште ги претресува сите законски предлози и кога тоа е потребно ја утврдува законската форма на текстот на предлозите на сите закони;

по барање од други одбори или од Соборот изработува законски нацрти на основа на образложенија и материјали што ќе му ги достават тие или дава мислење за законската обработка на тој материјал;

ги проучува прашањата за натамошната изградба на правниот систем и за ускладувањето на постојните закони;

ги следи прашањата на процедурата на Соборот и на заедничките седници на двата собора, ги составува и претресува предлозите за изменување и дополнување на деловникот на Соборот и деловникот на Народното собрание;

Законодавниот одбор не ги претресува предлозите на републичкиот општествен план, на републичкиот буџет, на завршниот биланс за извршувањето на републичкиот општествен план и на завршната сметка за извршувањето на републичкиот буџет.

Член 99

Мандатно-имунитетниот одбор:

ги претресува сите случаи во врска со имунитетските права на народните пратеници;

на Соборот му поднесува извештај за случаите на престанок на мандат и за распишување на дополнителни избори;

ги испитува пратеничките уверенија, изборните акти и жалбите против повторните и дополнителните избори и на Соборот му поднесува извештај со предлог за потврдување или поништување на мандатот на пратениците избрани на повторни или дополнителни избори;

во согласност со претседателот на Соборите дава одобрение за лишување од слобода и за започнување односно за продолжување на кривична постапка против член на Соборот во случаите кога Соборот не е свикан на седница, со тоа што своето решение ќе му го поднесе на Соборот на неговата прва наредна седница за донесување на конечно решение;

ги претресува приговорите што одделни државни органи, установи и организации му ги упатуваат на Соборот согласно член 17 став 3 од Законот за правата и должностите, изборот и отповикувањето на народните пратеници на Народното собрание на

Народна Република Македонија и на Соборот му поднесува извештај и свои предлози.

Член 100

Одборот за организација на власта и управата, Одборот за стопанство, Одборот за народно здравје и социјална политика и Одборот за просвета, секој во својот делокруг, ги претресуваат прашањата во врска со извршувањето на законите, општествениот план и другите акти на Собранието на основа на извештаи и податоци од републичките органи, од установите и од организациите кои се грижат за извршувањето на законите и другите акти, на основа на непосредно ислушување на извештаи и мислења на претставниците на овие органи, установи и организации, како и на основа на податоци добиени по пат на анкети преку анкетни комисии или групи што ги образувал одборот или на основа на податоци добиени на друг начин.

Член 101

Постојаните одбори ги претресуваат деловите од извештаите на Извршниот совет што се однесуваат на прашања од нивниот делокруг и за тоа, ако сметаат за потребно, му поднесуваат свој извештај на Соборот односно Собранието.

Исто така постојаните одбори, во рамките на својот делокруг, ги претресуваат извештаите што на Собранието му ги поднесуваат републичките органи, установите и организациите кои се грижат за извршувањето на законите и другите акти на Собранието и за тоа, ако сметаат за потребно, му поднесуваат свој извештај на Соборот односно Собранието.

Член 102

Постојаните одбори во вршењето на работите од својот делокруг донесуваат резолуции и препораки за работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации. По овие прашања тие можат да даваат и мислења по своја иницијатива или по барање од друг одбор или од стопански организации.

Постојаните одбори, во рамките на својот делокруг, подготвуваат и претресуваат предлози за донесување на одлуки, декларации, резолуции и препораки и за тоа му поднесуваат извештај на Соборот.

Одборите можат да донесуваат и резолуции во кои јавно заземаат став по одредени прашања од својот делокруг, како и препораки со кои јавно изразуваат советодавно мислење во поглед работата на народните одбори, органите на државната управа, самоуправните установи и стопанските организации.

Резолуциите и препораките што ги донесуваат одборите мораат да бидат во согласност со законите и другите одлуки на Сојузната народна скупштина и Народното собрание односно Републичкиот собор.

Ако резолуцијата или препораката се однесува на прашања што спаѓаат и во делокруг на соодветен одбор на Соборот на производителите, резолуцијата или препораката е донесена кога во истовестен текст ќе ја усвојат одборите на двата собора.

Член 103

Резолуциите и препораките што ги донесуваат одборите се објавуваат во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Овие акти одборите ги доставуваат за објавување преку претседателот на Народното собрание.

Член 104

Ако одредени прашања од предлог на закон или друг акт што го донесува Соборот спаѓаат во делокругот и на друг одбор на Републичкиот собор односно и во делокругот на одбор на Соборот на производителите, одборот е должен пред заклучувањето на претресот по предлогот да побара мислење и од соодветниот друг одбор. Исто така, и овој одбор има право да бара таквите прашања да му се достават на мислење.

Член 105

Ако одбор на Соборот смета дека подготвувањето и претресот на одделен предлог на закон или друг акт односно дека претресот на одделно прашање спаѓа во негов делокруг, а не во делокругот на друг одбор кој го врши подготвувањето и претресот на предлогот односно претресот на прашањето, ќе побара од претседателот на Соборот образложено мислење кој одбор на Соборот е надлежен да го подготви или претресе соодветниот предлог односно да го претресе соодветното прашање.

Претседателот на Соборот, со толкување на деловникот, го одредува делокругот на соодветниот одбор за подготвување и претресување на соодветниот предлог односно за претресување на соодветното прашање.

Ако одборот што побарал мислење не е донолен со даденото мислење, тој може спорното прашање да го изнесе пред Соборот и да бара одлука на Соборот.

Мислењето на претседателот на Соборот, што ќе го одобри Соборот, станува задолжително правило за постапката на Соборот.

Член 106

Во работите од својот делокруг или за исполнување на задачите што им се поверени одборите можат да вршат анкети и сослушувања.

Во рамките на преземената анкета одборите можат да бараат од сите државни органи, самоуправни установи и стопански организации потребни податоци и документи.

За извршување на анкетите и другите свои работи одборите можат да ги повикуваат граѓаните и од нив, во рамките на правата и слободите на граѓаните загарантирани со Уставот и законите, да бараат известувања, мислења и одговори.

Член 107

Соборот може да бара од одбор да му поднесе извештај за својата работа.

Соборот може на одбор да му упати барање да проучи и подготви предлози на одделни закони или други акти, како и барање соодветната задача да ја изврши во одредено време.

Член 108

Одборите се должни на Соборот да му поднесуваат извештај за резолуциите и препораките што

ги донеле, како и за анкетите што ги извршиле на првата наредна седница на Соборот по нивното донесување односно извршување.

Овие извештаи Соборот може да ги одобри без претрес а може, по предлог од пет пратеници, и да отвори претрес по нив.

На основа на претресот Соборот може конечно да реши за анкетите и мерките што ги презел одборот.

Член 109

Соборот може да реши претресот по одделен законски предлог или друго прашање, што бил започнат во одбор, да се продолжи на седница на Соборот или претресот во целост да се изврши на седница на Соборот.

4. Седниците на одборите и правата на членовите на одборите и на членовите на Соборот

Член 110

Одборите работат постојано и седници одржуваат и во време кога Соборот не одржува седници

Член 111

Седниците на одбор ги свикува претседателот на одборот.

Претседателот на одборот ќе свика седница и кога тоа ќе го предложат најмалку три члена на одборот, претседателот на Народното собрание или претседателот на Републичкиот собор.

Во случај ако претседателот односно потпретседателот не свика седница на одборот, седницата ќе ја свика предлагачот од претходниот став.

Првата седница на одборот по избирањето на неговите членови ја свикува претседателот на Соборот.

Член 112

Право на учество во решавањето имаат само членовите на одборот.

Одборот може полноважно да решава ако на седницата присуствува мнозинството од членовите на одборот.

Одборот решава со мнозинство од гласовите на присутните членови.

Член 113

Седниците на одборите се јавни.

Одборот може да реши одделни седници да се одржат без присуство на јавноста.

Седниците на Мандатно-имунитетниот одбор не се јавни.

Член 114

Секој член на одбор е должен да присуствува на седниците на одборот и да ги врши должностите што му ги доверил одборот.

Членовите на Републичкиот собор имаат право да присуствуваат на седниците на секој постојан одбор и ако не се негови членови.

Секој член на одборот, како и секој член на Соборот кој не е член на тој одбор, има право да предлага на дневен ред на седница на одборот да се стави секое прашање од делокругот на одборот, да предлага одборот да донесе резолуција или препорака во врска со работите од неговиот делокруг и да предлага одборот да му поднесе на Соборот предлог за донесување на одлука, декларација, ре-

золуција или препорака, а исто така има право и да учествува во претресот по прашањата што се ставени на дневен ред на седницата на одборот.

За ставање на прашање на дневен ред решава одборот.

Член 115

Секој член на Соборот е должен по барање од одбор да поднесе извештај по одредено прашање од делокругот на одборот кое се однесува на состојбата во неговата изборна околица.

Секој одбор, во рамките на својот делокруг, може да повика член на Соборот да присуствува на одредена седница на одборот за да даде извештавање или да изнесе мислење по одделни прашања што се на дневен ред на одборот.

Одборот ќе го стави на дневен ред извештајот што народен пратеник по законот е должен да го поднесе за забележувањата до кои дошол во вршењето на своите права и должности во изборната околица.

Член 116

За повредување редот на седниците на одборот, како и за неисполнување на должностите што му ги доверил одборот, претседателот може против член на одборот да изрече дисциплински мерки опомена и опомена што се внесува во записникот.

Против членот на одбор кој ќе продолжи да го повредува редот на седницата и по изречувањето на мерката опомена што се внесува во записникот, или кој прави неред со цел да ја пречи работата на седницата, одборот може да ја изрече дисциплинската мерка отстранување од таа седница.

Член 117

Одредбите на овој Деловник за одборите сходно ќе се применуваат и за работата на комисиите на Соборот.

5. Заеднички седници на одборите на Републичкиот собор и заеднички седници на соодветните одбори на обата собора

Член 118

Два или повеќе одбори на Републичкиот собор можат да одржат заедничка седница кога на нивниот дневен ред се наоѓаат прашања што спаѓаат во делокругот на секој од тие одбори, како и за ислушување на извештај или експозе од претставник на Извршниот совет.

Одбор на Републичкиот собор може да одржи заедничка седница со соодветен одбор на Соборот на производителите кога на нивниот дневен ред се наоѓаат исти прашања или за ислушување на извештај или експозе од претставник на Извршниот совет.

Член 119

За одржување на заедничка седница решава секој одбор на своја седница.

Предлог за одржување на заедничка седница може да поднесе секој член на одборот, Извршниот совет, претседателот на Народното собрание и претседателот на Соборот.

Решението за одржување на заедничка седница претседателот на одборот што донел такво решение

му го доставува на одборот односно на одборите со кои треба да се одржи заедничка седница.

Ако одборите се сложат да одржат заедничка седница, денот и часот на заедничката седница го утврдуваат претседателите на соодветните одбори.

Член 120

На заедничка седница може да се води само претрес, но не може да се гласа.

На заедничката седница претседаваат наизменично претседателите на одборите што држат заедничка седница.

Член 121

Секој одбор на Републичкиот собор може по потреба да образува редакциска комисија.

Задачата на редакциската комисија е на заеднички состанок со редакциската комисија на друг одбор да изврши усогласување на текстот на законскиот предлог или на предлогот на друг акт што го претресле двата одбора.

Редакциската комисија на одборот се состои од три члена.

Предлозите на редакциската комисија ги потврдува одборот.

6. Одборите и Извршниот совет

Член 122

Одборите имаат право да бараат од Извршниот совет да им одговори писмено или усно преку свој претставник на поставени прашања или да ги извести за прашања од делокругот на одборот.

Кога на седницата на одбор се претресува предлог на закон или друг акт, Извршниот совет го претставува државниот секретар односно секретарот во Извршниот совет во чиј делокруг спаѓа соодветното прашање, ако Извршниот совет за свој претставник не одреди член на Советот.

Одборите можат и во други случаи да го повикаат Извршниот совет да испрати свој претставник или повереник кој ќе присуствува на седницата и ќе учествува во претресот, а Извршниот совет може и сам да одреди свои претставници и повереници кои ќе учествуваат во работата на одборот.

Претставниците кои присуствуваат на седниците можат да учествуваат во претресот, но немаат право да учествуваат во решавањето.

Претставникот на Извршниот совет има право да бара одборот да се изјасни за предлогот или да го одложи решавањето по предлогот што го поднел Извршниот совет. Ако предлогот не го поднел Извршниот совет, претставникот на Извршниот совет може да бара одлагање на решавањето, но за одлагањето решава одборот.

Член 123

Кога на дневен ред е предлог на закон или друго прашање од интерес за Извршниот совет за свикувањето на седница и за дневниот ред на седницата одборот ќе го извести Извршниот совет.

Член 124

Извршниот совет може да предложи на дневен ред на седница на одборот да се стават одделни прашања од делокругот на одборот.

Претставникот на Извршниот совет може во почетокот на седницата при утврдувањето на дневниот ред да предложи предлогот на дневниот ред да се дополни со одделни прашања од делокругот на одборот.

Член 125

Претседателот на одборот ќе свика седница на одборот ако Извршниот совет предложи да се свика седница за претресување на одредено прашање по кое Извршниот совет сака да го изнесе својот став.

Ако претседателот на одборот не свика седница, Извршниот совет може да побара од претседателот на Соборот да свика седница на одборот.

При претресот на овие прашања претставникот на Извршниот совет може да предложи одборот да донесе резолуција или препорака.

Член 126

Извршниот совет може да предложи прашањата по кои решил да подготви предлог за закон или друг акт, претходно да ги претресе одборот во чија надлежност спаѓаат тие прашања. Со својот предлог Извршниот совет ќе поднесе и тези за изработувањето на законот односно на другиот акт со документација.

Предлогот се поднесува преку претседателот на Собранието, кој му го упатува на надлежниот одбор преку претседателот на Соборот.

По извршениот претрес одборот ќе му ги достави своите забелешки на Извршниот совет преку претседателот на Собранието.

Одборите можат и сами да бараат од Извршниот совет да им достави за претресување тези и документација во врска со подготвувањето на предлог на закон или друг акт.

Член 127

Одборите имаат право од државните секретари, од секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата и на установите, како и од организациите да бараат да им поднесат писмен извештај за извршувањето на законите и другите акти на Собранието, како и право на седница на одборот да ги повикаат претставниците на овие органи, установи и организации за да дадат извештај и мислење за тоа.

Одборите имат право од државните секретари, секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата и на установите, како и од организациите да бараат да присуствуваат на одредена седница на одборот и да даваат одговори на поставени прашања или да даваат известувања и објаснувања по прашањата што се на дневниот ред на седниците на одборот.

Одборите можат да бараат и писмени одговори и известувања од државните секретари, секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата и на установите, како и од организациите.

Член 128

Кога од претставник или повереник на Извршниот совет и од друг раководен службеник на републичката управа бараат усни одговори или усно давање на известувања и објаснувања, одбо-

рите се должни навреме да ги известат за содржината на прашањата по кои се бара одговор, известување или објаснување.

Член 129

Извршниот совет може да упатува во одборот одделни стручњаци како свои повереници за да присуствуваат на седниците на одборот при претресот на предлози на закони и други акти што ги поднел Извршниот совет.

Повереникот му дава на одборот одговори на прашањата што ќе му бидат поставени, како и известувања и објаснувања по прашањата што се на дневен ред.

Повереникот може да предложи одборот да го одложи решавањето по одделно прашање за одредено време.

Извршниот совет може да одреди свои постојани повереници во Законодавниот одбор.

Член 130

За изработување текст на законски предлог секој член на Соборот и секој одбор на Соборот можат во спогодба со секретарот на Извршниот совет да ги ползуваат стручњациите од Секретаријатот за законодавство и организација на Извршниот совет и од другите органи на републичката управа.

7. Пододбори и комисии од стручњаци

Член 131

Одборите можат да образуваат пододбори од редот на своите членови.

Пододборите проучуваат одделни прашања од делокругот на одборот, составуваат нацрти на закони и други акти и му предлагаат на одборот донесување на резолуции и препораки по прашања од неговиот делокруг.

Пододборите не можат да донесуваат резолуции и препораки а ни наместо одборот да ги претресуваат предлозите на закони и на други акти што ги донесува Соборот.

Пододборите можат да вршат одредени работи во рамките на анкети и сослушувања.

Пододборите се основаат со деловникот на одборот или со одделна одлука на одборот.

Член 132

Одборите можат да образуваат и комисии од стручњаци на кои им поверуваат подготвување на нацрти на закони или на други акти.

Во комисијата се избираат за членови најмалку два члена на одборот.

Со работата на комисијата раководи член на одборот кого ќе го определи одборот.

VII. ПОСТАПКАТА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНИ И ДРУГИ АКТИ

1. Поднесување на законски предлог

Член 133

Предлог на закон во чие донесување рамноправно учествува Републичкиот собор и предлог на закон чие донесување е во самостојната надлежност на Републичкиот собор може да поднесе секој член на Соборот, одбор на Соборот и Извршниот

совет. Законските предлози се поднесуваат писмено и во формата во која се донесуваат законите.

Член на Соборот може и усно на седница на Соборот да предложи да се донесе нов закон или да се измени или дополни постоен закон. Ако Соборот се согласи со предлогот да се донесе нов закон или измени или дополни постоен закон, Соборот на истата седница ќе определи кој одбор ќе го подготви предлогот на закон во писмена форма.

Извршниот совет може на Соборот да му предложи Соборот да подготви и состави предлог на одреден закон.

Член 134

Секој законски предлог мора да биде образложен, а по потреба кон предлогот треба да биде приложен и материјалот на основа на кој е составен предлогот.

Член 135

Законскиот предлог му се упатува на претседателот на Народното собрание.

Предлозите за измени во законските предлози за кои решава само Републичкиот собор, како и предлозите за измени на постојните закони што ги донел сам Републичкиот собор, членовите на Соборот на производителите му ги поднесуваат на Републичкиот собор преку претседателот на Народното собрание.

Примениот предлог претседателот на Народното собрание му го доставува на претседателот на Соборот, а претседателот на Соборот му го упатува на одборот во чиј делокруг спаѓа претресувањето на предлогот.

Законскиот предлог што го поднел член на Соборот или одбор на Соборот претседателот на Собранието му го доставува и на Извршниот совет за запознавање со предлогот.

Член 136

Законскиот предлог што му е поднесен на Соборот мора да им биде доставен на сите членови на Соборот пред да почне претресот во одборот и тоа веднаш, а најмалку пет дена пред початокот на претресот. За благовременото доставување на законскиот предлог се грижи претседателот на Соборот.

За законскиот предлог што го подготвува одбор, одборот што го подготвува ќе ги известат сите членови на Соборот преку претседателот на Соборот.

2. Претрес на законски предлог во одборите

Член 137

Законски предлог може да се стави на дневен ред на седница на одбор само ако на членовите на одборот им е доставен благовремено, а најмалку пет дена пред седницата.

За благовременото доставување на законскиот предлог на членовите на одборот се грижи претседателот на одборот.

По исклучок, законски предлог може да биде ставен на дневен ред на седница на одбор и кога на членовите на одборот им е доставен на помалку од пет дена пред седницата, ако Извршниот совет го поднел со образложено барање итно да се стави на

дневен ред, или ако Соборот донел заклучок за неговата итност и како итен му го упатил на одборот за претрес. Во овие случаи законскиот предлог мора да им биде доставен на членовите на одборот најдоцна еден ден пред седницата, доколку Соборот не решил предлогот да се претресе во одборот истиот ден кога им е доставен на членовите на одборот.

За оправданоста на барањето на Извршниот совет законскиот предлог итно да се стави на дневен ред решава одборот во чиј делокруг спаѓа претресот на законскиот предлог.

Законскиот предлог за кој Соборот решил да се донесе во итна постапка и што му го доставил на надлежниот одбор за давање на итно мислење, одборот го става на дневен ред пред сите други прашања.

Член 138

Во почетокот на претресот подносителот на законскиот предлог може да даде образложение по предлогот.

Образложението по законски предлог што го поднел Извршниот совет дава претставникот на Извршниот совет.

Ако законскиот предлог го поднела група пратеници, образложение дава претставникот на групата.

Член 139

Законскиот предлог се претресува прво во начело. Во текот на ова претресување пратениците го известуваат своето начелно мислење за предлогот, а подносителот на предлогот или неговиот повереник ги дава потребните одговори и објаснувања по повод на начелните прашања што ги поставиле народните пратеници.

По свршениот претрес во начело, за законскиот предлог се гласа во начело.

Ако законскиот предлог не биде усвоен во начело, не се преминува на расправање во поединости. Одборот за тоа му поднесува извештај на Соборот на првата наредна седница на Соборот.

Член 140

По изгласувањето на законскиот предлог во начело се преминува на претрес во поединости.

Претресот во поединости се врши на тој начин што прво се чита, а потоа се расправа одделно за секој член од законскиот предлог.

Член 141

Во текот на претресот по законскиот предлог одборот, може, по своја иницијатива или на нивно барање, да ги ислуша претставниците на установите и организациите што се заинтересирани за прашањата што се регулираат со законскиот предлог.

Член 142

Подносителот на предлогот и членовите на Соборот можат да поднесуваат писмено формулирани амандмани се додека предлогот не биде изгласан во целост, а усно можат да предлагаат амандмани само за време на претресот во поединости.

Писмено формулираните амандмани поднесени од членовите на Соборот што на одборот му се

доставени до почетокот на претресот, задолжително се претресуваат во одборот.

За амандманите се расправа заедно со членот на кој се однесуваат.

Подносителот на законскиот предлог ќе се изјасни за секој пратенички амандман.

За амандманите поднесени на законските предлози што ги поднел Извршниот совет се изјаснува претставникот на Извршниот совет.

За амандманите на законскиот предлог што го поднела група народни пратеници се изјаснува претставникот на групата.

Подносителот на амандманот може поднесениот амандман да го повлече се додека не биде ставен на гласање односно додека подносителот на законскиот предлог не го усвои.

Член 143

Подносителот на законскиот предлог може предлогот да го повлече се додека во одборот не се пристапи кон гласање во целост.

Ако законскиот предлог го поднел Извршниот совет одборот ќе го симне од дневниот ред и за тоа ќе го извести Соборот.

Ако законскиот предлог го поднел пратеник одборот може да реши предлогот да го преземе како свој.

Член 144

Во текот на претресот во поединости за секој член на законскиот предлог се гласа одделно откако ќе биде завршен претресот по него.

При претресот на буџетот во поединости, претресувањето се врши и се гласа по партии.

Амандманите што ги поднесува подносителот на законскиот предлог, како и амандманите со кои тој ќе се согласи, се сметаат како составен дел на законскиот предлог и за нив не се гласа одделно.

За другите амандмани се гласа пред гласањето за соодветниот член од законскиот предлог на кој се однесуваат. Ако има повеќе амандмани на еден член од законскиот предлог, за нив се гласа по оној ред по кој се поднесени.

Амандманите од претходниот став што ќе ги усвои одборот стануваат составен дел на законскиот предлог.

Откако во надлежниот одбор ќе биде изгласан законскиот предлог во поединости, претресот се прекинува и законскиот предлог му се доставува на Законодавниот одбор.

Член 145

Претресот по предлог на републичкиот општествен план се врши прво во начело. По извршениот претрес во начело се преминува на претрес во поединости.

Претресот во поединости се врши на тој начин што се расправа за секој оддел на општествениот план. За секој оддел одборот гласа откако ќе го заврши претресот по него.

Откако ќе биде завршен претресот во поединости, се гласа за предлогот на општествениот план во целост.

Во се друго при претресот на општествениот план сходно се применуваат одредбите на овој деловник за претрес по законските предлози во одбор.

Член 146

Законодавниот одбор го претресува од законодавно-правно становиште текстот на законскиот предлог што го усвоил надлежниот одбор, а може во текстот да врши и измени од суштински карактер.

Законодавниот одбор законскиот предлог го претресува само во поединости.

Откако ќе го усвои законскиот предлог во поединости, Законодавниот одбор му го враќа на надлежниот одбор со извештај за измените што ги извршил. За побитните измени што ги извршил Законодавниот одбор е должен да даде и свое образложение.

Член 147

Откако законскиот предлог ќе се врати од Законодавниот одбор надлежниот одбор ги претресува измените што ги извршил Законодавниот одбор.

Откако надлежниот одбор ќе ги усвои измените извршени од Законодавниот одбор, ќе се изврши гласање за законскиот предлог во целост.

Ако надлежниот одбор не се согласи со измените извршени од Законодавниот одбор, двата одбора ќе одржат заедничка седница или ќе изберат редакциска комисија за изнаоѓање на заедничко решение.

Ако и по постапката од претходниот став не се најде заедничко решение, надлежниот одбор ќе го изгласа законскиот предлог во целост, а двата одбора за спорните прашања ќе го извештаат Соборот во извештаите што му ги поднесуваат.

Член 148

За својата работа по законскиот предлог надлежниот одбор и Законодавниот одбор поднесуваат свои извештаи на седница на Соборот.

Своите извештаи одборите му ги поднесуваат на Соборот преку свои известители што ги избираат од редот на своите членови по завршеното гласање за законскиот предлог во целост.

Одборот може да реши известителот да му поднесе на Соборот и устен извештај во кој ќе го изнесе ставот на одборот по основните прашања на законскиот предлог.

Членовите на одборот кои издвоиле мислење можат на Соборот да му поднесат одвоено извештај преку свој известител, а по нивно барање одборот може нивното одвоено мислење да го внесе во својот извештај.

Извештајот го потпишуваат претседателот и секретарот на одборот.

Член 149

Извештаите на одборите им се доставуваат на народните пратеници веднаш по нивното усвојување од соодветниот одбор, а најдоцна пред седницата на Соборот на која ќе се претресува законскиот предлог.

За благовременото доставување на извештаите се грижи претседателот на Соборот.

3. Постапка кога предлог на закон изготвува одбор на Соборот**Член 150**

Ако некој одбор по сопствена иницијатива реши да поднесе предлог на закон или ако од Соборот е

задолжен да изготви предлог на закон, одборот ќе основа комисија за составување нацрт на законот.

Начинот на работата на комисијата и односот меѓу комисијата и одборот се одредуваат со деловникот на одборот. Нацртот на закон составен од комисијата одборот го претресува по истата постапка по која ги претресува предлозите на закони поднесени од народните пратеници или од Извршниот совет.

Член 151

Усвоениот предлог на закон одборот му го упатува на претседателот на Народното собрание.

Примениот предлог на закон претседателот на Народното собрание му го доставува на претседателот на Соборот и на Извршниот совет.

Примениот предлог на закон претседателот на Соборот му го доставува и на Законодавниот одбор на Соборот.

Ако во донесувањето на соодветниот закон рамноправно учествува и Соборот на производителите, претседателот на Народното собрание законскиот предлог му го доставува и на претседателот на Соборот на производителите.

4. Претрес на законски предлог во Соборот**Член 152**

На седница на Соборот може да се стави на дневен ред претрес по законски предлог само ако извештаите од одборите благовремено им се доставени на членовите на Соборот, а најдоцна на три дена пред седницата на која ќе се претресува законскиот предлог. За благовремено доставување на извештаите се грижи претседателот на Соборот.

По исклучок од претходната одредба, со согласност на Соборот може да се земе во претрес и оној законски предлог по кој извештаите од одборите им се доставени на членовите на Соборот на денот на седницата пред почетокот на седницата.

Член 153

Претресот по законски предлог во Соборот почнува со поднесувањето на извештај од известителот на одборот, ако одборот решил известителот да му поднесе на Соборот и устен извештај во кој ќе го изнесе ставот на одборот по основните прашања од законскиот предлог. Извештајот на Законодавниот одбор се поднесува по извештајот на надлежниот одбор. Одделниот извештај на членовите на одборот кои го издвоиле своето мислење се поднесува по извештајот на одборот.

По поднесувањето на извештаите подносителот на законскиот предлог може да даде образложение по законскиот предлог. Ако подносител на законскиот предлог е Извршниот совет или група на народни пратеници, образложението го дава претставникот на Извршниот совет односно претставникот на групата. Ако подносител на законскиот предлог е одбор на Соборот, извештајот на одборот содржи и образложение по законскиот предлог.

Член 154

Ако надлежниот одбор на Соборот во својот извештај предлага законскиот предлог во начело да се одбие, Соборот ќе го ислуша подносителот на законскиот предлог пред да биде ставен на гласа-

ње предлогот на одборот. Ако соборот не го усвои предлогот на одборот за одбивање на законскиот предлог во начело, Соборот може законскиот предлог повторно да му го упати на одборот или непосредно да отвори претрес по него.

Член 155

Ако текстот на законскиот предлог што го утврдил надлежниот одбор се разликува од текстот што го утврдил Законодавниот одбор, формулациите на одделните одредби што ги предлага Законодавниот одбор и кои не ги усвоил надлежниот одбор се сметаат како амандмани на текстот утврден од надлежниот одбор.

Член 156

По поднесувањето на извештаите и образложението се пристапува на претрес по законскиот предлог.

Претрес е единствен и го опфаќа расправањето за законскиот предлог во начело и во поединости.

Секој член на Соборот има право да учествува во претресот по законскиот предлог и да предлага амандмани.

Секој член на Соборот може да учествува во претресот и да предлага амандмани и во името на клубот на кој му припаѓа или во името на група народни пратеници.

На законски предлог поднесен од народен пратеник или од одбор на Соборот амандмани може да поднесува и Извршниот совет. Во името на Извршниот совет амандманите ги поднесува претставникот на Извршниот совет.

За давање на објасненија во претресот можат добијат збор и поверениците на Извршниот совет. Тие даваат објасненија и по покана од претседателот на Соборот или по барање од пратениците.

Член 157

Амандмани можат да се поднесуваат најдоцна на 24 часа пред седницата на која ќе се претресува законскиот предлог.

Амандманите се поднесуваат писмено преку претседателот на Соборот и веднаш по приемот му се доставуваат на подносителот на законскиот предлог. Амандманите мора да се умножат и да им се достават на членовите на Соборот најдоцна до почетокот на седницата на која ќе се претресува законскиот предлог.

Амандмани можат да се поднесуваат и во текот на претресот по законскиот предлог на седницата на Соборот ако Соборот се согласи со тоа или ако законскиот предлог и извештаите на одборите не им се доставени на членовите на Соборот најдоцна на пет односно три дена пред седницата на Соборот.

Кога амандмани можат да се поднесуваат на седница на одборот, тие се поднесуваат се додека законскиот предлог не биде ставен на гласање.

Амандманите од подносителот на законскиот предлог се сметаат за составен дел на предлогот.

Член 158

За поднесените амандмани имаат право да се изјаснат подносителот на законскиот предлог и извештаелите на одборите.

Подносителот на законскиот предлог има право да бара свикување на соодветниот одбор за претходно претресување на амандманот. Такво барање подносителот на законски предлог може да поднесе преку претседателот на Собранието и пред седницата на Соборот на која ќе се претресува законскиот предлог на кој се однесува амандманот. Ако Соборот не е свикан, за барањето на подносителот на предлогот решава претседателот на Собранието.

Извештаелот на одборот има право да бара одлагање на претресувањето по амандманот за да заземе одборот претходно став по него.

Ако подносителот на законскиот предлог се согласи со амандманот, амандманот станува составен дел на законскиот предлог.

Член 159

За поднесените амандмани се отвора претрес на седницата на Соборот. Подносителот на законскиот предлог има право во претресот по амандманот да земе збор како прв говорник.

Ако одборот го прифатил амандманот, а Извршниот совет како подносител на законскиот предлог не се согласи со амандманот поради тоа што смета дека со него се менуваат основните начела на законскиот предлог или неговата материјална основа, Извршниот совет може да бара да се одложи претресот по законскиот предлог за дополнително земање став од страна на Извршниот совет. За ова барање Соборот решава без претрес.

Истото право Извршниот совет го има и во случај кога амандманот е поднесен непосредно на седница на Соборот.

Член 160

Ако Извршниот совет како подносител на законскиот предлог не го прифати во целост амандманот што ги менува основните начела на предлогот или неговата материјална основа или не се согласи со еден дел на таков амандман, тој може да бара на дневниот ред на седницата на Соборот да се стави како претходно прашање претресување на амандманот и гласање за него.

Во случај ако подносителот на законскиот предлог не го прифати амандманот ниту Извршниот совет, како подносител на законскиот предлог, во смисла на претходниот став не стави предлог за претходно претресување на амандманот, претседателот на Соборот го става амандманот на гласање.

Ако подносителот на законскиот предлог во начело се согласи со предложениот амандман но предложи нова формулација за неа не ќе се гласа ако со новата формулација се согласи подносителот на амандманот. Ако подносителот на амандманот не се согласи со новата формулација што ја предложил подносителот на законскиот предлог, Соборот прво ќе гласа за амандманот во првобитната формулација.

Ако се поднесени два или повеќе амандмани на законскиот предлог, за амандманите ќе се гласа според редот на членовите од законскиот предлог на кои се однесуваат амандманите. Ако се поднесени два или повеќе амандмани на ист член од законскиот предлог, за амандманите ќе се гласа според редот по кој се поднесени.

Прифатените амандмани стануваат составен дел на законскиот предлог.

Член 161

Во текот на претресот законскиот предлог по правило не се чита.

По барање од народен пратеник кого го поддржуваат уште девет народни пратеници претседателот на Соборот ќе одреди, пред да се гласа за законскиот предлог односно за поднесените амандмани, да се прочита законскиот предлог во целост или одделни негови глави или членови.

Член 162

Претресот по законскиот предлог го заклучува претседателот откако ќе утврди дека нема повеќе пријавени говорници или дека никој не се јавува за збор.

По заклучувањето на претресот по законскиот предлог и по гласањето за амандманите, ако имало амандмани, се преминува на гласање за законскиот предлог.

Член 163

За законскиот предлог се гласа во целост.

Пред да се гласа за законскиот предлог во целост, претседателот може да стави на гласање одделни глави или членови од законскиот предлог. Тој ова ќе го стори особено ако имало повеќе амандмани на одделни членови од законскиот предлог.

Гласање по глави или по членови на законскиот предлог ќе се врши и кога тоа го бара еден пратеник чие барање го поддржуваат уште девет пратеници.

Кога гласањето се врши по глави или по членови, за предложените амандмани се гласа пред гласањето за соодветната глава односно за членот од законскиот предлог на кој се однесува амандманот.

Член 164

Претресот по предлогот на републичкиот општествен план се врши прво во начело.

По претресот во начело се пристапува кон претрес на предлогот во поединости. Претресот на општествениот план во поединости се врши на тој начин што се расправа одделно за секоја глава на предлогот. За секоја глава се гласа откако ќе заврши претресот по неа.

Амандмани се поднесуваат во текот на претресот по главите на предлогот.

За амандманите се гласа пред гласањето за главата на предлогот на планот на која се однесува амандманот.

Откако ќе биде завршен претресот по предлогот на планот по глави, ќе се гласа за предлогот во целост.

За се друго, за претресувањето на предлогот на општествениот план на седница на Соборот сходно ќе се применуваат одредбите на овој деловник за претресување на законските предлози на седница на Соборот.

Член 165

Предлогот на републичкиот буџет се претресува прво во начело, а потоа по раздели. Амандманите се поднесуваат за време на претресот по раздели.

За секој раздел се гласа откако ќе заврши претресот по него.

За амандманите се гласа пред гласањето за разделот на предлогот на буџетот на кој се однесува амандманот.

Откако ќе биде завршен претресот по предлогот на буџетот по раздели, се гласа за предлогот во целост.

За се друго во врска со претресувањето на предлогот на буџетот на седница на Соборот сходно ќе се применуваат одредбите на овој деловник за претресување на законските предлози на седница на Соборот.

Член 166

Законскиот предлог е усвоен во Соборот кога Соборот го изгласал во целост.

Законскиот предлог чие донесување е во самостојна надлежност на Републичкиот собор е донесен со усвојувањето на предлогот во целост.

Законскиот предлог во чие донесување рамноправно учествуваат обата собора е донесен кога обата собора го усвоиле предлогот во целост во истоветен текст.

Текстот на донесениот закон претседателот на Соборот му го доставува на претседателот на Народното собрание за прогласување и објавување.

5. Утврдување истоветноста на текстот на законскиот предлог усвоен во Републичкиот собор со текстот усвоен во Соборот на производителите

Член 167

Ако за донесување на законот што го усвоил Републичкиот собор е надлежен и Соборот ги производителите, претседателот на Републичкиот собор ќе го извести претседателот на Соборот на производителите дека законскиот предлог е усвоен во Републичкиот собор. Во извештајот ќе се наведат и измените што Соборот ги извршил во усвоениот предлог.

Кога од Соборот на производителите ќе прими извештај дека и тој го усвоил законскиот предлог што го усвоил и Републичкиот собор, претседателот на Републичкиот собор ќе испита дали законскиот предлог е усвоен во обата собора во ист текст. Ако утврди дека законскиот предлог е усвоен во обата собора во ист текст, претседателот му поднесува на Републичкиот собор извештај за тоа и објавува дека законскиот предлог е усвоен во обата собора.

Член 168

Ако Соборот на производителите го усвоил законскиот предлог со измени што не ги усвоил Републичкиот собор, претседателот на Републичкиот собор ќе го запознае Соборот со тие измени. Соборот може без претрес да ги усвои измените во законскиот предлог што ги усвоил Соборот на производителите, и со тоа законскиот предлог е усвоен во обата собора.

Ако Републичкиот собор не ги усвои измените во текстот на законскиот предлог што ги усвоил Соборот на производителите или во овој текст внесе свои изменувања и дополнувања, законскиот предлог ќе му го упати на Соборот на производителите со свое образложено мислење по прашањата по кои постои несогласност меѓу соборите.

Ако Соборот на производителите го прифатил мислењето на Републичкиот собор и го усвоил текстот на законскиот предлог каков е изгласан во Републичкиот собор, со тоа законскиот предлог е усвоен во обата собора.

Член 169

По законскиот предлог што Соборот на производителите му го вратил на Републичкиот собор со образложено мислење по прашањата по кои постои несогласност меѓу текстовите, во Републичкиот собор се води претрес. Ако по овој претрес Републичкиот собор усвои текст што се разликува од текстот усвоен од Соборот на производителите, претседателот на Републичкиот собор објавува дека не е постигната согласност за законскиот предлог и спорното прашање и се упатува на комисија за решавање на спорот.

Претседателот на Републичкиот собор го известува за тоа претседателот на Соборот на производителите, а Републичкиот собор веднаш избира членови за заедничката комисија за решавање на спорот.

Член 170

Во комисијата за решавање на спорот Републичкиот собор избира пет свои членови.

Членовите на комисијата се избираат на начинот на кој се избираат одборите на Републичкиот собор.

Член 171

Веднаш по образувањето, комисијата за решавање на спорот се состанува, избира претседавач и записничар и пристапува на претрес по спорното прашање.

Комисијата настојува да најде решение на спорот што би било припатливо и за Републичкиот собор и за Соборот на производителите.

Решение на комисијата е само она што го прииме најмалку по три члена на комисијата од секој собор.

Претставниците на Републичкиот собор во комисијата го известуваат Соборот за работата и за заклучоците на комисијата.

Член 172

Републичкиот собор го усвојува или одбива решението на комисијата за решавање на спорот.

Ако на основа на размена на текстовите претседателот на Републичкиот собор утврди дека предлогот на комисијата за решавање на спорот е примен во обата собора, тој ќе го извести за тоа Соборот и ќе објави дека законскиот предлог е усвоен.

Ако во комисијата за решавање на спорот не се постигне согласност по спорните прашања, или ако Соборот не го усвои предлогот на комисијата, претресот на спорното прашање се одлага за седум дена.

По истекот на тоа време Републичкиот собор повторно ги претресува прашањата за кои не е постигната согласност.

По завршувањето на претресот претседателот на Соборот му го доставува на претседателот на Соборот на производителите текстот што го усвоил Републичкиот собор.

Ако претседателот на Републичкиот собор утврди дека текстот што го усвоил Соборот на производителите во претресот одржан по одлагањето од седум дена не е истоветен со текстот усвоен од Републичкиот собор, го известува Соборот за тоа и отвора претрес по оние прашања по кои не е постигната согласност. Текстот усвоен од Републичкиот собор по овој втор претрес, претседателот на Соборот му го доставува на претседателот на Соборот на производителите.

Ако текстот што го усвоил Републичкиот собор во вториот претрес не биде истоветен со текстот што го усвоил Соборот на производителите во вториот претрес, претседателот на Републичкиот собор го известува Соборот за тоа. Веднаш потоа Републичкиот собор утврдува дека настанал случај од член 43 став 5 од Уставниот закон и за тоа го известува Извршниот совет.

6. Донесување на закон по итна постапка

Член 173

Народен пратеник, одбор на Соборот и Извршниот совет можат да поднесат предлог да се донесе закон по итна постапка.

Предлогот за донесување на закон по итна постапка мора да биде образложен. Ваков предлог се поднесува или истовремено со поднесувањето на предлогот на закон или на седница на Соборот пред утврдувањето на дневниот ред.

По предлогот за донесување на закон по итна постапка Соборот решава како за претходно прашање. Пред гласањето за итноста, Соборот ќе го ислуша образложението на предлагачот за потребата од итност. По него може да добие збор само уште еден пратеник кој е против итноста.

Ако Соборот го усвои предлогот за донесување на законот по итна постапка, непосредно се минува на претрес по законскиот предлог на седницата на Соборот, но Соборот може пред или во текот на претресот да побара итно мислење од надлежните одбори.

Соборот не може да пристапи кон претрес ако законскиот предлог не им бил доставен на членовите на Соборот пред почетокот на претресот.

Член 174

Постапката на претресувањето и гласањето за законскиот предлог по итна постапка во Соборот е иста како и за другите законски предлози.

7. Постапка за измена на Уставот

Член 175

Предлог за измена на Уставот имаат право да поднесат дваесет членови на Соборот и Извршниот совет.

Член 176

Предлогот за измена на Уставот му се доставува на Соборот преку претседателот на Народното собрание или се поднесува на седница на Соборот.

Соборот со мнозинство гласови претходно решава дали да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот. Пред да реши дали да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот, Соборот ќе го ислуша образложението на подносителот на предлогот. Гласањето се врши со кревање рака.

Ако Соборот решил да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот, предлогот му се доставува на Законодавниот одбор на претрес, доколку Соборот не реши претресот да се води веднаш на седница на Соборот.

Член 177

Ако пред надлежниот одбор се наоѓа на претрес законски предлог, која во целост или само некоја негова одредба, по оценка на одборот, бара да се измени или укине некоја одредба на Уставот, одборот ќе го доврши претресот по предлогот и предлогот ќе му го упати на Законодавниот одбор со забелешка дека, пред да биде законскиот предлог усвоен во Соборот, е потребно да се измени Уставот.

Законодавниот одбор ќе го претресе законскиот предлог и, ако се согласи за потребата да се измени Уставот, ќе подготви, предлог за неговото изменување и ќе му го упати на претседателот на Собранието.

Законодавниот одбор ќе постапи по одредбите од претходниот став и во случај кога сам ќе оцени дека законскиот предлог што се претресува во целост или некоја негова одредба бара да се измени или укине некоја одредба во Уставот.

Член 178

На седницата на Соборот прво ќе се претресе предлогот на закон за изменување на Уставот. Ако Соборот не го прифати предложеното изменување на Уставот, законскиот предлог поради кој било предложено тоа изменување на Уставот ќе се симне од дневниот ред, ако неговите одредби не се ускладени со Уставот.

Ако Соборот го усвои предложеното изменување на Уставот, ќе му го упати законот за изменување на Уставот на претседателот на Собранието за прогласување на заедничка седница на соборите.

По прогласувањето на законот за изменување на Уставот Соборот ќе го земе во претрес законскиот предлог по повод на кој го усвоил законот за изменување на Уставот.

Член 179

Ако законскиот предлог кој бара изменување на Уставот спаѓа во исклучивиот делокруг на Републичкиот собор, претседателот на Собранието ќе му го достави законскиот предлог за изменување на Уставот и на Соборот на производителите заедно со законскиот предлог кој бара изменување на Уставот.

При претресувањето на предлог за измена на Уставот, Соборот на производителите може на Републичкиот собор да му предложи да внесе изменувања и дополнувања во законскиот предлог поради кој треба да се изврши предложеното изменување на Уставот.

Член 180

Претресот по предлогот на закон за измена на Уставот во Соборот почнува со читање на предлогот.

Гласањето по предлогот на закон за измена на Уставот прво се врши член по член, а на крајот се гласа за предлогот во целост.

Гласањето по одделните членови се врши со кревање рака, а гласањето за предлогот во целост се врши поименично.

Член 181

Предлогот за измена на Уставот е усвоен ако за предлогот во целост гласале три петтини од вкупниот број членови на Соборот.

Доколку со одредбите на овој оддел не е одредено инаку, за претресот по предлогот за измена на Уставот важат одредбите на овој деловник за претрес и донесување на законите, освен одредбите за донесување на закони по итна постапка.

Откако претседателот на Републичкиот собор ќе утврди дека и Соборот на производителите го усвоил предлогот на закон за измена на Уставот во истоветен текст, усвоениот текст ќе му го достави на претседателот на Народното собрание за прогласување на законот за измена на Уставот на заедничка седница на соборите.

8. Постапка за донесување на одлуки, декларации, резолуции и препораки

Член 182

Предлози на одлуки, декларации, резолуции и препораки можат на Соборот да му поднесуваат членовите на Соборот, одборите на Соборот и Извршниот совет.

Предлогот на одлука, декларација, резолуција и препорака му се упатува на претседателот на Народното собрание. Примениот предлог претседателот на Народното собрание му го доставува на претседателот на Соборот, а претседателот на Соборот му го упатува на одборот, во чиј делокруг спаѓа претресувањето на предлогот, освен ако овој одбор е подносител на предлогот.

Ако донесувањето на овие акти е предложено на седница на Соборот, поднесениот предлог Соборот ќе му го упати на претрес на надлежниот одбор.

По претресот во надлежниот одбор предлогот на одлука, декларација, резолуција и препорака не се претресува во Законодавниот одбор, освен ако тоа од него го бара надлежниот одбор или Соборот.

Член 183

Републичкиот собор може да реши предлогот на одлука, декларација, резолуција и препорака да се донесе по итна постапка.

Член 184

Републичкиот собор донесува одлуки кога тоа изрично е предвидено со Уставот или за решавање на прашања од својата внатрешна работа, како и кога решава за поединечни прашања што се уредуваат со закон.

Со одлука се потврдуваат и статутите чие потврдување со закон е ставено во надлежност на Републичкиот собор.

Со одлука можат привремено да се уредуваат и прашања што според Уставот се уредуваат со закон.

Републичкиот собор донесува декларации и резолуции по прашања од надлежноста на Републиката што според Уставот и по својата природа

не се решаваат со закон, како и по други прашања од општ интерес за Републиката.

Со препораки Републичкиот совет, во рамките на правата на Републиката, им дава на Извршниот совет, на државните органи, на самоуправните установи и на стопанските организации мислења и советодавни упатства за работа.

Член 185

Ако одлуката, декларацијата, резолуцијата или препораката што ја донел Републичкиот совет се однесува на прашања во чие решавање според Уставот рамноправно учествува и Соборот на производителите, овие акти се донесени кога во истоветен текст ќе ги усвојат обата собора на Народното собрание.

Член 186

За претресот по предлозите на одлуки, декларации, резолуции и препораки и за гласањето по овие предлози на седниците на Соборот сходно ќе се применуваат одредбите на овој деловник што се однесуваат на претресувањето и гласањето на законските предлози.

VIII. ИЗВЕШТАИ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ, ВРХОВНИОТ СУД НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ВИШИОТ СТОПАНСКИ СУД НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, УСТАНОВИТЕ И ОРГАНИЗАЦИИТЕ

1. Извештаи и акти на Извршниот совет

Член 187

По предлог од еден пратеник кого го поддржуваат девет пратеници, Републичкиот совет може да реши на Извршниот совет да му се упати барање да поднесе извештај за својата работа, како и извештај за извршувањето на законите и другите акти од надлежноста на Републичкиот совет.

Извршниот совет до крајот на седницата ќе го извести Соборот кога ќе го поднесе бараниот извештај.

Републичкиот совет може да одреди бараниот извештај да му се поднесе во определен рок.

Извештаите на Извршниот совет се поднесуваат во писмена форма.

Член 188

По предлог од Извршниот совет, Републичкиот совет ќе го стави на дневен ред на своја седница претресот по извештај што му го поднесува Извршниот совет.

Член 189

Републичкиот совет може да реши да му предложи на Соборот на производителите извештај што е поднесен од Извршниот совет да биде ставен на дневен ред на заедничка седница на обата собора на Народното собрание.

Член 190

Претресот по извештајот на Извршниот совет почнува со експозе или изјава на претставник на Советот.

Во текот на претресот по извештајот или по свршениот претрес секој пратеник и Извршниот

совет можат да предложат Соборот да донесе резолуција или препорака.

Претресот по извештајот може да се заклучи со прост или образложен премин на дневен ред.

Член 191

Ако во текот на претресот по извештајот на Извршниот совет, еден народен пратеник чиј предлог го поддржуваат девет пратеници, предложи Соборот да се изјасни за согласноста или за несогласноста на одделен акт на Извршниот совет со закон, претседателот на Соборот ќе отвори посебен претрес за решавањето на тоа прашање.

Во почетокот на претресот претседателот му дава збор на предлагачот за да го образложи својот предлог, а потоа му дава збор на претставникот на Извршниот совет.

Во текот на претресот претставникот на Извршниот совет може да изјави дека Извршниот совет го повлекува актот што е предмет на претресот.

Ако Извршниот совет не го повлече актот што е предмет на претресот, предлагачот е должен до свршетокот на претресот да поднесе писмен предлог на одлука за укинување на актот. Поднесениот предлог на одлука претседателот на Соборот го става на гласање веднаш по свршувањето на претресот. По поднесениот предлог на одлука претседателот на Соборот отвора посебен претрес веднаш по свршувањето на претресот по актот на Извршниот совет.

Член 192

Републичкиот совет ќе го стави на дневен ред предлогот на претседателот на Извршниот совет Соборот да реши за актот на Извршниот совет што претседателот на Извршниот совет го задржал од извршувањето поради тоа што не се согласува со тој акт.

Мнозинството од членовите на Извршниот совет што го усвоило тој акт може преку свој претставник да се изјасни за предлогот на претседателот на Извршниот совет.

Соборот решава без претрес, но по предлог од најмалку пет народни пратеници може да реши по предлогот претходно да се отвори претрес.

Член 193

Републичкиот совет ги претресува на првата седница по нивното поднесување:

а) жалбите од народните одбори на околиците поднесени против решенијата на Извршниот совет со кои се поништени или укинати одлуки или други прописи на народен одбор на околица поради тоа што се незаконити или поради тоа што со нив е повреден општиот интерес;

б) приговорите за заштита на самоуправните права поднесени од народните одбори на околиците или општините против уредба или друг пропис на Извршниот совет со кој е повредено некое со закон утврдено право на народниот одбор; и

в) приговорите поднесени од членовите на народен одбор на околица односно од членовите на негов совет против решение на Извршниот совет со кое е распуштен народниот одбор на околицата односно негов совет.

Член 194

Во случаите од претходниот член претресот почнува со извештај на Одборот за организација на власта и управата. По поднесувањето на извештајот претставникот на Извршниот совет го образложува становиштето на Советот. Потоа, Соборот може да реши да повика и претставник на народниот одбор или претставник на членовите на распуштениот народен одбор на околија односно на негов собор за да ја образложи жалбата односно приговорот. Во текот на претресот а пред гласањето претставникот на Извршниот совет може да изјави дека Извршниот совет ја уважува жалбата односно приговорот и дека го повлекува актот против кој е поднесена жалбата односно приговорот.

Член 195

Ако според уставните одредби во решавањето по прашањата од член 191 и 192 на овој деловник рамноправно учествува и Соборот на производителите одлуките по соодветните прашања се донесени кога во истоветен текст ќе ги усвојат сбата собора на Народното собрание.

2. Извештаи на Врховниот суд на Народна Република Македонија, Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, установите и организациите

Член 196

По предлог од еден пратеник кого го подржуваат девет пратеници Соборот може да бара од Врховниот суд на Народна Република Македонија односно од Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија да му поднесат извештај за состојбата на правосудството.

Под условите од претходниот став, Соборот може и од самостојните установи и од организациите над чија работа вршат надзор републичките органи да бара да му поднесат извештај за својата работа, како и за извршувањето на законите и другите акти од надлежноста на Соборот.

Член 197

На дневен ред на своја седница Соборот ќе го стави извештајот што му го поднеле Врховниот суд на Народна Република Македонија односно Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија или самостојната установа или организација.

Во текот на претресот или по свршениот претрес по извештајот секој пратеник и Извршниот совет можат да предложат Соборот да донесе резолуција или препорака.

Претресот по извештајот може да се заклучи со прост или образложен премин на дневен ред.

IX. ИНТЕРПЕЛАЦИИ, ПРАТЕНИЧКИ ПРАШАЊА И ИЗВЕСТУВАЊА ЗА РАБОТАТА НА РЕПУБЛИЧКАТА УПРАВА

1. Интерпелации**Член 198**

Членовите на Соборот имаат право на Извршниот совет да му упатуваат интерпелации и да добијат одговор на поднесена интерпелација.

Интерпелација може да поднесе група од најмалку пет члена на Соборот. Првиот потписник на интерпелацијата е претставник на групата пратеници што ја поднела интерпелацијата, ако групата за свој претставник не одреди друг пратеник.

Интерпелацијата се поднесува писмено преку претседателот на Народното собрание.

Член 199

Интерпелација може да се поднесе за прашања што се однесуваат на општата политика на Извршниот совет, на извршувањето на законите, како и на дејноста на републичките органи на управата и републичките совети.

Член 200

Примената интерпелација претседателот на Народното собрание штом ќе ја прими веднаш ќе му ја достави на Извршниот совет, а истовремено текстот на интерпелацијата ќе му го достави и на претседателот на Републичкиот собор.

За поднесената интерпелација претседателот на Соборот ќе го извести Републичкиот собор на првата седница по поднесувањето на интерпелацијата.

Текстот на интерпелацијата ќе им се подели на народните пратеници пред седницата на која ќе биде даден одговорот по неа.

Член 201

Извршниот совет е должен одговор на поднесената интерпелација да даде во рок од еден месец од денот кога ја примил, а најдоцна на првата седница на Соборот што ќе се одржи по истекот на тој рок.

Извршниот совет ќе го извести претседателот на Собранието кога ќе биде готов да даде одговор на интерпелацијата.

Член 202

Одговор на интерпелација од името на Извршниот совет дава негов претставник. Извршниот совет писмено го известува Соборот кој член на Советот во својството на негов претставник ќе даде одговор на поднесената интерпелација.

Член 203

Одговорот на Извршниот совет на интерпелацијата се става на дневен ред на Соборот како одделна точка. Претседателот на Соборот ќе му предложи на Соборот одговорот на Извршниот совет на интерпелацијата да биде ставен на дневниот ред најмалку на 24 часа пред седницата на која ќе биде даден одговорот.

Соборот може да реши одговорот на Извршниот совет на една или повеќе интерпелации да биде даден на крајот на седницата или на одделна седница посветена исклучиво на претрес на интерпелациите и ќе го одреди денот и часот на таа седница.

Член 204

Одговорот на интерпелација се дава усно.

Претресот по интерпелацијата почнува со образложение што го дава претставникот на групата народни пратеници која ја поднела интерпелацијата. Ова образложение е усно и може да трае најмногу петнаесет минути, но Соборот може за оваа цел да му одобри на народниот пратеник да говори подолго.

По говорот на народниот пратеник, претставникот на Извршниот совет дава одговор на интерпелацијата. Времето за одговор на претставникот на Извршниот совет не е ограничено.

Член 205

По ислушувањето на интерпелацијата и одговорот на интерпелацијата претседателот на Соборот отвора претрес.

Во претресот по интерпелацијата секој народен пратеник може да добие збор само еднаш и неговиот говор не може да трае подолго од десет минути. Претставникот на Извршниот совет може во текот на претресот да добие збор по говорот на секое народен пратеник.

Откако претседателот на Соборот ќе утврди дека повеќе нема пријавени говорници, ќе му даде збор прво на претставникот на Извршниот совет, а потоа и на претставникот на групата народни пратеници што ја поднела интерпелацијата за да даде изјава.

Ако во текот на претресот претставникот на Извршниот совет смета дека е потребно да добие нови податоци во врска со интерпелацијата, тој може да предложи претресот да се одложи. За одлагањето на претресот Соборот решава без претрес. Пред да реши Соборот по предлогот за одлагање на претресот, претседателот на Соборот ќе го праша претставникот на групата народни пратеници што ја поднела интерпелацијата дали се согласува со одлагањето.

Член 206

Претресот по интерпелацијата може да се заврши со донесување на резолуција или препорака.

Предлог за донесување на резолуција или препорака може да поднесе секој член на Соборот или претставникот на Извршниот совет.

Ако не е поднесен предлог на резолуција или препорака претседателот на Соборот ќе објави дека се преминува на дневниот ред.

2. Пратенички прашања

Член 207

Секој член на Соборот има право на Извршниот совет на државните секретари, на секретарите на републичките совети и на секретарите во Извршниот совет да им постави прашање кое се однесува на работата на Извршниот совет или на одреден републички орган на управата или на работите од нивната надлежност и да добие одговор на поставеното прашање. Тој може да бара на прашањето да му се одговори писмено или усно на седница на Соборот или на заедничка седница на соборите.

Прашањата се поставуваат писмено или усно на седница на Соборот. Писменото прашање се упатува преку претседателот на Собранието. За прашање што го добил од член на Соборот, претседателот на Собранието веднаш ќе го извести и претседателот на Соборот. Примените пратенички прашања претседателот на Собранието веднаш му ги доставува на Извршниот совет, на државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно на секретарот во Извршниот совет по редот по кој ги добил.

Член 208

Член на Соборот може да постави усно прашање на седница на Соборот во времето одредено за поставување на прашања пред преминувањето на дневен ред.

Секој член на Соборот може на една седница да постави најмногу три одделни прашања.

Член 209

Устен одговор на пратеничко прашање претставникот на Извршниот совет, државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно секретарот во Извршниот совет дава на првата наредна седница на Соборот ако прашањето му било доставено најмалку 48 часа порано.

Ако пратеничкото прашање е поставено на седница на Соборот, а претставникот на Извршниот совет, државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно секретарот на Извршниот совет не може да одговори веднаш, ќе изјави во рок од наредните три дена кога ќе одговори. Ако седницата на Соборот би требало да се заклучи пред да истече овој рок, одговорот ќе биде даден на крајот на седницата по исцрпувањето на дневниот ред.

Ако на претставникот на Извршниот совет, на државниот секретар, на секретарот на републичкиот совет односно на секретарот во Извршниот совет за собирање на потребните податоци за давање одговор на поставеното прашање му е потребен подолг рок и поради тоа не може да даде одговор до крајот на седницата, Соборот може по негов предлог да го продолжи рокот за давање на одговорот до првата наредна седница. Во таков случај Соборот може да ја одреди и датата кога ќе биде свикана наредната седница.

Член 210

Ако членот на Соборот барал писмен одговор, Извршниот совет, државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно секретарот во Извршниот совет ќе му одговараат најдоцна за десет дена. За одговорот претседателот на Соборот ќе го извести Соборот на седницата во времето одредено за поставување на прашања.

Член 211

За поставување на усни прашања и за давање одговори на усни прашања се одредува одделно време пред преминувањето на дневен ред.

Ако има многу прашања, Соборот може по предлог од претседателот да го одреди траењето на времето за поставување на прашања.

Излагањето на прашањето и неговото образложение може да трае најмногу пет минути.

Одговорот на пратеничко прашање може да трае најмногу десет минути.

Член 212

По добиениот одговор членот на Соборот може да бара разјаснување и да постави дополнително прашање во врска со одговорот. Ова излагање не може да трае подолго од пет минути.

По завршеното поставување на прашања и давање на одговори односно по истечувањето на времето одредено за тоа, се преминува на дневниот ред.

Член 213

Сите пратенички прашања и сите одговори на пратеничките прашања се објавуваат во билтенот на Народното собрание.

3. Известувања за работата на републичката управа**Член 214**

Секој член на Соборот има право од државните секретари, од секретарите во Извршниот совет и од старешиите на другите републички органи на управата да бара известувања по одредено прашање од надлежноста на органите и установите со кои раководат или за извршување на работите од нивната надлежност.

Ваквото барање членот на Соборот во писмена форма му го доставува на претседателот на Соборот, кој за тоа го известува Соборот на првата седница по поднесувањето на барањето.

Претседателот на Соборот му го упатува барањето на државниот секретар, на секретарот во Извршниот совет односно на старешината на републичкиот орган на управата преку секретарот на Извршниот совет.

Членот на Соборот може вакво барање да поднесе и усно на седница на Соборот во времето одредено за поставување на пратенички прашања.

Член 215

Државниот секретар, секретарот во Извршниот совет и старешината на другиот републички орган на управата е должен бараното известување да му го соопшти на пратеникот писмено или да го соопшти усно на седница на Соборот, ако Соборот така решил при барањето на известувањето. За писменото известување или за неговата содржина претседателот го известува Соборот на седница при давањето на соопшенијата.

Бараното известување мора да се даде во рок од десет дена. Ако Соборот решил известувањето да се даде на седница на Соборот, а седницата на Соборот би имала да се заклучи пред да истече тој рок, известувањето мора да биде дадено на крајот на седницата на Соборот, ако Соборот не реши инаку.

Ако пратеникот смета дека добиеното известување не е потполно, може по таа работа да му постави прашање на Извршниот совет, на државниот секретар односно на секретарот во Извршниот совет.

X. ПРЕТРЕС НА ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ ВО СОБОРОТ**Член 216**

По предлог од Одборот за претставки и жалби на Народното собрание или по предлог од народен пратеник, Соборот може да реши по одредени претставки и жалби да се отвори одделен претрес. Одборот за претставки и жалби може во врска со претставката или жалбата да поднесе и предлог на одлука, резолуција или препорака.

Секој народен пратеник има право да предложи одредени претставки и жалби да се претресат на седница на Соборот без оглед на тоа дали Одборот

за претставки и жалби донел и каква одлука донел по претставката или жалбата.

Член 217

Соборот може претресот да го заклучи со прост премин на дневен ред или со донесување на одлука, резолуција или препорака, а може одредени претставки и жалби да му ги врати на Одборот за проучување или за подготвување на соодветен предлог, или да му го упати на друг одбор во чиј делокруг спаѓа тој предмет.

Член 218

Соборот може по одделна претставка или жалба, за чие решавање е надлежен Соборот, да го овласти Одборот за претставки и жалби да донесе решение.

За донесеното решение Одборот за претставки и жалби го известува Соборот на првата наредна седница по донесувањето на решението.

Член 219

Пред да се утврди дневниот ред и во текот на претресот Извршниот совет може да побара да не се води претрес по одделни претставки или жалби односно претресот да се прекине за да може Извршниот совет да го проучи предметот и на Соборот да му го изнесе своето мислење. Рокот што за тоа ќе му се остави на Извршниот совет не може да биде подолг од еден месец односно до првата наредна седница на Соборот по истечувањето на тој рок.

Член 220

За претресување на претставките и жалбите Соборот може да одреди посебна седница или дел од седница.

Член 221

Во поглед на донесувањето на одлуки, резолуции и препораки по претставките и жалбите важат одредбите на член 184 и 185 од овој деловник.

XI. ДОЛЖНОСТ ЗА УЧЕСТВУВАЊЕ ВО РАБОТАТА НА СОБОРОТ, ИМУНИТЕТ И ПОВЛАСТИЦИ НА ПРАТЕНИЦИТЕ**Член 222**

Членските на Соборот се должни да присуствуваат на седниците на Соборот, а членовите на одборите и комисиите се должни да присуствуваат и на седниците на одборите и комисиите на Соборот.

Пратеникот кој е спречен да присуствува на седница на Соборот е должен да бара од Соборот да му одобри отсуство. За бараното отсуство Соборот решава без претрес.

Ако претседателот утврди дека во Соборот нема доволен број пратеници за решавање, тој може да објави дека се укинуваат сите одобрени отсуства, освен оние што се дадени поради болест.

Соборот може на Мандатно-имунитетниот одбор да му достави случај на пратеник кој без одобрено отсуство повеќе пати не доаѓа на седници. Одборот ќе го проучи овој случај и на Соборот ќе му поднесе извештај и свој предлог како да се постапи спрема таков пратеник.

Против народен пратеник кој без одобрено отсуство повеќепати не доаѓа на седници Соборот

може по предлог од Мандатно-имунитетниот одбор да изрече дисциплинска мерка опомена што се внесува во записник, а при повторен случај Соборот може да реши за недоаѓањето да се известат соборите на избирачите од подрачјето на изборната околица во која е избран пратеникот.

Член 223

За сите изјави и постапки во Соборот народниот пратеник му одговара само на Соборот и на избирачкото тело што го избрало.

Народниот пратеник не може да биде повикан на одговорност, ни лишен од слобода, ниту казнет за искажано мислење или за даден глас во Соборот, на заедничка седница на соборите, како и во одборите и комисиите на Соборот и на Собранието.

Член 224

Народниот пратеник ужива имунитетни права од денот кога е избран. За доказ дека е избран за пратеник служи уверението за изборот односно пратеничката легитимација.

Член 225

Државниот орган што лишил од слобода член на Соборот или против него започнал кривична постапка за тоа што бил затечен во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од пет години, веднаш да го извести Народното собрание за тоа.

Барањето за одобрение да се лиши од слобода член на Соборот односно против него да се започне кривична постапка, како и известието дека член на Соборот е лишен од слобода односно дека против него е започната кривична постапка, надлежниот државен орган му го упатува на претседателот на Народното собрание.

Применото барање односно известие претседателот на Народното собрание веднаш му го доставува на претседателот на Соборот, кој веднаш му го упатува на Мандатно-имунитетниот одбор за да го проучи случајот и да му поднесе извештај на Соборот.

Ако Соборот одржува седница, барањето односно известието претседателот на Соборот му го соопштува на Соборот веднаш по неговото примање, а ако Соборот не одржува седница за применото барање односно известие претседателот го известува Соборот во почетокот на седницата што ќе се одржи непосредно по примањето на барањето односно на известието.

Член 226

На основа на извештајот на Мандатно-имунитетниот одбор, Соборот решава дали ќе даде одобрение за лишување од слобода односно за започнување на кривична постапка, како и дали ќе го одобри извршеното лишување од слобода односно започнувањето, на кривичната постапка.

Ако Соборот не го одобри извршеното лишување од слобода односно започнувањето на кривична постапка, државниот орган што го лишил од слобода членот на Соборот односно што против членот на Соборот започнал кривична постапка е должен веднаш да го пушти на слобода односно да ја прекине започнатата кривична постапка.

Член 227

Ако Соборот не одржува седница, одобрение за лишување од слобода односно за започнување на кривична постапка или за продолжување на започнатата кривична постапка против член на Соборот може да даде Мандатно-имунитетниот одбор, во согласност со претседателот на Народното собрание.

Мандатно-имунитетниот одбор на првата наредна седница ќе му поднесе на Соборот извештај за даденото одобрение од претходниот став.

Соборот го потврдува или укинува решението на Мандатно-имунитетниот одбор донесено согласно став 1 од овој член.

Ако Соборот го укине решението на Мандатно-имунитетниот одбор, државниот орган што го лишил од слобода членот на Соборот односно што против него започнал кривична постапка веднаш ќе го пушти на слобода односно ќе ја прекине започнатата кривична постапка.

Член 228

Против народен пратеник може да се води кривична постапка само за она кривично дело за чие гоњење дал одобрение Соборот односно Мандатно-имунитетниот одбор.

Член 229

Оставка на пратенички мандат членот на Соборот му поднесува на Соборот преку претседателот на Соборот. Поднесената оставка на мандатот народен пратеник претседателот на Соборот веднаш му ја упатува на Мандатно-имунитетниот одбор.

За секоја оставка на пратенички мандат Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот извештај. Заедно со извештајот Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот и предлог на одлука за уважување на поднесената оставка и за одредување да се изврши дополнителен избор во соодветната изборна околица.

Соборот не може да не ја уважи поднесената оставка на пратенички мандат.

На пратеник што поднел оставка мандатот му престанува од моментот на уважувањето на оставката.

Оставката дадена пред да биде верифициран мандатот не го спречува испитувањето на правилноста на изборот.

Член 230

За секој случај на престанок на мандат Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот извештај. Заедно со извештајот Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот и предлог на одлука за утврдување престанок на мандат на народен пратеник и за одредување да се изврши дополнителен избор во соодветната изборна околица.

Член 231

Извештајот за работата на околицката изборна комисија заедно со сите акти што се однесуваат на постапката на гласањето за отповикување и што на Соборот му ги доставила Републичката изборна комисија, претседателот на Соборот му ги упатува на Мандатно-имунитетниот одбор.

Мандатно-имунитетниот одбор ги испитува актите што се однесуваат на постапката на гласањето за отповикување и пристигнатите жалби против

постапката на гласањето и на Соборот му поднесува извештај за тоа. Заедно со извештајот Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот и предлог на одлука за утврдување престанокот на мандатот на народен пратеник и за одредување да се изврши дополнителен избор во соодветната изборна околица, односно предлог на одлука за поништување на гласањето за отповикување.

Соборот го потврдува или поништува гласањето за отповикување.

На народниот пратеник што е отповикан мандатот му престанува во моментот кога Соборот ја потврдил одлуката за отповикување.

Член 232

Членот на Соборот кој е избран за претседател, потпретседател или записничар на Соборот, или за член на одбор или комисија на Соборот, оставка на функцијата на која е избран му поднесува на Соборот.

Оставката треба да биде поднесена во писмена форма и да биде образложена.

Оставката се става на дневен ред на наредната седница по нејзиното поднесување.

Соборот ја уважува или не ја уважува поднесената оставка.

За оставката Соборот решава без претрес, но по барање од народен пратеник членот на Соборот кој поднел оставка на функција на која е избран е должен да даде поблиско појаснение за причините на поднесената оставка.

Член 233

Соборот го потврдува изборот на народен пратеник избран на повторни или на дополнителни избори на основа на извештај што му го поднесува Мандатно-имунитетниот одбор.

За постапката на Мандатно-имунитетниот одбор и за се друго по однос на верификацијата на мандатите на народните пратеници избрани на повторни или дополнителни избори, сходно ќе се применуваат одредбите на член 9—12 од овој деловник.

Член 234

Членовите на Соборот имаат право на бесплатен превоз со сите јавни сообраќајни средства на територијата на Народна Република Македонија, освен со авион.

Поблиски прописи за начинот на користењето на ова право донесува Административниот одбор на Народното собрание.

Член 235

На народните пратеници им се издаваат посебни пратенички легитимации.

Во легитимацијата се истакнува имунитетното право и правото на бесплатен превоз.

Народниот пратеник на кого му престанал мандатот е должен да ја врати пратеничката легитимација веднаш по престанокот на мандатот.

Образецот на пратеничката легитимација го утврдува и поблиски прописи за издавањето на пратеничките легитимации пропишува Административниот одбор на Народното собрание.

Член 236

По барање од народен пратеник, секретарот на Собранието е должен да му обезбеди соработка на службениците на администрацијата на Собранието во вршењето на работите сврзани со неговата пратеничка должност.

Членот на Соборот има право да ја користи библиотеката на Собранието, како и да ја прегледува архивата на Собранието за проучување или документирање.

Член 237

Членот на Соборот има право да престојува во зградата на Собранието и кога Собранието односно Соборот и нивните одбори и комисии не одржуваат седници.

Тој има право да ги користи сите простории на Собранието што им стојат на пратениците на располагање за работа, одмор, состаноци и слично.

Членот на Соборот има право во просториите на Собранието што се одредени за тоа да одржува состаноци и разговори со избирачите и други граѓани.

Овие права народниот пратеник ги користи согласно одредбите за куќниот ред на Собранието.

Член 238

Со престанокот на мандатот, на народниот пратеник му престанува имунитетното право, правото на бесплатен превоз со јавните сообраќајни средства како и сите други права што ги ужива на основа на својството народен пратеник.

XII. ЗАПИСНИЦИ И СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

Член 239

За работата на Соборот на седници се води записник.

Во записникот се внесуваат кратко основните податоци за работата на седницата.

Член 240

За работата на Соборот на седниците се водат и стенографски белешки, што го содржат целиот тек на седницата.

Во стенографските белешки говорите и изјавите се внесуваат како што се одржани, а извештаите, амандманите и предлозите на закони и други акти како што му се поднесени на Соборот.

Стенографските белешки редовно се објавуваат. За објавувањето на стенографските белешки се грижи секретарот на Собранието.

Член 241

Членот на Соборот има право да ги прегледа стенографските белешки и во текстот на својот говор да врши измени од редакциски карактер. Тој не може да внесува побитни измени во текстот на својот говор, ниту да изоставува изразени мисли и образложенија.

За вршењето на правото од претходниот став се грижи претседателот на Соборот.

Ако помеѓу народниот пратеник и претседателот на Соборот се појави спор во врска со исправките што треба да се внесат во стенографските белешки, пратеникот или претседателот можат да го изнесат спорот за решавање пред Соборот. Овој

спор го решава Соборот без претрес, а по ислушувањето на становиштето на народниот пратеник и на претседателот на Соборот.

Член 242

За работата на одборите или комисиите на седница се води записник, а за одделни седници можат да се водат и стенографски белешки.

За водењето на стенографски белешки и за нивното објавување се грижи секретарот на одборот односно на комисијата во согласност со секретарот на Собранието.

ХШ. АДМИНИСТРАЦИЈА

Член 243

Републичкиот собор има своја администрација која е составен дел од администрацијата на Собранието.

Во вршењето на стручните, канцелариските, техничките и другите работи во врска со работата на Соборот и неговите одбори и комисии, службениците работат и по налог од претседателот на Соборот односно од претседателот на одборот или комисијата.

Соборот и постојаните одбори имаат свои стручни секретари.

Член 244

Архивата на Соборот е составен дел од архивата на Собранието.

Член 245

Републичкиот собор има овој печат, кој го содржи грбот на Народна Република Македонија околу кој е врезан натписот „Народно собрание на Народна Република Македонија, Републички собор“.

Печатот на Соборот го чува претседателот на Соборот.

ХИВ. ДОНЕСУВАЊЕ И ВАЖЕЊЕ НА ДЕЛОВНИКОТ НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОВОР

Член 246

Деловникот на Републичкиот собор се донесува по постапката по која Соборот донесува одлуки. По истата постапка се донесуваат и изменувањата и дополнувањата на деловникот.

Член 247

Деловникот на Републичкиот собор, како и изменувањата и дополнувањата во него влегуваат во сила со денот на нивното донесување.

Член 248

Деловникот на Републичкиот собор, како и изменувањата и дополнувањата во него се објавуваат во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

ХV. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 249

Со влегувањето во сила на овој деловник престанува да важи Правилникот за работата на Републичкиот собор на Народното собрание на Народна Република Македонија од 26 јануари 1954 година („Службен весник на НРМ“ број 5 од 23 февруари 1954 година).

Член 250

Овој деловник ќе се објави во „Службен весник на Народна Република Македонија.“

Број 07—28

3 октомври 1958 година
Скопје

Народно собрание на Народна Република Македонија

Потпретседател на Републичкиот собор, Камуран Тахир, с. р.	Претседател на Народното собрание, Лазар Колишевски, с. р.
--	--

299.

На основа на член 48 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија,

Соборот на производителите на Народното собрание на Народна Република Македонија, на својата Петта седница одржана на 3 октомври 1958 година, донесе

ДЕЛОВНИК

НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Соборот на производителите како дом на Народното собрание на Народна Република Македонија работи по одредбите на овој деловник.

Деловникот на Соборот на производителите содржи одредби за верификација на мандатите на народните пратеници избрани за членови на Соборот, за правата и должностите на претседателот, потпретседателот и записничарите, за работата на седници на Соборот, одредби за составот и делокругот, како и основни одредби за работата на одборите и комисиите и за администрацијата на Соборот.

Член 2

Соборот на производителите заседава одделно од Републичкиот собор, освен во случаите кога според Уставот и според деловникот на Народното собрание се состанува и работи заедно со Републичкиот собор.

Член 3

Соборот на производителите ги врши сам, како Народно собрание, оние работи од надлежноста на Собранието кои со Уставот или со закон се ставени во негова исклучива надлежност.

Член 4

Соборот на производителите работи во свои седници, во седници на своите постојани и други одбори и комисии, како и во заеднички седници со Републичкиот собор.

II. ПРЕТХОДНИ СОСТАНОЦИ НА НОВОИЗБРАНИОТ СОБОР НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА НА МАНДАТИТЕ

Член 5

Првиот претходен состанок на новоизбраниот Собор на производителите го свикува претседателот на Народното собрание од претходното свикување.

Претседателот на Народното собрание од претходното свикување писмено го известува Соборот на производителите за тоа кој народен пратеник во Соборот е најстар по возраст. Овој акт го соопштува на првиот претходен состанок на Соборот секретарот на Народното собрание од претходното свикување.

Првиот претходен состанок на Соборот го отвора и на него претседава најстариот по возраст присутен член на Соборот. Најстариот по возраст член како единствена точка на дневниот ред на седницата става избор на Верификационен одбор и предлага избор на два записничара, кои се избираат пред преминувањето на дневниот ред.

Откако присутните народни пратеници ќе им ги предадат на записничарите своите пратенички уверенија, Соборот избира Верификационен одбор од единаесет члена.

Член 6

Избор на Верификационен одбор се врши на основа на кандидатски листи. Предлог на кандидатска листа можат да поднесат најмалку десет членови на Соборот.

Верификациониот одбор се избира со јавно гласање.

Во Верификациониот одбор се избрани кандидатите од онаа листа што добила најголем број гласови. Ако поради еднаков број гласови ни една листа не добила мнозинство, ќе се изврши повторен избор. При повторниот избор можат да се истакнат и нови кандидатски листи.

По изборот на Верификациониот одбор претседавачот го заклучува првиот претходен состанок.

На овој состанок на членовите на Соборот ќе им се раздели извештајот на Републичката изборна комисија.

Член 7

Веднаш по изборот, Верификациониот одбор се састанува и си избира претседател и секретар.

Верификациониот одбор ги испитува пратеничките уверенија, изборните акти и пристигнатите жалби против изборите.

На основа на овој материјал и претресот по него Верификациониот одбор составува извештај кој содржи и предлог за потврдување и поништување на одделни мандати.

Извештајот на Верификациониот одбор им се доставува на сите членови на Соборот најдоцна 24 часа пред почетокот на вториот претходен состанок на Соборот.

Член 8

Вториот претходен состанок на Соборот го закажува и на него претседава претседателот на Верификациониот одбор. На дневен ред на вториот претходен состанок се наоѓа претрес по извештајот на Верификациониот одбор.

Член 9

На основа на извештајот на Верификациониот одбор и на основа на претресот Соборот го потврдува или поништува изборот на народниот пратеник.

За извештајот се гласа во целост ако Верификациониот одбор не оспори ниеден мандат. Ако Верификациониот одбор оспори одделен мандат, се гласа прво во целост за сите неоспорени мандати, а потоа одделно за секој оспорен мандат.

Соборот може да го одложи решавањето за верификација на оспорен мандат и да нареди претходно да се извршат потребни извиди. Ова одлагање не може да биде подолго од два месеца.

Секој пратеник за чиј избор не е донесено решение има право да присуствува и да учествува во решавањето на седниците на Соборот, но не може да гласа за верификација на својот мандат.

Член 10

По одлуката на Соборот за верификацијата на мандатите, народните пратеници чиј мандат е верифициран даваат усно свечена изјава, која гласи:

„Свечено изјавувам дека должноста народен пратеник ќе ја вршам совесно и предано, дека ќе се придржувам за Уставот и законите и дека сите свои сили ќе ги заложувам за натамошна изградба на социјализмот и за напредокот на Народна Република Македонија, за чување независноста и за расцутот на Федеративна Народна Република Југославија“.

Народните пратеници ја даваат свечената изјава така што претседателот на Верификациониот одбор го чита а по него народните пратеници го повторуваат текстот на свечената изјава. Потоа народните пратеници го потпишуваат текстот на свечената изјава.

Член 11

По верификација на мандатите и давањето на свечената изјава, народните пратеници стапуваат во сите свои права и должности.

Член 12

Народните пратеници, чиј мандат е верифициран а кои не присуствувале на претходниот состанок на кој пратениците дале свечена изјава и народните пратеници чиј мандат ќе биде верифициран дополнително, свечена изјава даваат и нејзиниот текст го потпишуваат пред претседателот на Соборот во присуство на еден од записничарите на Соборот.

За дополнително дадена свечена изјава претседателот на Соборот ќе го извести Соборот на првата седница по давањето на изјавата.

Член 13

По давањето на свечената изјава од страна на народните пратеници, претседателот на Верификациониот одбор става на дневен ред избор на претседател, потпретседател и записничари на Соборот на производителите.

Член 14

По изборот на претседател, потпретседател и записничари претседателот на Соборот го заклучува вториот претходен состанок и ја отвора првата седница на Соборот на производителите. На оваа сед-

ница Соборот на производителите решава на претседателот на Народното собрание од претходното свикување да му упати предлог да се свика заедничка седница на соборите на Народното собрание за избор на претседател, потпретседател и секретар на Народното собрание како и за избор на претседател и членови на Извршниот совет.

Член 15

Втората седница на Соборот на производителите ја свикува новоизбраниот претседател на Народното собрание. На оваа седница се врши избор на членови на постојаните одбори и комисии на Соборот.

III. ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И ЗАПИСНИЧАРИ

Член 16

Соборот на производителите има претседател, потпретседател и три записничари.

Претседателот, потпретседателот и записничарите се избираат од редот на членовите на Соборот.

Член 17

Претседателот го претставува Соборот на производителите.

Претседателот ги отвора и заклучува седниците на Соборот, го закажува продолжувањето на прекинатите седници, раководи со работата на седниците, се грижи за применувањето на овој деловник и го толкува, се грижи за извршување одлуките на Соборот како и врши други права и должности предвидени со овој деловник.

Член 18

Во случај на спреченост на претседателот него во сите трудови права и должности го заменува потпретседателот.

Потпретседателот му помага на претседателот во вршењето на работите одредени со овој деловник и, во договор со претседателот, може да претседава на седница на Соборот.

Во случај на спреченост на претседателот и потпретседателот на Соборот секретарот на Народното собрание, пред почетокот на седницата, го известува Соборот за тоа и раководи со изборот на претседател кој Соборот ќе го избере по предлог од еден народен пратеник.

Претседателот односно потпретседателот на Соборот кога претседава, не може да учествува во претресот и да гласа.

Член 19

Записничарот го води записникот на седницата, ги чита предлозите и другите акти на седницата, врши презивање на пратениците и други права и должности предвидени со овој деловник.

Записничарите ја вршат должноста наизменично освен ако претседателот не одреди инаку.

Член 20

Претседателот, потпретседателот и записничарите се избираат за време од една година.

Претседателот, потпретседателот и записничарите остануваат на должноста до новиот избор на претседател, потпретседател, односно записничари. Во случај ако новиот избор на претседател, пот-

претседател односно записничари не се изврши на крајот на мандатниот период од претходниот став, новиот избор ќе се изврши на првата седница на Соборот што ќе се одржи по истекувањето на тој период.

Претседателот, потпретседателот и записничарите можат да бидат повторно избрани.

Член 21

Избор на претседател, потпретседател и записничари се врши на основа на поединечни предлози.

Предлог на кандидатура за претседател, потпретседател и записничари можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Член 22

Избор на претседател, потпретседател и записничари се врши со јавно гласање, но по предлог на група од најмалку пет пратеници Соборот може да реши изборот да се изврши со тајно гласање.

Ако изборот се врши со јавно гласање, Соборот избира прво претседател, потоа потпретседател и најпосле поодделно записничари.

Ако изборот се врши со јавно гласање, за времето додека се избира претседател, со седницата раководи потпретседателот на Соборот, а ако е тој отсутен, со седницата ќе раководи народен пратеник што ќе го определи Соборот.

Ако изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со тајно гласање, за времето додека се врши изборот со седницата раководи народен пратеник на кого ќе му помагаат уште три пратеници што ќе ги избере Соборот од редот на членовите на Соборот кои не се кандидирани.

Избраниот претседател стапува на должност веднаш по објавувањето на резултатот од изборот и, ако изборот се врши со јавно гласање, тој раководи со изборот на потпретседателот и записничарите.

Член 23

Соборот може да ги разреши претседателот, потпретседателот и записничарите и пред истекот на времето за кое се избрани.

Предлог за разрешување на претседателот, потпретседателот или записничар можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Претседателот, потпретседателот односно записничарот се разрешени ако за разрешувањето гласало мнозинство од сите членови на Соборот.

Член 24

На претседателот, потпретседателот или записничарот му престанува функцијата ако му престане пратеничкиот мандат или ако му биде уважена оставката на функцијата.

На местото на претседателот, потпретседателот или записничарот кој е разрешен или на кого му е уважена оставката или на кого му престанала функцијата поради престанок на пратеничкиот мандат, Соборот на производителите врши дополнителен избор на претседател, потпретседател или записничар.

IV. СЕДНИЦИ НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1. Свикување и јавност на седниците

Член 25

Седниците на Соборот на производителите ги свикува претседателот на Народното собрание со решение, кое им се доставува на народните пратеници.

Седница на Соборот свикува претседателот на Народното собрание на основа на решение од Соборот или по предлог од претседателот на Соборот, од еден од постојаните одбори или комисији на Соборот, од една петина членови на Соборот, од Извршниот совет или по сопствена иницијатива. Предлогот мора да ги содржи прашањата од делокругот на Соборот за чие расправање се предлага свикувањето на седницата.

Претседателот на Собранието е должен да свика седница на Соборот на основа на решение од Соборот или по предлог од претседателот на Соборот, од еден од постојаните одбори, од една петина членови на Соборот и од Извршниот совет.

Ако претседателот на Собранието не го свика Соборот кога тоа е одредено со овој деловник, Соборот ќе се состане по покана од најмалку дваесет пратеници односно од Извршниот совет.

Член 26

Соборот може да ја прекине седницата пред да биде исцрпен дневниот ред.

Седницата ја прекинува претседателот на Соборот по своја иницијатива или по предлог од еден народен пратеник.

Објавувајќи го прекинут на седницата претседателот на Соборот е должен истовремено да го објави денот и часот кога Соборот ќе ја продолжи седницата односно начинот на кој народните пратеници ќе бидат известени за денот и часот кога ќе продолжи седницата. Освен тоа, денот и часот кога Соборот ќе ја продолжи седницата, претседателот ќе го објави и на огласната табла во просториите на Собранието.

Претседателот на Соборот може да ја прекине седницата најмногу за три дена. За прекин подолг од три дена потребно е решение на Соборот.

По предлог од еден народен пратеник, што го подржуваат најмалку уште девет народни пратеници претседателот на Соборот ќе го стави на гласање и прекинут на седницата до три дена.

Член 27

Седниците на Соборот се јавни.

По предлог од Извршниот совет или од најмалку десет пратеници, Соборот може да реши седницата да се одржи, или по одделни прашања да се расправа без присуство на јавноста.

По предлогот од претходниот став Соборот решава без претрес.

Член 28

За прашањата за кои Соборот решил да расправа без присуство на јавноста ќе се расправа без присуство на јавноста и во одборите и во комисиите, ако тие прашања им бидат упатени на претрес.

Работата на седница одржана без присуство на јавноста се смета за државна тајна. За работата на ваква седница може да се објави само она што Соборот ќе реши да биде објавено.

2. Почеток на седницата и утврдување на дневниот ред

Член 29

Седницата ја отвора претседателот на Соборот. Веднаш по отворањето на седницата претседателот утврдува дали е присутен потребниот број членови на Соборот за полноважно решавање.

Откако претседателот ќе утврди дека на седницата присуствува потребниот број членови на Соборот, записничарот што го водел записникот на претходната седница, ќе го прочита записникот.

Член 30

Секој член на Соборот има право да стави забелешки на записникот.

Ако записничарот што го читал записникот ја прими забелешката, таа ќе се внесе во записникот, а ако записничарот не ја прими, за основаноста на забелешката Соборот решава без претрес.

Усвоениот записник го потпишуваат претседателот на Соборот и записничарот што го водел записникот.

Член 31

Пред утврдувањето на дневниот ред, а ако седницата била прекината — во почетокот на продолжувањето пред преминувањето на дневниот ред, претседателот дава кратки соопшенија во врска со работата на Соборот (за бараните отсуства, за извршување одлуките на Соборот и слично), го известува Соборот за пратеничките прашања и интерпелациите што му се упатени на Извршниот совет, за поднесените барања да се дадат известувања за работата на републичката управа, како и одговара ги кратките прашања од членовите на Соборот што му се упатени нему.

Потоа претседателот го известува Соборот за сите примени предлози за дневен ред, како што се предлозите на закони и други акти, извештаите на одборите и комисиите, извештаите и одговорите на Извршниот совет и друго.

Член 32

Откако ќе ги реши претходните прашања и ќе се запознае со примените предлози за дневен ред, Соборот го утврдува дневниот ред.

Дневниот ред се утврдува во почетокот на седницата.

Член 33

Предлог на дневен ред поднесува претседателот на Соборот.

Предлог за ставање одделни прашања на дневен ред има право да поднесе секој член на Соборот, одборите и комисиите на Соборот и на Собранието, како и Извршниот совет.

Предлог за ставање одделни прашања на дневен ред се поднесува писмено пред седницата, но со согласност на Соборот таков предлог може да се поднесе и на самата седница усно.

Пред почетокот на седницата претседателот на Соборот ќе им стави на располагање на членовите на Соборот список на сите предмети што се за дневен ред предложени најдоцна на 24 часа пред закажаната седница. Во списокот предлозите се наведуваат според редот по кој му се доставени на Соборот.

Член 34

По предлог од народен пратеник во предлогот на дневен ред претседателот на Соборот ќе го внесе поднесувањето на извештајот од народниот пратеник за неговите забележувања при вршењето на правата и должностите во изборната околица, како и извештајот за предлозите и мислењата на народниот одбор, во кој пратеникот врши права на одборник.

Соборот може да одреди посебна седница за поднесување на овие извештаи.

Член 35

Одделно прашање може пред, во текот или по завршениот претрес, а пред да се пристапи кон гласање да се симне од дневниот ред воопшто или со цел да му се достапи на одбор или комисија за натамошно проучување.

Подносителот на предлог може предлогот да го повлече се до крајовото ставање на гласање.

Член 36

За дневниот ред се решава без претрес, но ако се бара итност за расправање на одделно прашање или за симнување на одделно прашање од дневниот ред, по барање од еден пратеник кого го поддржуваат четири пратеника, претседателот ќе отвори претрес по тие предлози.

3. Говори на пратениците

Член 37

На седницата на Соборот има право да говори секој член на Соборот.

Соборот може да реши да биде на седница испушан државен секретар, секретар во Извршниот совет или друг раководен службеник на републички орган на управата, старешина на републичка установа, претседателот на Врховниот суд на Народна Република Македонија и претседателот на Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, како и претставник на стопанска или општествена организација.

Член 38

Секој народен пратеник има право да говори на јазикот на народот на кој му припаѓа.

Говорите држани на јазикот на припадниците на националните малцинства веднаш се преведуваат на македонски јазик.

Член 39

Никој не може да говори на седница пред да побара и добие збор од претседателот.

Претседателот дава збор по редот на пријавувањето.

Пријавите за збор се поднесуваат од моментот на отворањето на претресот, па се до свршетокот на претресот. Пријавите за збор се поднесуваат писмено или усно.

На подносителот на предлогот, на претставникот на Извршниот совет и на известителите на одборите и комисиите претседателот ќе им даде збор преку ред, ако тие побараат збор за да го изменат или дополнат предлогот или за да дадат нови образложенија.

Пријавениот говорник може својот ред да му го отстапи на друг пријавен говорник.

Член 40

На пратеникот кој сака да говори за повреда на деловникот или за повреда на утврдениот дневен ред претседателот му дава збор штом ќе побара. Неговиот говор не може да трае подолго од пет минути. По истото прашање не може да говори друг пратеник.

Претседателот ќе даде објаснение за повредата на деловникот односно за повредата на утврдениот дневен ред. Ако пратеникот не биде задоволен со даденото објаснување, претседателот го повикува Соборот без претрес да го реши ова прашање.

Член 41

Ако некој пратеник побара збор за да исправи навод што бил погрешно изложен и што дал повод за недоразбирање или предизвикал потреба од лично објаснување, претседателот ќе му даде збор штом ќе го сврши својот говор пратеникот што ја предизвикал исправката односно личното објаснување.

Пратеникот мора да се ограничи на исправката односно на личното објаснување, а неговиот говор не може да трае подолго од пет минути.

Претседателот може на пратеникот да не му дозволи да прави исправка, односно да говори за лично објаснување ако смета дека тој не е предизвикан. Ако пратеникот не се сложи со ова, по тоа прашање решава Соборот без претрес.

Член 42

Говорникот може да говори само по прашање што е на дневниот ред.

Ако говорникот се оддалечи од дневниот ред, претседателот ќе го повика да се држи за дневниот ред. Ако говорникот и по повторното повикување не се држи за дневниот ред, претседателот ќе му изрече дисциплинска мерка одземање на зборот.

Член 43

По предлог од пратеник, Соборот може да реши говорникот да може по ист предмет да говори само еднаш, како и да го одреди траењето на говорот.

Подносителот на предлог, претставникот на Извршниот совет и известителите на одборите и комисиите по ист предмет можат да говорат повеќе пати.

Член 44

Само претседателот на Соборот може да ги прекине говорниците и да ги опомене на ред.

Претседателот е должен да се грижи говорниците да не бидат спречувани во слободата на говорот.

4. Претрес и решавање

Член 45

За секое прашање Соборот решава по претходен претрес, освен во случаите кога со овој деловник е определено да се решава без претрес.

Член 46

Соборот може да решава само по предлозите што се ставени на дневен ред.

На седниците на Соборот се решава за усвојување или за одбивање на предлогот.

Член 47

За полноважно решавање е потребно на седницата да присуствува мнозинството од вкупниот број членови на Соборот.

Ако претседателот забележи дека на седницата не присуствува доволен број членови на Соборот ќе нареди да се изврши прозивка или пребројување.

Прозивка или пребројување ќе се изврши и тогаш кога тоа ќе го предложи еден пратеник чие барање го поддржуваат уште најмалку четири пратеника.

Кога ќе се покрене прашање дали на седницата присуствува доволен број пратеници, присутните пратеници се должни да останат во салата додека не се изврши прозивката односно пребројувањето.

Бројот на присутните пратеници го утврдува претседателот.

Член 48

Соборот полноважно решава со мнозинство од дадените гласови на присутните пратеници, освен ако се одредбите на овој деловник не е определено поинаку.

Ако бројот на пратениците кои се воздржале од гласање е поголем од вкупниот број на оние кои гласале „за“ и „против“, предлогот што бил предмет на гласањето е одбиен, а ако се работело за избор се врши повторен избор.

Член 49

Соборот донесува акти во форма на закон, одлука, декларација, резолуција или препорака.

За формата на својот акт Соборот решава според природата на предметот што е ставен на дневен ред и без оглед на формата во која актот бил предложен.

Член 50

Претресот по одделни прашања што не бараат донесување на акт или за кои Соборот не сака да донесе акт, се завршува со прост или образложен премин на дневен ред.

Предлог за прост одјасно образложен премин на дневен ред може да поднесе претседателот на Соборот и секој пратеник.

По предлогот за прост или образложен премин на дневен ред Соборот решава без претрес.

Член 51

Претресот по предлогот го заклучува претседателот откако ќе утврди дека нема повеќе пријавени говорници односно дека никој не се пријавува за збор во претресот по предлогот.

По заклучувањето на претресот се преминува на гласање за предлогот, доколку не е решено предлогот да му се упати на одбор или комисија односно претресот да се сврши со прост или образложен премин на дневен ред.

Претседателот може на Соборот да му предложи да се заклучи претресот и да се премине на гласање и кога листата на пријавените говорници не е исцрпена, ако смета дека прашањето што се наоѓа

на дневен ред е доволно претресено. По овој предлог Соборот решава без претрес.

Предлог да се заклучи претресот и да се премине на гласање може да поднесе и секој народен пратеник. Ваквиот предлог претседателот го става на гласање веднаш по неговото поднесување.

5. Избори и разрешувања**Член 52**

Кога Соборот врши избор, изборот почнува со предлагање на кандидати односно кандидатски листи.

Предлозите на кандидатури односно кандидатски листи се поднесуваат писмено. Тие треба да бидат потпишани од најмалку толкав број членови на Соборот колку со овој деловник е предвидено за поднесување на соодветниот предлог. Предлогот на кандидатска листа треба да содржи толку кандидати колку се избираат членови на соодветното тело. Во предлогот покрај личното име на кандидатот треба да стои реден број.

Откако ќе се сврши предлагањето, претседателот соопштува кои предлози на кандидатури односно кандидатски листи се поднесени, го објавува почетокот на гласањето и, ако се врши јавно гласање, ги става на гласање предлозите според редот по кој се поднесени.

Подносителите на предлогот можат својот предлог да го повлечат до почнувањето на гласањето.

Откако претседателот ќе објави дека се пристапува кон гласање никој не може да добие збор, освен ако сака да зборува за повреда на деловникот, која се однесува на изборот што се врши.

Член 53

Кога во изборот учествувал само еден кандидат, кандидатот е избран ако добил мнозинство од дадените гласови.

Кога во изборот учествувале два или повеќе кандидати, избран е оној кој добил најголем број гласови.

Кога е предложена само една кандидатска листа, избрани се сите кандидати од таа листа, ако листата добила мнозинство од дадените гласови.

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, резултатот од изборите се утврдува на тој начин што бројот на гласовите што го добила секоја листа се дели со 1, 2, 3 и така по ред до заклучно со бројот што му одговара на бројот на членовите што се избираат. Од броевите (количниците) добиени со ваквото делење се земаат толку најголеми броеви (количници) колку членови се избираат. Од секоја листа се избрани толку кандидати колку има најголеми броеви (количници) на основа на кои се доделуваат мандатите. Во случајот кога две или повеќе кандидатски листи имаат еднакви броеви (количници) на основа на кои се доделува последниот мандат, мандатот го добива кандидатот од листата што добила најголем број гласови. Од листата се избрани оние кандидати кои во предлогот на кандидатската листа се нумерирани заклучно со оној реден број што според извршената распределба на мандатите се паѓаат на соодветната листа.

Член 54

Ако предложениот кандидат не добил мнозинство од дадените гласови, или ако два или повеќе кандидати кои добиле најголем број гласови имаат еднаков број гласови, или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број на гласовите дадени „за“ и „против“, се врши повторен избор.

Во повторниот избор имаат право да учествуваат и нови кандидати односно кандидатски листи кои можат дополнително да бидат поднесени до почнувањето на повторното гласање. Подносителите на поранешните предлози на кандидатури односно кандидатски листи можат до почнувањето на повторното гласање да ги повлечат своите предлози.

Член 55

Предлог за разрешување се поднесува писмено пред седницата или во текот на седницата. За предлог примен во текот на седница претседателот веднаш го известува Соборот, кој решава дали предлогот ќе го стави на дневен ред на истата седница.

Предлогот за разрешување содржи предлог определен член на Соборот да се разреши од определена изборна должност во Соборот или предлог да се разреши определено тело на Соборот во целост.

Предлогот за разрешување треба да биде потпишан од толку членови на Соборот колку е потребно за поднесување на предлог за избор на соодветната изборна должност односно за избор на соодветното тело на Соборот.

Член 56

Народниот пратеник е разрешен од определена изборна должност во Соборот односно соодветното тело на Соборот е разрешено во целост, ако за предлогот за разрешување гласало мнозинство од вкупниот број членови на Соборот.

6. Гласање**Член 57**

Пратеникот гласа лично.

Пратеникот гласа на тој начин што се изјаснува „за“ или „против“ предлогот, или се воздржува од гласање, доколку со одредбите на овој деловник за тајното гласање не е определено инаку.

Пратеникот има право пред гласањето да го објасни својот глас. Говорот на пратеникот со кој го образлага својот глас не може да трае повеќе од пет минути.

Член 58

Гласањето во Соборот е јавно.

Јавното гласање се врши со кревање рака или поименично.

Соборот може да реши гласањето за избор или разрешување да биде тајно. Предлог за тајно гласање можат да поднесат најмалку пет пратеници. По овој предлог Соборот решава без претрес.

Член 59

Гласањето со кревање рака се врши секогаш кога се гласа јавно, освен во случаите кога со овој деловник е определено поименично гласање.

Гласањето со кревање рака се врши на тој начин што претседателот ги повикува да кренат рака прво пратениците, кои гласаат за предлогот, потоа оние кои гласаат против предлогот и најпосле оние кои се воздржуваат од гласање.

Член 60

Поименично се гласа по предлог за измена на Уставот.

Поименично се гласа и кога за еден избор има два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи.

Претседателот на Соборот може да одреди поименично да се гласа по предлог на закон или на друг акт во целост или по одделни глави или одредби, кога со гласањето со кревање рака не можело да се утврди дали мнозинството било „за“ единствено „против“ предлогот или се воздржало од гласањето.

Поименично ќе се гласа и ако тоа го побара еден народен пратеник чие барање го поддржуваат најмалку девет пратеници.

Член 61

Поименично гласање се врши со прозивање на пратениците кои гласаат изјаснувајќи се „за“ или „против“ предлогот или изјавуваат дека се воздржуваат од гласање.

Прозивањето на пратениците го врши записничарот.

Кога се предложени два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи, пратениците гласаат изјаснувајќи се за еден од предложените кандидати односно за една од предложените кандидатски листи или изјавувајќи дека се воздржуваат од гласање. Ако изборот се врши на основа на кандидатски листи пратениците гласаат за листата повикувајќи се на името на првиот кандидат од соодветната листа или на бројот што го носи листата.

Откако ќе се сврши прозивањето, претседателот ќе праша дали има пратеници кои не биле прозвани. Ако на основа на списокот на пратениците се утврди дека некои од присутните пратеници не гласале при првото прозивање, тие ќе гласаат откако претседателот ќе одреди да се прозват по вторпат оние пратеници за кои во списокот не е одбележано дека гласале при првото прозивање. По второто прозивање се пристапува кон утврдување на резултатите од гласањето.

Член 62

Тајното гласање се врши со гласачки ливчиња.

Кога изборот се врши со тајно гласање, по свршеното предлагање на кандидати, претседателот дава одмор, за кое време ќе бидат отпечатени гласачките ливчиња.

Член 63

Гласачките ливчиња се еднакви по големина и имаат иста форма и боја.

На гласачкото ливче мора да биде означено за кој избор се гласа.

Во гласачкото ливче се внесуваат личните имиња на кандидатите едно под друго по редот по кој се предложени. Секое име се заградува со линии,

а покрај името на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот се врши со кандидатски листи, на гласачкото ливче се внесуваат сите предложени кандидатски листи по редот по кој се предложени и во секоја листа се внесуваат имињата на предложените кандидати. Кандидатските листи на гласачкото ливче се обележуваат со редни броеви, секоја листа е заградена со линии, а покрај редниот број на листата на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со тајно гласање, гласањето се врши со исто гласачко ливче на кое пред имињата на кандидатите се означува функцијата за која се предлага кандидатот.

Секое гласачко ливче се озваничува со печатот на Соборот.

Секој пратеник добива едно гласачко ливче.

Член 64

Пратеникот кој при делењето на гласачките ливчиња не добил ливче, има право ливче да добие до свршетокот на гласањето.

Откако ќе се разделат гласачките ливчиња, претседателот одредува потребно време за пополнување на гласачките ливчиња. Штом ќе изминат тоа време, претседателот го објавува почетокот на гласањето.

Член 65

Со спроведувањето на избори што се вршат со тајно гласање раководи претседателот, на кого во тоа му помагаат записничарите.

Записничарот кого ќе го одреди претседателот врши поименично прозивање на пратениците на основа на списокот на сите членови на Соборот. Прозваниот пратеник гласа на тој начин што во гласачката кутија го пушта своето гласачко ливче, свиткано двапати.

Откако ќе се сврши прозивањето претседателот праша дали има пратеници кои не се прозвани. Ако на основа на списокот се утврди дека некои од присутните пратеници не гласале при првото прозивање, тие ќе гласаат откако претседателот ќе одреди да се прозоват по вторпат оние пратеници за кои во списокот не е обележено дека гласале при првото прозивање.

Член 66

Пратеникот гласа на тој начин што во квадратот покрај името на кандидатот одгосно покрај редниот број на кандидатската листа за која гласа го напишува знакот „X“.

Пратеникот може да гласа само за еден од предложените кандидати односно само за една од предложените кандидатски листи.

Ако е предложен само еден кандидат или една листа, пратеникот, ако гласа против кандидатот односно листата, не ќе го напише знакот „X“ во квадратот.

Неважни се оние гласачки ливчиња на кои знакот „X“ е ставен во квадратите покрај имињата на два или повеќе кандидати или покрај редните броеви на две или повеќе кандидатски листи, како и оние кои се така пополнети што не може со

сигурност да се утврди за кој кандидат одгосно за која листа гласал пратеникот.

Член 67

По свршеното гласање се врши пребројување на гласовите.

Пребројувањето на гласовите го вршат записничарите на Соборот. Ако некој од записничарите е отсутен, на негово место Соборот, пред да започне гласањето, избира народен пратеник кој ќе учествува во пребројувањето на гласовите.

Пребројувањето на гласовите се врши на тој начин што двајца записничари земаат едно по едно ливче, ги одвиткуваат и ги прегледуваат и полноважните ливчиња му ги даваат на одредениот од претседателот записничар, кој за секој кандидат односно кандидатска листа го обележува секој глас што го добиле, а ако во изборот учествува само еден кандидат односно една листа, го обележува и секој глас што бил против. Неважните ливчиња се одделуваат настрана. Откако ќе се сврши пребројувањето, записничарите ќе ги прегледаат заедно сите ливчиња одделени како неважни за да утврдат дали навистина се неважни.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите дадени по списокот на основа на кој се гласало и бројот на гласачките ливчиња, резултатот се утврдува на основа на бројот на предадените гласачки ливчиња.

Член 68

Кога за разрешување се решава со тајно гласање, на гласачкото ливче под името на лицето или на членовите на телото за чие разрешување се гласа, ќе се напишат и заградат со линии зборовите „за разрешување“ и „против разрешување“ и покрај свие зборови ќе се стави по еден празен квадрат.

Пратеникот кој гласа за разрешување го напишува знакот „X“ во квадратот покрај зборовите „за разрешување“, а ако гласа против разрешувањето го напишува истиот знак во квадратот покрај зборовите „против разрешување“.

За начинот на гласањето при разрешувањето сходно важат одредбите од овој деловник што се однесуваат за начинот на гласањето при избор.

Член 69

По пребројувањето на гласовите претседателот ги утврдува резултатите од гласањето и на основа на тие резултати објавува дали соодветниот предлог е примен или одбиен, односно кои кандидати се избрани или кои лица се разрешени од должност.

Ако гласањето за предлог на закон или друг акт било поименично, претседателот ќе објави колку вкупно пратеници гласале, колку гласови имало за предлогот, колку гласале против и колку се воздржале од гласање.

Ако гласањето за избор било поименично или тајно, претседателот ќе објави колку пратеници вкупно гласале, колку гласови добил секој кандидат односно секоја кандидатска листа и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња. Ако бил предложен само еден кандидат од-

носно една кандидатска листа, претседателот објавува и колку гласови имало против.

Кога за разрешувањето се гласало поименчно или тајно, претседателот објавува колку вкупно пратеници гласале, колку гласале за разрешувањето, колку против и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња.

Резултатите од гласањето се внесуваат во записникот.

7. Одржување редот на седниците

Член 70

Претседателот на Соборот има исклучиво право и должност да се грижи за одржувањето на редот на седниците.

Член 71

За повредување на редот на седница можат против народните пратеници да се изречат дисциплински мерки:

- опомена;
- опомена што се внесува во записникот;
- одземање на зборот; и
- привремено отстранување од седница.

Пратеникот може да биде отстранет најмногу од седницата, а за повторен случај на потешка повреда на редот и од наредната седница.

Опомена, опомена што се внесува во записникот и одземање на зборот изречува претседателот.

Привремено отстранување од седница изречува Соборот без претрес по предлог од претседателот или дваесет пратеници.

Пратеникот против кој дисциплинска мерка изрекол претседателот не може да бара од Соборот да ја укине таа мерка.

Член 72

Опомена ќе се изрече против пратеникот кој со своето поведение или говор на седницата на Соборот го нарушува редот и одредбите на овој деловник.

Член 73

Опомена што се внесува во записникот ќе се изрече против пратеникот кој со својот говор или со своето поведение ќе го повреди редот на седницата или одредбите на овој Деловник или се служи со изрази кои не се во согласност со достоинството на Соборот, а на кого на истата седница еднаш веќе му е изречена опомена.

Член 74

Одземање на зборот ќе се изрече против пратеникот кој со својот говор ќе го повреди редот на седницата, а на истата седница двапати бил опоменат од претседателот или му е изречена опомена што се внесува во записник.

Член 75

Привремено отстранување од седница ќе се изрече против пратеникот кој упорно и тешко ги навредува народните пратеници или Собранието или за кого ќе се утврди дека не ја чувал тајната за предметите за кои е изгласана тајност, или кој не сака да го послуша претседателот што му изрекол одземање на зборот.

Истата мерка може да се изрече и против пратеникот кој со предизвикување и правење на неред ја пречи работата на седницата.

Член 76

Пратеникот против кој се предлага привремено отстранување од седница има право да добие збор и да ја изнесе својата одбрана. Говорот на овој пратеник не може да трае подолго од пет минути.

Ако привременото отстранување од седницата е предложено против неколку народни пратеници поради заеднички извршена повреда на редот, од името на сите нив има право да говори само еден пратеник. Неговиот говор не може да трае подолго од петнаесет минути.

Член 77

Пратеникот против кој е изречено привремено отстранување од седница е должен веднаш да ја напушти салата и не може да присуствува на седниците на Соборот од кои е отстранет.

Ако пратеникот се противи да ја напушти седницата, или присуствува на седница од која е отстранет, претседателот може да нареди тој да се отстрани од салата.

Член 78

Дисциплинската мерка опомена што се внесува во записникот, одземање на зборот и повремено отстранување од седница се внесуваат во записникот.

Член 79

Ако со редовните средства предвидени во овој деловник не може да го одржи редот на седницата, претседателот може да одреди краток прекин на седницата.

Член 80

Ако некој од слушателите на галериите се држи непристојно или не го почитува редот, претседателот на Соборот може да нареди веднаш да се отстрани од салата на Соборот.

Ако на галериите биде потешко повреден редот и мирот, претседателот може да нареди да се испразнат галериите.

Член 81

Сите лица кои по службена работа се наоѓаат во салата за време на седницата на Соборот стојат под надзор на претседателот и се должни да ги извршуваат неговите налози.

8. Заклучување на седницата

Член 82

По исцрпувањето на дневниот ред, претседателот на Соборот ја заклучува седницата.

По предлог од претседателот на Соборот или од народен пратеник Соборот може да реши прашањата, по кои претресот не можел да сврши во текот на седницата, да се симнат од дневниот ред и да се стават на дневен ред на идната седница.

По предлог од народен пратеник Соборот може да го утврди денот и часот на наредната седница, како и да одреди кои прашања ќе се разгледаат на оваа седница.

V. ОДБОРИ И КОМИСИИ

1. Одбори и нивниот состав

Член 83

Соборот на производителите ги има следните постојани одбори:

- 1) Одбор за стопанство;
- 2) Одбор за стопански организации;
- 3) Одбор за прашања на трудот и социјалното осигурување;
- 4) Одбор за буџет;
- 5) Законодавен одбор;
- 6) Мандатно-имунитетен одбор.

Член 84

Со одлука за дополнување на овој деловник Соборот може да основува и други постојани одбори, како и постојани комисии.

Со посебна одлука Соборот може да основува и привремени одбори и комисии за проучување на одредени прашања и за вршење на посебни задачи.

Со одлуката за осигување на нов постојан или привремен одбор односно комисија се определуваат нивниот состав, делокруг и овласти.

За проучувања на одделни прашања Соборот може да образува посебни комисии од стручњаци или комисии составени од народни пратеници и други граѓани.

Член 85

Одборот за стопанство и Одборот за стопански организации имаат по единаесет членови, Одборот за прашања на трудот и социјалното осигурување и Законодавниот одбор имаат по девет членови, Одборот за буџет има седум членови, а Мандатно-имунитетниот одбор има пет члена.

Член 86

Секој одбор и комисија има претседател и секретар, а одделни одбори и комисии можат да имаат и потпретседател.

Претседател, потпретседател и секретар одборот односно комисијата избира од редот на своите членови.

Претседателот, потпретседателот и секретарот се избираат за целиот период на свикнувањето на Собранието.

Потпретседателот му помага на претседателот во работата и го заменува кога е спречен.

Секретарот води записник за работата на седниците на одборот односно на комисијата и врши други работи што ќе ги одреди деловникот на одборот односно на комисијата.

Член 87

Одборите и комисиите работат по свои деловници и по овој деловник.

Одборите и комисиите сами ги донесуваат своите деловници.

Деловниците на одборите и комисиите треба да бидат во согласност со одредбите на овој деловник и влегуваат во сила откако ќе бидат потврдени од Соборот на производителите.

2. Избор и разрешување

Член 88

Предлог за избор и разрешување на одбор или комисија во целост, како и предлог за избор или разрешување на одделни нивни членови можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Член 89

Избор на одбор или комисија во целост се врши на основа на кандидатски листи.

Избор и разрешување на одделни членови на одбори или комисии се врши на основа на поединечни предлози. Соборот може да реши изборот или разрешувањето на три или повеќе члена на одбор или комисија да се изврши на основа на кандидатски листи.

Член 90

Претседателот на Собранието и претседателот на Соборот не можат да бидат избрани за членови на постојаните одбори и комисии.

Еден народен пратеник може да биде член најмргу во два постојани одбори на Соборот.

Член 91

Местото член на постојан одбор или комисија станува упразнето со престанок на пратеничкиот мандат на членот на одборот или комисијата, со избирање на должноста претседател на Собранието или претседател на Соборот, како и со уважување на оставката на должноста член на одбор или комисија.

На упразнетото место член на одбор или комисија се избира нов член.

3. Делокруг и овласти на постојаните одбори

Член 92

Одборот за стопанство:

ги претресува и подготвува предлозите на закони и други акти од областа на стопанството и финансискиот систем;

го претресува предлогот на републичкиот општествен план и билансот за неговото извршување;

ги претресува прашањата во врска со стопанскиот систем и планскиот развикот на стопанството во Републиката, како и другите прашања во врска со стопанската политика во рамките на правата на Републиката;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со вршењето на стопанските работи од страна на народните одбори и стопанските управни органи, како и прашањата во врска со вршењето на стопанските дејности на стопанските организации и самоуправните установи.

Член 93

Одборот за стопански организации:

ги претресува и подготвува предлозите на закони од областа на организацијата, правата и обврските на стопанските организации, за здружувањето на тие организации и за самоуправувањето на производителите во стопанството;

ги претресува прашањата во врска со остварувањето на самоуправувањето на производителите во стопанските организации, делувањето на тие

организации, како и со вршењето на нивната дејност;

ги проучува и подготвува предлозите на претпори и одлуки за работата на стопанските организации.

Член 94

Одборот за прашања на трудот и социјалното осигурување:

ги претресува и подготвува предлозите на закони од областа на трудот и социјалното осигурување;

ги претресува начелата за управување со установите на социјалното осигурување;

ги претресува, во рамките на правата на Републиката, прашањата во врска со работата на установите на социјалното осигурување, како и во врска со работата на народните одбори и органите на државната управа во работите од областа на трудот и социјалното осигурување, дава мислења по предлозите на претсметките на приходите и расходите на самоуправните установи од областа на трудот што се финазираат или дотираат од републичкиот буџет, односно дава мислења за обемот и употребата на финансиските средства за заштитата на трудот и социјалното осигурување.

Член 95

Одборот за буџет:

го претресува предлогот на републичкиот буџет и предлогот на завршната сметка;

дава согласност на одредбите на законските предлози и другите акти што повлекуваат парични издатоци кои не се предвидени со буџетот, како и на паричните издатоци по предлозите и решенија по претставките и жалбите што ги подготвува Одборот за претставки и жалби на Народното собрание и ги одредува изворите од кои ќе се покријат тие издатоци;

на Извршниот совет му дава согласност на прописите за основање на републички органи на управата и за организационите измени во републичката управа ако тие прописи повлекуваат парични издатоци што не се предвидени со буџетот, како и ги одредува изворите од кои ќе се покријат тие издатоци;

во рамките на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со работата на финансиските управни органи;

ги проучува и претресува прашањата во врска со трошењето на јавните финансиски средства;

ги претресува прашањата во врска со извршувањето на републичкиот буџет на основа на извештаи и податоци на републичките државни органи, установите и организациите кои се финансираат од републичкиот буџет, на основа на непосредно ислушување на извештаи и мислења на претставниците на овие органи, установи и организации, како и на основа на податоци добиени со анкети преку анкетни комисии или групи што ги образува Одборот или на основа на податоци добиени на друг начин.

Член 96

Законодавниот одбор:

Од законодавно-правно становиште ги претресува сите законски предлози и кога тоа е потребно

ја утврдува законската форма на текстот на предлозите на сите закони;

по барање од други одбори или од Собор изработува законски нацрти на основа на образложенија и материјали што тие ќе му ги достават или дава мислење за законската обработка на тој материјал;

ги проучува прашањата за натамошната изградба на правниот систем и за ускладувањето на постојните закони;

ги следи прашањата на процедурата на Соборот и на заедничките седници на двата собора, ги составува и претресува предлозите за изменување и дополнување на деловникот на Соборот и деловникот на Народното собрание;

Законодавниот одбор не ги претресува предлозите на републичкиот општествен план, на републичкиот буџет, на завршниот биланс за извршувањето на републичкиот општествен план и за завршната сметка за извршување на републичкиот буџет.

Член 97

Мандатно-имунитетниот одбор:

ги претресува сите случаи во врска со имунитетските права на народните пратеници;

на Соборот му поднесува извештај за случаите на престанок на мандат и за распишување на дополнителни избори;

ги испитува пратеничките уверенија, изборните акти и жалбите против повторните и дополнителните избори и на Соборот му поднесува извештај со предлог за потврдување или поништување на мандатот на пратениците избрани на повторни или дополнителни избори;

во согласност со претседателот на Собранието, дава одобрение за лишување од слобода и за започнување односно за продолжување на кривична постапка против член на Соборот во случаите кога Соборот не е свикан на седница, со тоа што своето решение ќе му го поднесе на Соборот на неговата прва наредна седница за донесување на конечно решение;

ги претресува приговорите што одделни државни органи, установи и организации му ги упатуваат на Соборот согласно член 17 став 3 од Законот за правата и должностите, изборот и отповикувањето на народните пратеници на Народното собрание на Народна Република Македонија и на Соборот му поднесува извештај и свои предлози.

Член 98

Одборот за стопанствс, Одборот за стопански организации и Одборот за прашања на трудот и социјалното осигурување, секој во својот делокруг, ги претресуваат прашањата во врска со извршувањето на законите, републичкиот општествен план и другите акти на Собранието на основа на извештаи и податоци од републичките органи од установите и организациите кои се грижат за извршувањето на сите закони и акти, на основа на непосредно ислушување на извештаи и мислења на претставниците на овие органи, установи и организации, како и на основа на податоци добиени по пат на анкети преку анкетни комисии или група што ја образува Одбо-

рот или на основа на податоци добиени на друг начин.

Член 99

Постојаните одбори ги претресуваат деловите од извештаите на Извршниот совет што се однесуваат на прашањата од нивниот делокруг и за тоа, ако сметаат за потребно, му поднесуваат свој извештај на Соборст одредно Собранието.

Исто така постојаните одбори, во рамките на својот делокруг, ги претресуваат извештаите што на Собранието му ги поднесуваат републичките органи, установите и организациите што се грижат за извршувањето на законите и другите акти на Собранието и за тоа, ако сметаат за потребно, му поднесуваат свој извештај на Соборот односно Собранието.

Член 100

Постојаните одбори во вршењето на работите од својот делокруг донесуваат резолуции и препораки за работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации. По овие прашања тие можат да даваат и мислења по своја иницијатива или по барање од друг одбор или од стопански организации.

Постојаните одбори, во рамките на својот делокруг, подготвуваат и претресуваат предлози за донесување на одлуки декларации, резолуции и препораки и за тоа му поднесуваат извештај на Соборот.

Одборите можат да донесуваат и резолуции во кои јавно заземаат став по одредени прашања од својот делокруг, како и препораки со кои јавно изразуваат советодавно мислење во поглед работата на народните одбори, органите на државната управа, самоуправните установи и стопанските организации.

Резолуциите и препораките што ги донесуваат одборите мораат да бидат во согласност со законите и другите одлуки на Сојузната народна скупштина и Народното собрание односно Соборот на производителите.

Ако резолуцијата или препораката се однесува на прашања што спаѓаат и во делокруг на соодветен одбор на Републичкиот собор, резолуцијата или препораката е донесена кога во истоветен текст ќе ја усвојат одборите на двата собора.

Член 101

Резолуциите и препораките што ги донесуваат одборите се објавуваат во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Овие акти одборите ги доставуваат за објавување преку претседателот на Народното собрание.

Член 102

Ако одредени прашања од предлог на закон или друг акт што го донесува Соборот спаѓаат во делокругот и на друг одбор на Соборот на производителите односно и во делокругот на одбор на Републичкиот собор, одборот е должен пред заклучувањето на претресот по предлогот да побара мислење и од соодветниот друг одбор. Исто така, и овој одбор има право да бара таквите прашања да му се достават на мислење.

Член 103

Ако одбор на Соборот смета дека подготвувањето и претресот на одделен предлог на закон или друг акт одредно дека претресот на одделно прашање спаѓа во негов делокруг, а не во делокругот на друг одбор кој го врши подготвувањето и претресот на предлогот односно претресот на прашањето, ќе побара од претседателот на Соборот образложено мислење кој одбор на Соборот е надлежен да го подготви или претресе соодветниот предлог односно да го претресе соодветното прашање.

Претседателот на Соборот, со толкување на деловникот, го одредува делокругот на соодветниот одбор за подготвување и претресување на соодветниот предлог односно претресување на соодветното прашање.

Ако одборот што побарал мислење не е задолжен од даденото мислење, тој може спорното прашање да го изнесе пред Соборот и да бара одлука на Соборот.

Мислењето на претседателот на Соборот, што ќе го одобри Соборот, станува задолжително правило за постапката на Соборот.

Член 104

Во работите од својот делокруг или за исполнување на задачите што им се поверени одборите можат да вршат анкети и сослушувања.

Во рамките на преземената анкета одборите можат да бараат од сите државни органи, самоуправни установи и стопански организации потребни податоци и документи.

За извршување на анкетите и другите свои работи одборите можат да ги повикуваат граѓаните и од нив, во рамките на правата и слободите на граѓаните загарантирани со Уставот и законите, да бараат известувања, мислења и одговори.

Член 105

Соборот може да бара од одбор да му поднесе извештај за својата работа.

Соборот може на одбор да му упати барање да проучи и подготви предлози на одделни закони или други акти, како и барање соодветната задача да ја изврши во одредено време.

Член 106

Одборите се должни на Соборот да му поднесуваат извештај за резолуциите и препораките што ги донеле, како и за анкетите што ги извршиле на првата наредна седница на Соборот по нивното донесување односно извршување.

Овие извештаи Соборот може да ги одобри без претрес, а може, по предлог од пет пратеници, и да отвори претрес по нив.

На основа на претресот Соборот може конечно да реши за анкетите и мерките што ги презел одборот.

Член 107

Соборот може да реши претресот по одделен законски предлог или друго прашање, што бил започнат во одбор, да се продолжи на седница на Соборот или претресот и во целост да се изврши на седница на Соборот.

4. Седниците на одборите и правата на членовите на одборите и на членовите на Соборот

Член 108

Одборите работат постојано и седници одржуваат и во време кога Соборот не одржува седници.

Член 109

Седниците на одбор ги свикува претседателот на одборот.

Претседателот на одборот ќе свика седница и кога тоа ќе го предложат најмалку три члена на одборот, претседателот на Народното собрание или претседателот на Соборот на производителите.

Во случај ако претседателот односно потпретседателот не свика седница на одборот, седницата ќе ја свика предлагачот од претходниот став.

Првата седница на одбор го избирањето на неговите членови ја свикува претседателот на Соборот.

Член 110

Право на учество во решавањето имаат само членовите на одборот.

Одборот може полноважно да решава ако на седницата присуствува мнозинството од членовите на одборот.

Одборот решава со мнозинство од гласовите на присутните членови.

Член 111

Седниците на одборите се јавни.

Одборот може да реши одделни седници да се одржат без присуство на јавноста.

Седниците на Мандатно-имунитетниот одбор не се јавни.

Член 112

Секој член на одбор е должен да присуствува на седниците на одборот и да ги врши должностите што му ги доверил одборот.

Членовите на Соборот на производителите имаат право да присуствуваат на седниците на секој постојан одбор и ако не се негови членови.

Секој член на одборот, како и секој член на Соборот кој не е член на тој одбор, има право да предлага на дневен ред на седница на одборот да се стави секое прашање од делокругот на одборот, да предлага одборот да донесе резолуција или препорака во врска со работите од неговиот делокруг и да предлага одборот да му поднесе на Соборот предлог за донесување на одлука, декларација, резолуција или препорака, а исто така има право и да учествува во претресот на прашањата што се ставени на дневен ред на седницата на одборот.

За ставањето на прашање на дневен ред решава одборот.

Член 113

Секој член на Соборот е должен по барање од одбор да поднесе извештај по одредено прашање од делокругот на одборот кое се однесува на состојбата во неговата изборна околица.

Секој одбор, во рамките на својот делокруг, може да повика член на Соборот да присуствува на одредена седница на Одборот за да даде известување или да изнесе мислење по одделни прашања што се на дневен ред на одборот.

Одборот ќе го стави на дневен ред извештајот што народен пратеник по законот е должен да го поднесе за забележувањата до кои дошол во вршењето на своите права и должности во изборната околица.

Член 114

За повредување редот на седниците на одборот, како и за неисполнување на должностите што му ги доверил одборот, претседателот може против член на одборот да изрече дисциплински мерки опсмена и спомега што се внесува во записникот.

Против членот на одбор кој ќе продолжи да го повредува редот на седницата и по изречување на мерката опомена што се внесува во записникот, или кој прави неред со цел да ја пречи работата на седницата, одборот може да ја изрече дисциплинската мерка отстранување од таа седница.

Член 115

Одредбите на овој деловник за одборите сходно ќе се применуваат и за работата на комисиите на Соборот.

5. Заеднички седници на одборите на Соборот на производителите и заеднички седници на соодветните одбори на обата собора

Член 116

Два или повеќе одбори на Соборот на производителите можат да одржат заедничка седница кога на нивниот дневен ред се наоѓаат прашања што спаѓаат во делокругот на секој од тие одбори, како и за ислушување на извештај или експозе од претставник на Извршниот совет.

Одбор на Соборот на производителите може да одржи заедничка седница со соодветен одбор на Републичкиот собор кога на нивниот дневен ред се наоѓаат исти прашања или за ислушување на извештај или експозе од претставник на Извршниот совет.

Член 117

За одржување на заедничка седница решава секој одбор на своја седница.

Предлог за одржување на заедничка седница може да поднесе секој член на одборот, Извршниот совет, претседателот на Народното собрание и претседателот на Соборот.

Решението за одржување на заедничка седница претседателот на одборот што донел такво решение му го доставува на одборот односно на одборите со кои треба да се одржи заедничка седница.

Ако одборите се сложат да одржат заедничка седница, денот и часот на заедничката седница го утврдуваат претседателите на соодветните одбори.

Член 118

На заедничката седница може да се води само претрес но не може да се гласа.

На заедничката седница претседаваат наизменично претседателите на одборите што држат заедничка седница.

Член 119

Секој одбор на Соборот на производителите може по потреба да образува редакциска комисија.

Задачата на редакциската комисија е на заеднички состанок со редакциската комисија на друг

одбор да изврши усогласување на текстот на законскиот предлог или на предлогот на друг акт што го претресле двата одбора.

Редакциската комисија на одборот се состои од три члена.

Предлозите на редакциската комисија ги потврдува одборот.

6. Одборите и Извршниот совет

Член 120

Одборите имаат право да бараат од Извршниот совет да им одговори писмено или усно преку свој претставник на поставени прашања или да ги извести за прашања од делокругот на одборот.

Кога на седницата на одбор се претресува предлог на закон или друг акт, Извршниот совет го претставува државниот секретар одгосно секретарот во Извршниот совет во чиј делокруг спаѓа соодветното прашање, ако Извршниот совет за свој претставник не одреди член на Советот.

Одборите можат и во други случаи да го повикаат Извршниот совет да испрати свој претставник или повереник кој ќе присуствува на седниците и ќе учествува во претресот, а Извршниот совет може и сам да одредува свои претставници и повереници кои ќе учествуваат во работата на одборот.

Претставниците кои присуствуваат на седниците можат да учествуваат во претресот, но немаат право да учествуваат во решавањето.

Претставникот на Извршниот совет има право да бара одборот да се изјасни за предлогот или да го одложи решавањето по предлогот што го поднел Извршниот совет. Ако предлогот не го поднел Извршниот совет, претставникот на Извршниот совет може да бара одлагање на решавањето, но за одлагањето решава одборот.

Член 121

Кога на дневен ред е предлог на закон или друго прашање од интерес за Извршниот совет за свикнувањето на седница и за дневниот ред на седницата одборот ќе го извести Извршниот совет.

Член 122

Извршниот совет може да предложи на дневен ред на седницата на одборот да се стават одделни прашања од делокругот на одборот.

Претставникот на Извршниот совет може во почетокот на седницата при утврдувањето на дневниот ред да предложи предлогот на дневниот ред да се дополнително со одделни прашања од делокругот на одборот.

Член 123

Претседателот на одборот ќе свика седница на одборот ако Извршниот совет предложи да се свика седница за претресување на одредено прашање по кое Извршниот совет сака да го изнесе својот став.

Ако претседателот на одборот не свика седница Извршниот совет може да побара од претседателот на Соборот да свика седница на одборот.

При претресот на овие прашања претставникот на Извршниот совет може да предложи одборот да донесе резолуција или препорака.

Член 124

Извршниот совет може да предложи прашањата по кои решил да подготви предлог на закон или друг акт, претходно да ги претресе одборот во чија надлежност спаѓаат тие прашања. Со својот предлог Извршниот совет ќе поднесе и тези за изработувањето на законот односно другиот акт со документација.

Предлогот се поднесува преку претседателот на Собранието, кој му го упатува на надлежниот одбор преку претседателот на Соборот.

По извршениот претрес одборот ќе му ги достави своите забелешки на Извршниот совет преку претседателот на Собранието.

Одборите можат и сами да бараат од Извршниот совет да им достави за претресување тези и документација во врска со подготвувањето на предлог на закон или друг акт.

Член 125

Одборите имаат право од државните секретари, секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата и на установите, како и од организациите да бараат да им поднесат писмен извештај за извршувањето на законите и другите акти на Собранието, како и право на седница на одборот да ги повикаат претставниците на овие органи, установи и организации за да дадат извештај и мислење за тоа.

Одборите имаат право од државните секретари, секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата и на установите, како и од организациите да бараат да присуствуваат на одредена седница на одборот и да даваат одговори на поставени прашања или да даваат известувања и објаснувања по прашањата што се на дневниот ред на седниците на одборот.

Одборите можат да бараат и писмени одговори и известувања од државните секретари, секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата и на установите, како и од организациите.

Член 126

Кога од претставник или повереник на Извршниот совет и од друг раководен службеник на републичката управа бараат усни одговори или усно давање на известувања, и објаснувања, одборите се должни навреме да ги известат за содржината на прашањата по кои се бара одговор, известување или објаснување.

Член 127

Извршниот совет може да упатува во одборот одделни стручњаци како свои повереници за да присуствуваат на седниците на одборот при претресот на предлози на закони и други акти што ги поднел Извршниот совет.

Повереникот му дава на одборот одговори на прашањата што ќе му бидат поставени, како и известувања и објаснувања по прашањата што се на дневен ред.

Повереникот може да предложи одборот да го одложи решавањето по одделно прашање за одредено време.

Извршниот совет може да одреди свои постојани повереници во Законодавниот одбор.

Член 128

За изработување текст на законски предлог секој член на Соборот и секој одбор на Соборот може во спогодба со секретарот на Извршниот совет да ги ползуваат стручњациите од Секретаријатот за законодавство и организација на Извршниот совет и од другите органи на републичката управа.

7. Пододбори и комисии од стручњаци

Член 129

Одборите можат да образуваат пододбори од редот на своите членови.

Пододборите проучуваат одделни прашања од делокругот на одборот, составуваат нацрти на закони и други акти и му предлагаат на одборот донесување на резолуции и препораки по прашања од неговиот делокруг.

Пододборите не можат да донесуваат резолуции и препораки а ни наместо одборот да ги претресуваат предлозите на закони и другите акти што ги дојесува Соборот.

Пододборите можат да вршат одредени работи во рамките на анкети и сослушувања.

Пододборите се основаат со деловникот на одборот или со одделна одлука на одборот.

Член 130

Одборите можат да образуваат и комисии од стручњаци на кои им доверуваат подготвување на нацрти на закони или на други акти.

Во комисијата се избираат за членови најмалку два члена на одборот.

Со работата на комисијата раководи член на одборот кого ќе го определи одборот.

VI. ПОСТАПКАТА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНИ И ДРУГИ АКТИ

1. Донесување на законски предлог

Член 131

Предлог на закон во чие донесување рамноправно учествува Соборот на производителите може да поднесе секој член на Соборот, одбор на Соборот и Извршниот совет. Законските предлози се поднесуваат писмено и во формата во која се донесуваат законите.

Член на Соборот може и усно на седница на Соборот да предложи да се донесе нов закон или да се измени или дополни постоен закон. Ако Соборот се согласи со предлогот да се донесе нов закон или измени односно дополни постоен закон, Соборот на истата седница ќе определи кој одбор ќе го подготви предлогот на закон во писмена форма.

Извршниот совет може на Соборот да му предложи Соборот да подготви и состави предлог на одреден закон.

Член 132

Секој законски предлог мора да биде образложен, а по потреба кон предлогот треба да биде приложен и материјалот на основа на кој е составен предлогот.

Член 133

Законскиот предлог му се упатува на претседателот на Народното собрание.

Предлозите за измени во законските предлози за кои решава сам Републичкиот собор, како и предлозите за измени на постојните закони што ги донел сам Републичкиот собор, членовите на Соборот на производителите му ги поднесуваат на Републичкиот собор преку претседателот на Народното собрание.

Примениот предлог претседателот на Народното собрание му го доставува на претседателот на Соборот, а претседателот на Соборот му го упатува на одборот во чиј делокруг спаѓа претресувањето на предлогот.

Законскиот предлог што го поднел член на Соборот или одбор на Соборот претседателот на Соборанието му го доставува и на Извршниот совет за запознавање со предлогот.

Член 134

Законскиот предлог што му е поднесен на Соборот мора да им биде доставен на сите членови на Соборот пред да почне претресот во одборот и тоа веднаш а најмалку пет дена пред почетокот на претресот. За благовременото доставување на законскиот предлог се грижи претседателот на Соборот.

За законскиот предлог што го подготвува одбор, одборот што го подготвува ќе ги извести сите членови на Соборот преку претседателот на Соборот.

2. Претрес на законски предлог во одборите

Член 135

Законски предлог може да се стави на дневен ред на седница на одбор само ако на членовите на одборот им е доставен благовремено, а најмалку пет дена пред седницата.

За благовременото доставување на законскиот предлог на членовите на одборот се грижи претседателот на одборот.

По исклучок, законски предлог може да биде ставен на дневен ред на седница на одбор и кога на членовите на одборот им е доставен на помалку од пет дена пред седницата, ако Извршниот совет го поднел со образложено барање итно да се стави на дневен ред, или ако Соборот донел заклучок за неговата итност и како итеп му го упатил на одборот за претрес. Во овие случаи законскиот предлог мора да им биде доставен на членовите на одборот најдоцна еден ден пред седницата, доколку Соборот не решил предлогот да се претресе во одборот истиот ден кога им е доставен на членовите на одборот.

За оправданоста на барањето на Извршниот совет законскиот предлог итно да се стави на дневен ред решава одборот во чиј делокруг спаѓа претресот на законскиот предлог.

Законскиот предлог за кој Соборот решил да се донесе по итна постапка и што му го доставил е надлежниот одбор за давање на итно мислење, одборот го става на дневен ред пред сите други прашања.

Член 136

Во почетокот на претресот подносителот на законскиот предлог може да даде образложение по предлогот.

Образложение по законски предлог што го поднел Извршниот совет дава претставникот на Извршниот совет.

Ако законскиот предлог го поднела група пратеници, образложение дава претставникот на групата.

Член 137

Законскиот предлог се претресува прво во начело. Во текот на сва претресување пратениците го изнесуваат своето начелно мислење за предлогот, а подносителот на предлогот или неговист поверетник ги дава потребните одговори и објаснувања по повод на начелните прашања што ги поставиле народните пратеници.

По свршениот претрес во начело, за законскиот предлог се гласа во начело.

Ако законскиот предлог не биде усвоен во начело, не се преминува на расправање во поединости. Одборот за тоа му поднесува извештај на Соборот на првата наредна седница на Соборот.

Член 138

По изгласувањето на законскиот предлог во начело се преминува на претрес во поединости.

Претресот во поединости се врши на тој начин што прво се чита, а потоа се расправа одделно за секој член од законскиот предлог.

Член 139

Во текот на претресот по законскиот предлог одборот може, по своја иницијатива или на живно барање, да ги ислуша претставниците на установите и организациите што се заинтересирани за прашањата што се регулираат со законскиот предлог.

Член 140

Подносителот на предлогот и членовите на Соборот можат да поднесуваат писмено формулирани амандмани се додека предлогот не биде изгласан во целост, а усвр можат да предлагаат амандмани само за време на претресот во поединости.

Писмено формулираните амандмани поднесени од членовите на Соборот што на одборот му се доставени до почетокот на претресот, задолжително се претресуваат во одборот.

За амандманите се расправа заедно со членот на кој се однесуваат.

Подносителот на законскиот предлог ќе се изјасни за секој пратенички амандман.

За амандманите поднесени на законските предлози што ги поднел Извршниот совет се изјаснува претставникот на Извршниот совет.

За амандманите на законски предлог што го поднела група народни пратеници се изјаснува претставникот на групата.

Подносителот на амандманот може поднесениот амандман да го повлече се додека не биде ставен на гласање односно додека подносителот на законскиот предлог не го усвои.

Член 141

Подносителот на законскиот предлог може предлогот да го повлече се додека во одборот не се пристапи кон гласање во целост.

Ако законскиот предлог го поднел Извршниот совет, одборот ќе го симне од дневниот ред и за тоа ќе го извести Соборот.

Ако законскиот предлог го поднел пратеник, одборот може да реши предлогот да го преземе како свој.

Член 142

Во текот на претресот во поединости за секој член на законскиот предлог се гласа одделно откако ќе биде завршен претресот по него.

При претресот на буџетот во поединости, претресувањето се врши и се гласа по партии.

Амандманите што ги поднесува подносителот на законскиот предлог, како и амандманите со кои тој ќе се согласи, се сметаат како составен дел на законскиот предлог и за нив не се гласа одделно.

За другите амандмани се гласа пред гласањето за соседниот член од законскиот предлог на кој се однесуваат. Ако има повеќе амандмани на еден член од законскиот предлог, за нив се гласа по оној ред по кој се поднесени.

Амандманите од претходниот став што ќе ги усвои одборот стануваат составен дел на законскиот предлог.

Откако во надлежниот одбор ќе биде изгласан законскиот предлог во поединости, претресот се прекинува и законскиот предлог му се доставува на Законодавниот одбор.

Член 143

Претресот по предлог на републичкиот општествен план се врши прво во начело. По завршениот претрес во начело се преминува на претрес во поединости.

Претресот во поединости се врши на тој начин што се расправа за секој оддел од општествениот план. За секој оддел одборот гласа откако ќе го заврши претресот по него.

Откако ќе биде завршен претресот во поединости, се гласа за предлогот на општествениот план во целост.

Во се друго при претресот на општествениот план сходно се применуваат одредбите на овој деловник за претрес по законските предлози во одбор.

Член 144

Законодавниот одбор го претресува од законодавно-правно становиште текстот на законскиот предлог што го усвоил надлежниот одбор, а може во текстот да врши и измени од суштински карактер.

Законодавниот одбор законскиот предлог го претресува само во поединости.

Откако ќе го усвои законскиот предлог во поединости, Законодавниот одбор му го враќа на надлежниот одбор со извештај за измените што ги извршил. За побитните измени што ги извршил Законодавниот одбор е должен да даде и свое објаснување.

Член 143

Откако законскиот предлог ќе се врати од Законодавниот одбор надлежниот одбор ги претресува измените што ги извршил Законодавниот одбор.

Откако надлежниот одбор ќе ги усвои измените извршени од Законодавниот одбор, ќе се изврши гласање за законскиот предлог во целост.

Ако надлежниот одбор не се согласи со измените извршени од Законодавниот одбор, двата одбори ќе одржат заедничка седница или ќе изберат редакциска комисија за изнаоѓање на заедничко решение.

Ако и по постапката од претходниот став не се најде заедничко решение, надлежниот одбор ќе го изгласа законскиот предлог во целост, а двата одбора за спорните прашања ќе го известат Соборот во извештаите што му ги поднесуваат.

Член 146

За својата работа по законскиот предлог надлежниот одбор и Законодавниот одбор поднесуваат свои извештаи на седница на Соборот.

Своите извештаи одборите му ги поднесуваат на Соборот преку свои известители што ги избираат од редот на своите членови по завршеното гласање за законскиот предлог во целост.

Одборот може да реши известителот да му поднесе на Соборот и устен извештај во кој ќе го изнесе ставот на одборот по основните прашања на законскиот предлог.

Членовите на одборот кои издвоиле мислење можат на Соборот да му поднесат одвоен извештај преку свој известител, а по нивно барање одборот може нивното одвено мислење да го внесе во својот извештај.

Извештајот го потпишуваат претседателот и секретарот на одборот.

Член 147

Извештаите на одборите им се доставуваат на народните пратеници веднаш по нивното усвојување од соодветниот одбор, а најдоцна пред седницата на Соборот на која ќе се претресува законскиот предлог.

За благовременото доставување на извештаите се грижи претседателот на Соборот.

3. Постапка кога предлог на закон изготвува одбор на Соборот**Член 148**

Ако некој одбор по сопствена иницијатива реши да поднесе предлог на закон или ако од Соборот е задолжен да изготви предлог на закон, одборот ќе основа комисија за составување нацрт на законот.

Начинот на работата на комисијата и односот меѓу комисијата и одборот се одредува со деловникот на одборот. Нацртот на закон составен од комисијата одборот го претресува по истата постапка по која ги претресува предлозите на закони поднесени од народните пратеници или од Извршниот совет.

Член 149

Усвоениот предлог на закон одборот му го упатува на претседателот на Народното собрание.

Примениот предлог на закон претседателот на Народното собрание му го доставува на претседателот на Соборот, претседателот на Републичкиот собор и на Извршниот совет.

Примениот предлог на закон претседателот на Соборот му го доставува и на Законодавниот одбор на Соборот.

4. Претрес по законски предлог во Соборот**Член 150**

На седница на Соборот може да се стави на дневен ред претрес по законски предлог само ако извештаите од одборите им се доставени благовремено на членовите на Соборот, а најдоцна на три дена пред седницата на Соборот на која ќе се претресува законски предлог. За благовремено доставување на извештаите се грижи претседателот на Соборот.

По исклучок од претходната одредба, со согласност на Соборот може да се земе во претрес и оној законски предлог по кој извештаите на одборите им се доставени на членовите на Соборот на денот на седницата пред почетокот на седницата.

Член 151

Претресот по законски предлог во Соборот почнува со поднесување на извештај од известителот на одборот, ако одборот решил известителот да му поднесе на Соборот и устен извештај во кој ќе го изнесе ставот на одборот по основните прашања од законскиот предлог. Извештајот на Законодавниот одбор се поднесува по извештајот на надлежниот одбор. Одделниот извештај на членовите на одборот кои го издвоиле своето мислење се поднесува по извештајот на одборот.

По поднесувањето на извештаите подносителот на законскиот предлог може да даде образложение по законскиот предлог. Ако подносител на законскиот предлог е Извршниот совет или група народни пратеници, образложението го дава претставникот на Извршниот совет односно претставникот на групата. Ако подносител на законскиот предлог е одбор на Соборот, извештајот на одборот содржи и образложение по законскиот предлог.

Член 152

Ако надлежниот одбор на Соборот во својот извештај предлага законскиот предлог во начело да се одбие, Соборот ќе го ислуша подносителот на законскиот предлог пред да биде ставен на гласање предлогот на одборот. Ако Соборот не го усвои предлогот на одборот за одбивање на законскиот предлог во начело, Соборот може законскиот предлог повторно да му го упати на одборот или непосредно да отвори претрес по него.

Член 153

Ако текстот на законскиот предлог што го утврдил надлежниот одбор се разликува од текстот што го утврдил Законодавниот одбор, формулациите на одделните одредби што ги предлага Законодавниот одбор и што не ги усвоил надлежниот одбор се сметаат како амандмани на текстот усвоен од надлежниот одбор.

Член 154

По поднесувањето на извештаите и образложението се пристапува на претрес по законскиот предлог.

Претресот е единствен и го опфаќа расправането за законскиот предлог во грчело и во поединости.

Секој член на Соборот има право да учествува во претресот по законскиот предлог и да предлага амандмани.

Секој член на Соборот може да учествува во претресот и да предлага амандмани и во името на клубот на кој му припаѓа или во името на група народни пратеници.

Членовите на Извршниот совет можат да учествуваат во претресувањето по законскиот предлог.

На законски предлог поднесен од народен пратеник или од одбор на Соборот амандмани може да поднесува и Извршниот совет. Во името на Извршниот совет амандманите ги поднесува претставникот на Извршниот совет.

За давање на објасненија во претресот можат да добијат збор и поверениците на Извршниот совет. Тие даваат објасненија и по покана од претседателот на Соборот или по барање од пратениците.

Член 155

Амандмани можат да се поднесуваат најдоцна на 24 часа пред седницата на која ќе се претресува законскиот предлог.

Амандманите се поднесуваат писмено преку претседателот на Соборот и веднаш по приемот му се доставуваат на подносителот на законскиот предлог. Амандманите мора да се умножат и да им се достават на членовите на Соборот најдоцна до почетокот на седницата на која ќе се претресува законскиот предлог.

Амандмани можат да се поднесуваат и во текот на претресот по законскиот предлог на седницата на Соборот ако Соборот се согласи со тоа или ако законскиот предлог и извештаите на одборите не им се доставени на членовите на Соборот најдоцна на пет односно на три дена пред седницата на Соборот.

Кога амандмани можат да се поднесуваат на седница на Соборот, тие се поднесуваат сè додека законскиот предлог не биде ставен на гласање.

Амандманите од подносителот на законскиот предлог се сметаат за составен дел на предлогот.

Член 156

За поднесениот амандман имаат право да се изјаснуваат подносителот на законскиот предлог и известителите на одборите.

Подносителот на законскиот предлог има право да бара свикнување на соодветниот одбор за претходно претресување на амандманот. Вакво барање подносителот на законскиот предлог може да поднесе преку претседателот на Собранието и пред седницата на Соборот на која ќе се претресува законскиот предлог на кој се однесува амандманот. Ако Соборот не е свикан, за барањето на подносителот на предлогот решава претседателот на Собранието.

Известителот на одборот има право да бара одлагање на претресувањето по амандманот за да земе одборот претходен став по него.

Ако подносителот на законскиот предлог се согласи со амандманот, амандманот станува составен дел на законскиот предлог.

Член 157

За поднесениот амандман се отвора претрес на седницата на Соборот. Подносителот на законскиот предлог има право во претресот на амандманот да земе збор како прв говорник.

Ако одборот го прифатил амандманот, а Извршниот совет како подносител на законскиот предлог не се согласи со амандманот поради тоа што смета дека со него се менуваат основните начела на законскиот предлог или неговата материјална основа, Извршниот совет може да бара да се одложи претресувањето по законскиот предлог за дополнително земање став од страна на Извршниот совет. За ова барање Соборот решава без претрес.

Истото право Извршниот совет го има и во случај кога амандманот е поднесен непосредно на седница на Соборот.

Член 158

Ако Извршниот совет како подносител на законскиот предлог не го прифати во целост амандманот што ги меѓува основните начела на предлогот или неговата материјална основа или не се согласи со еден дел на таков амандман тој може да бара на дневниот ред на седницата на Соборот да се стави како претходно прашање претресување на амандманот и гласање за грго.

Во случај ако подносителот на законскиот предлог не го прифати амандманот, ниту Извршниот совет како подносител на законскиот предлог во смисла на претходниот став не стави предлог за претходно претресување на амандманот, претседателот на Соборот го става амандманот на гласање.

Ако подносителот на законскиот предлог во начело се согласи со предложениот амандман но предложи нова формулација, за неа не ќе се гласа ако со новата формулација се согласи подносителот на амандманот. Ако подносителот на амандманот не се согласи со новата формулација што ја предложил подносителот на законскиот предлог, Соборот прво ќе гласа за амандманот во првобитната формулација.

Ако се поднесени два или повеќе амандмани на законскиот предлог, за амандманите ќе се гласа според редот на членските од законскиот предлог на кои се однесуваат амандманите. Ако се поднесени два или повеќе амандмани на ист член од законскиот предлог, за амандманите ќе се гласа според редот по кој се поднесени.

Прифатените амандмани стануваат составен дел на законскиот предлог.

Член 159

Во текст на претресот законскиот предлог по правило не се чита.

По барање од народен пратеник кого го подржуваат уште девет народни пратеници претседателот на Соборот ќе одреди, пред да се гласа за

законскиот предлог односно за поднесените амандмани, да се прочита законскиот предлог во целост или одделни негови глави или членови.

Член 160

Претресот по законскиот предлог го заклучува претседателот откако ќе утврди дека нема повеќе пријавени говорници или дека никој не се јавува за збор.

По заклучувањето на претресот по законскиот предлог и по гласањето за амандманите, ако имало амандмани, се преминува на гласање за законскиот предлог.

Член 161

За законскиот предлог се гласа во целост.

Пред да се гласа за законскиот предлог во целост, претседателот може да стави на гласање одделни глави или членови од законскиот предлог. Тој ова ќе го стори особено ако имало повеќе амандмани на одделни членови од законскиот предлог.

Гласање по глави или по членови на законскиот предлог ќе се врши и кога тоа го бара еден пратеник чие барање го подржуваат уште девет пратеници.

Кога гласањето се врши по глави или по членови, за предложените амандмани се гласа пред гласањето за соодветната глава односно за членот од законскиот предлог на кој се однесува амандманот.

Член 162

Претресот по предлогот на републичкиот општествен план се врши прво во начело.

По претресот во начело се пристапува кон претрес на предлогот во поединџсти. Претресот на општествениот план во поединџсти се врши на тој начин што се расправа одделно за секоја глава на предлогот. За секоја глава се гласа откако ќе заврши претресот по неа.

Амандмани се поднесуваат во текот на претресот по главите на предлогот.

За амандманите се гласа пред гласањето за главата на предлогот на планот на која се однесува амандманот.

Откако ќе биде завршен претресот по предлогот на планот по глави, ќе се гласа за предлогот во целост.

За се друго за претресувањето на предлогот на општествениот план на седница на Соборот сходно ќе се применуваат одредбите на овој деловник за претресување на законските предлози на седница на Соборот.

Член 163

Предлогот на републичкиот буџет се претресува прво во начело а потоа по раздели. Амандманите се поднесуваат за време на претресот по раздели.

За секој раздел се гласа откако ќе заврши претресот по него.

За амандманите се гласа пред гласањето за разделот на предлогот на буџетот на кој се однесува амандманот.

Откако ќе биде завршен претресот по предлогот на буџетот по раздели, се гласа за предлогот во целост.

За се друго во врска со претресувањето на предлогот на буџетот на седница на Соборот сходно ќе се применуваат одредбите на овој деловник за претресување на законските предлози на седница на Соборот.

Член 164

Законскиот предлог е усвоен во Соборот кога Соборот го изгласал во целост.

Законскиот предлог во чие донесување рамноправно учествуваат обата собора е донесен кога обата собора го усвоиле предлогот во целост во истоветен текст.

Текстот на донесениот закон претседателот на Соборот му го доставува на претседателот на Народното собрание за прогласување и објавување.

5. Утврдување истоветноста на текстот на законскиот предлог усвоен во Соборот на производителите со текстот усвоен во Републичкиот собор

Член 165

Ако за донесување на законот што го усвоил Соборот на производителите е надлежен и Републичкиот собор, претседателот на Соборот на производителите ќе го извести претседателот на Републичкиот собор дека законскиот предлог е усвоен во Соборот на производителите. Во извештајот ќе се наведат и измените што Соборот ги извршил во усвоениот предлог.

Кога од Републичкиот собор ќе прими извештај дека и тој го усвоил законскиот предлог што го усвоил и Соборот на производителите, претседателот на Соборот на производителите ќе испита дали законскиот предлог е усвоен во обата собора во ист текст. Ако утврди дека законскиот предлог е усвоен во обата собора во ист текст претседателот му поднесува на Соборот на производителите извештај за тоа и објавува дека законскиот предлог е усвоен во обата собора.

Член 166

Ако Републичкиот собор го усвоил законскиот предлог со измени што не ги усвоил Соборот на производителите, претседателот на Соборот на производителите ќе го запознае Соборот со тие измени. Соборот може без претрес да ги усвои измените во законскиот предлог што ги усвоил Републичкиот собор, и со тоа законскиот предлог е усвоен во обата собора.

Ако Соборот на производителите не ги усвои измените во текстот на законскиот предлог што ги усвоил Републичкиот собор или во овој текст внесе свои изменувања и дополнувања, законскиот предлог ќе му го упати на Републичкиот собор со свое образложено мислење по прашањата по кои постои несогласност меѓу соборите.

Ако Републичкиот собор го прифатил мислењето на Соборот на производителите и го усвоил текстот на законски предлог каков е изгласан во Соборот на производителите, со тоа законскиот предлог е усвоен во обата собора.

Член 167

По законскиот предлог што Републичкиот собор му го вратил на Соборот на производителите

со образложено мислење по прашањата по кои постои несогласност меѓу текстовите, во Соборот на производителите се води претрес. Ако по овој претрес Соборот на производителите усвои текст што се разликува од текстот усвоен од Републичкиот собор, претседателот на Соборот на производителите објавува дека не е постигната согласност за законскиот предлог и спорното прашање ѝ се упатува на комисија за решавање на спорот.

Претседателот на Соборот на производителите го известува за тоа претседателот на Републичкиот собор, а Соборот на производителите веднаш избира членови на заедничката комисија за решавање на спорот.

Член 168

Во комисијата за решавање на спорот Соборот на производителите избира пет свои членови.

Членовите на комисијата се избираат на начинот на кој се избираат одборите на Соборот на производителите.

Член 169

Веднаш по образувањето, комисијата за решавање на спорот се состанува, избира претседавач и записничар и пристапува на претрес по спорното прашање.

Комисијата настојува да најде решение на спорот што би било прифатливо и за Соборот на производителите и за Републичкиот собор.

Решение на комисијата е само она што го примиле најмалку по три члена на комисијата од секој собор.

Претставниците на Соборот на производителите во комисијата го известуваат Соборот за работата и за заклучоците на комисијата.

Член 170

Соборот на производителите го усвојува или одбива решението на комисијата за решавање на спорот.

Ако на осмрва на размена на текстовите претседателот на Соборот на производителите утврди дека предлогот на комисијата за решавање на спорот е примен во обата собора, тој ќе го извести за тоа Соборот и ќе објави дека законскиот предлог е усвоен.

Ако во комисијата за решавање на спорот не се постигне — согласност по спорните прашања, или ако Соборот не го усвои предлогот на комисијата, претресот на спорното прашање се одлага за седум дена.

По истекот на тоа време Соборот на производителите повторно ги претресува прашањата за кои не е постигната согласност.

По завршувањето на претресот претседателот на Соборот му го доставува на претседателот на Републичкиот собор текстот што го усвоил Соборот на производителите.

Ако претседателот на Соборот на производителите утврди дека текстот што го усвоил Републичкиот собор во претресот одржан по одлагањето од седум дена не е истоветен со текстот усвоен од Соборот на производителите, го известува Соборот за тоа и отвора претрес по оние прашања по кои не е постигната согласност. Текстот усвоен од Со-

борот на производителите по овој втор претрес, претседателот на Соборот му го доставува на претседателот на Републичкиот собор.

Ако текстот што го усвоил Соборот на производителите во вториот претрес не биде истоветен со текстот што го усвоил Републичкиот собор во вториот претрес, претседателот на Соборот на производителите го известува Соборот за тоа. Веднаш потоа Соборот на производителите утврдува дека настанал случај од член 43 став 5 од Уставниот закон и за тоа го известува Извршниот совет.

6. Донесување на закон по итна постапка

Член 171

Народен пратеник, одбор на Соборот и Извршниот совет можат да поднесат предлог да се донесе закон по итна постапка.

Предлогот за донесување на закон по итна постапка мора да биде образложен. Ваков предлог се поднесува или истовремено со поднесувањето на предлогот на закон или на седница на Соборот пред утврдувањето на дневниот ред.

По предлогот за донесување на закон по итна постапка Соборот решава како за претходно прашање. Пред гласањето за итноста, Соборот ќе го ислуша образложението на предлагачот за потребата од итност. По него може да добие збор само уште еден пратеник кој е против итноста.

Ако Соборот го усвои предлогот за донесување на закон по итна постапка, непосредно се минува на претрес по законскиот предлог на седница на Соборот, но Соборот може пред или во текот на претресот да побара итно мислење од надлежните одбори.

Соборот не може да пристапи кон претрес ако законскиот предлог не им бил доставен на членовите на Соборот пред почетокот на претресот.

Член 172

Постапката на претресувањето и гласањето за законскиот предлог во итна постапка во Соборот е иста како и за другите законски предлози.

7. Постапка за измена на Уставот

Член 173

Предлог за измена на Уставот имаат право да поднесат дваесет членови на Соборот и Извршниот совет.

Член 174

Предлогот за измена на Уставот му се доставува на Соборот преку претседателот на Народното собрание или се поднесува на седница на Соборот.

Соборот со мнозинство гласови претходно решава дали да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот. Пред да реши дали да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот, Соборот ќе го ислуша образложението на подносителот на предлогот. Гласањето се врши со кревање рака.

Ако Соборот решил да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот, предлогот му се доставува на Законодавниот одбор на претрес, доколку Соборот не реши претресот да се води веднаш на седница на Соборот.

Член 175

Ако пред надлежниот одбор се наоѓа на претрес законски предлог кој во целост или само некоја негова одредба, по оценка на одборот бара да се измени или укине некоја одредба на уставот, одборот ќе го доврши претресот по предлогот и предлогот ќе му го упати на Законодавниот одбор со забелешка дека, пред да биде законскиот предлог усвоен во Соборот, е потребно да се измени Уставот.

Законодавниот одбор ќе го претресе законскиот предлог и ако се согласи за потребата да се измени Уставот ќе подготви предлог за неговото изменување и ќе му го упати на претседателот на Собранието.

Законодавниот одбор ќе постапи по одредбите од претходниот став и во случај кога сам ќе оцени дека законскиот предлог што се претресува во целост или некое негова одредба бара да се измени или укине некоја одредба во Уставот.

Член 176

На седницата на Соборот прво ќе се претресе Предлогот на закон за изменување на Уставот. Ако Соборот не го прифати предложеното изменување на Уставот, законскиот предлог поради кој било предложено тоа изменување на Уставот ќе се симне од дневниот ред, ако неговите одредби не се ускладени со Уставот.

Ако Соборот го усвои предложеното изменување на Уставот ќе му го упати законот за изменување на Уставот на претседателот на Собранието за прогласување на заедничка седница на соборите.

По прогласувањето на законот за изменување на Уставот Соборот ќе го земе во претрес законскиот предлог по повод на кој го усвоил законот за изменување на Уставот.

Член 177

При претресувањето на предлог на закон за измена на Уставот, Соборот на производителите може да му предложи на Републичкиот собор да внесе изменувања и дополнувања во законскиот предлог чие донесување спаѓа во исклучив делокруг на Републичкиот собор и поради кој треба да се изврши предложеното изменување на Уставот.

Член 178

Претресот по предлогот на закон за измена на Уставот во Соборот почнува со читање на предлогот.

Гласањето по предлогот на закон за измена на Уставот прво се врши член по член, а на крајот се гласа за предлогот во целост.

Гласањето по одделните членови се врши со кревање рака, а гласањето за предлогот во целост се врши писменично.

Член 179

Предлогот за измена на Уставот е усвоен ако за предлогот во целост гласале три петини од вкупниот број членови на Соборот.

Доколку со одредбите на овој оддел не е одредено инаку, за претресот по предлогот за измена на Уставот важат одредбите на овој деловник за

претрес и донесување на законите, освен одредбите за донесување на закони по итна постапка.

Откако претседателот на Соборот на производителите ќе утврди дека и Републичкиот собор го усвоил предлогот на закон за измена на Уставот во истоветен текст, усвоениот текст ќе му го достави на претседателот на Народното собрание за прогласување на законот за измена на Уставот на заедничка седница на соборите.

8. Постапка за донесување на одлуки, декларации, резолуции и препораки

Член 180

Предлози на одлуки, декларации, резолуции и препораки можат на Соборот да му поднесуваат членови на Соборот, одборите на Соборот и Извршниот совет.

Предлогот на одлука, декларација, резолуција и препорака му се упатува на претседателот на Народното собрание. Примениот предлог претседателот на Народното собрание му го доставува на претседателот на Соборот, а претседателот на Соборот му го упатува на одборот, во чиј делокруг спаѓа претресувањето на предлогот, освен ако овој одбор е подносител на предлогот.

Ако донесувањето на овие акти е предложено на седница на Соборот, поднесените предлог Соборот ќе му го упати на претрес на надлежниот одбор.

По претресот во надлежниот одбор предлогот на одлука, декларација, резолуција и препорака не се претресува во Законодавниот одбор, освен ако тоа од него го бара надлежниот одбор или Соборот.

Член 181

Соборот на производителите може да реши предлог на одлука, декларација, резолуција и препорака да се донесе по итна постапка.

Член 182

Соборот на производителите донесува одлуки кога тоа изрично е предвидено со Уставот или за решавање на прашања од својата внатрешна работа, како и кога решава за поединечни прашања што се уредуваат со закон.

Во рамките на правата одредени со закон, Соборот може да донесува и одлуки за работата на стопанските организации, како и за работата на државните органи и самостојните установи по прашања од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Со одлука се потврдуваат и статутите, чие потврдување со закон е ставено во надлежноста на Соборот на производителите.

Со одлука можат привремено да се уредуваат и прашања што според Уставот се уредуваат со закон.

Соборот на производителите, во рамките на правата на Републиката, донесува декларации и резолуции по прашања од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување што според Уставот и по својата природа не се решаваат со закон, како и по други прашања од наведените области што се од општ интерес за Републиката.

Со препораки Соборот на производителите во рамките на правата на Републиката, им дава на

Извршниот совет, на државните органи, на самоуправните установи и на стопанските организации мислења и советодавни упатства за работа по прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Член 183

Ако одлуката, декларацијата, резолуцијата или препораката што ја донел Соборот на производителите се однесува на прашања во чие решавање според Уставот рамноправно учествува и Републичкиот собор, овие акти се донесени кога во истоветен текст ќе ги усвојат обата собора на Народното собрание.

Член 184

За претресот по предлозите за одлуки, декларации, резолуции и препораки и за гласањето по овие предлози на седниците на Соборот сходно ќе се применуваат одредбите на овој деловник што се однесуваат на претресувањето и гласањето на законските предлози.

VII. ИЗВЕШТАИ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ, ВРХОВНИОТ СУД НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ВИШИОТ СТОПАНСКИ СУД НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, УСТАНОВИТЕ И ОРГАНИЗАЦИИТЕ

1. Извештаи и акти на Извршниот совет

Член 185

По предлог од еден пратеник кого го поддржуваат девет пратеници, Соборот на производителите може да реши на Извршниот совет да му се упати барање да поднесе извештај за својата работа, како и извештај за извршувањето на законите и другите акти од надлежноста на Соборот на производителите.

Извршниот совет до крајот на седницата ќе го известува Соборот кога ќе го поднесе бараниот извештај.

Соборот на производителите може да одреди бараниот извештај да му се поднесе во определен рок.

Извештаите на Извршниот совет се поднесуваат во писмена форма.

Член 186

По предлог од Извршниот совет, Соборот на производителите ќе го стави на дневен ред на своја седница претресот по извештај што му го поднесува Извршниот совет.

Член 187

Соборот на производителите може да реши да му предложи на Републичкиот собор извештај што е поднесен од Извршниот совет да биде ставен на дневен ред на заедничка седница на обата собора на Народното собрание.

Член 188

Претресот по извештајот на Извршниот совет почнува со експозе или изјава на претставник на Советот.

Во текот на претресот по извештајот или по свршениот претрес секој пратеник и Извршниот

совет можат да предложат Соборот да донесе резолуција или препорака.

Претресот по извештајот може да се заклучи со прост или образложен премин на дневен ред.

Член 189

Ако во текот на претресот по извештајот на Извршниот совет, еден народен пратеник чиј предлог го поддржуваат девет пратеници, предложи Соборот да се изјасни за согласноста или за несогласноста на одделен акт на Извршниот совет со закон, претседателот на Соборот ќе отвори посебен претрес за решавање на тоа прашање.

Во почетокот на претресот претседателот му дава збор на предлагачот за да го образложи својот предлог, а потоа му дава збор на претставникот на Извршниот совет.

Во текот на претресот претставникот на Извршниот совет може да изјави дека Извршниот совет го повлекува актот што е предмет на претресот.

Ако Извршниот совет не го повлече актот што е предмет на претресот, предлагачот е должен до свршетокот на претресот да поднесе писмен предлог на одлука за укинување на актот. Поднесениот предлог на одлука претседателот на Соборот го става на гласање веднаш по свршувањето на претресот. По поднесениот предлог на одлука претседателот на Соборот отвора посебен претрес веднаш по свршувањето на претресот по актот на Извршниот совет.

Член 190

Соборот на производителите ќе го стави на дневен ред предлогот на претседателот на Извршниот совет Соборот да реши за актот на Извршниот совет што претседателот на Извршниот совет го задржал од извршување поради тоа што не се согласува со тој акт.

Мнозинството од членовите на Извршниот совет што го усвоило тој акт може преку свој претставник да се изјасни за предлогот на претседателот на Извршниот совет.

Соборот решава без претрес, но по предлог од најмалку пет народни пратеници може да реши по предлогот претходно да се отвори претрес.

Член 191

Ако според уставните одредби во решавањето по прашањата од член 189 и 190 на овој деловник рамноправно учествува и Републичкиот собор одлуките по соодветните прашања се донесени кога во истоветен текст ќе ги усвојат обата собора на Народното собрание.

2. Извештаи на Врховниот суд на Народна Република Македонија, Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија, установите и организациите

Член 192

По предлог од еден пратеник кого го поддржуваат девет пратеници Соборот може да бара од Врховниот суд на Народна Република Македонија односно од Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија да му поднесат извештај за состојбата на правосудството.

Под условите од претходниот став Соборот може и од самостојните установи и од организациите над чија работа вршат надзор републичките органи да бара да му поднесе извештај за својата работа, како и за извршувањето на законите и другите акти од надлежноста на Соборот.

Член 193

На дневен ред на своја седница Соборот ќе го стави извештајот што му го поднеле Врховниот суд на Народна Република Македонија односно Вишиот стопански суд на Народна Република Македонија или самостојната установа или организација.

Во текот на претресот или по свршениот претрес по извештајот секој пратеник и Извршниот совет можат да предложат Соборот да донесе резолуција или препорака.

Претресот по извештајот може да се заклучи со прост или образложен премин на дневен ред.

VIII. ИНТЕРПЕЛАЦИИ, ПРАТЕНИЧКИ ПРАШАЊА И ИЗВЕСТУВАЊА ЗА РАБОТАТА НА РЕПУБЛИЧКАТА УПРАВА

1. Интерпелации

Член 194

Членовите на Соборот имаат право на Извршниот совет да му упатуваат интерпелации и да добијат одговор на поднесена интерпелација.

Интерпелација може да поднесе група најмалку од пет члена на Соборот. Првиот потписник на интерпелацијата е претставник на групата пратеници што ја поднела интерпелацијата, ако групата за свој претставник не одреди друг пратеник.

Интерпелацијата се поднесува писмено преку претседателот на Народното собрание.

Член 195

Интерпелација може да се поднесе за прашања што се однесуваат на општата политика на Извршниот совет, на извршувањето на законите, како и на дејноста на републичките органи на управата и републичките совети.

Член 196

Примената интерпелација претседателот на Народното собрание штом ќе ја прими веднаш ќе му ја достави на Извршниот совет, а истовремено текстот на интерпелацијата ќе му го достави и на претседателот на Соборот на производителите.

За поднесената интерпелација претседателот на Соборот ќе го извести Соборот на производителите на првата седница по поднесувањето на интерпелацијата.

Текстот на интерпелацијата ќе им се раздели на народните пратеници пред седницата на која ќе биде даден одговорот по неа.

Член 197

Извршниот совет е должен одговор на поднесената интерпелација да даде во рок од еден месец од денот кога ја примил, а најдоцна на првата седница на Соборот што ќе се одржи по истекот на тој рок.

Извршниот совет ќе го извести претседателот на Собранието кога ќе биде готов да даде одговор на интерпелацијата.

Член 198

Одговор на интерпелација од името на Извршниот совет дава негов претставник. Извршниот совет писмено го известува Соборот кој член на Советот во својството на негов претставник ќе даде одговор на поднесената интерпелација.

Член 199

Одговорот на Извршниот совет на интерпелацијата се става на дневен ред како одделна точка. Претседателот на Соборот ќе му предложи на Соборот одговор на Извршниот совет на интерпелацијата да биде ставен на дневниот ред најмалку на 24 часа пред седницата на која ќе биде даден одговорот.

Соборот може да реши одговорот на Извршниот совет на една или повеќе интерпелации да биде даден на крајот на седницата или на одделна седница посветена исклучиво за претрес на интерпелациите и ќе го одреди денот и часот на таа седница.

Член 200

Одговорот на интерпелацијата се дава усно.

Претресот по интерпелацијата почнува со образложение што го дава претставникот на групата народни пратеници која ја поднела интерпелацијата. Ова образложение е усно и може да трае најмногу петнаесет минути, но Соборот може за оваа цел да му одобри на народниот пратеник да говори подолго.

По говорот на народниот пратеник претставникот на Извршниот совет дава одговор на интерпелацијата. Времето за одговор на претставникот на Извршниот совет не е ограничено.

Член 201

По ислушувањето на интерпелацијата и на одговорот на интерпелацијата претседателот на Соборот отвора претрес.

Во претресот по интерпелацијата секој народен пратеник може да добие збор само еднаш и неговиот говор не може да трае подолго од десет минути. Претставникот на Извршниот совет може во текот на претресот да добие збор по говорот на секој народен пратеник.

Откако претседателот на Соборот ќе утврди дека веќе нема пријавени говорници, ќе му даде збор прво на претставникот на Извршниот совет, а потоа и на претставникот на групата народни пратеници што ја поднела интерпелацијата за да дадат изјава.

Ако во текот на претресот претставникот на Извршниот совет смета дека е потребно да добие нови податоци во врска со интерпелацијата, тој може да предложи претресот да се одложи. За одлагањето на претресот Соборот решава без претрес. Пред да реши Соборот по предлогот на одлагање на претресот, претседателот на Соборот ќе го праша претставникот на групата народни пратеници што ја поднела интерпелацијата дали се согласува со одлагањето.

Член 202

Претресот по интерпелацијата може да се заврши со донесување на резолуција или препорака.

Предлог за донесување на резолуција или препорака може да поднесе секој член на Соборот или претставникот на Извршниот совет.

Ако не е поднесен предлог на резолуција или препорака, претседателот на Соборот ќе објави дека се преминува на дневниот ред.

2. Пратенички прашања**Член 203**

Секој член на Соборот има право на Извршниот совет, на државните секретари, на секретарите на републичките совети и на секретарите во Извршниот совет да им постави прашање кое се однесува на работата на Извршниот совет или на одреден републички орган на управата или на работите од нивната надлежност и да добие одговор на поставеното прашање. Тој може да бара ка прашањето да му се одговори писмено или усно на седница на Соборот или на заедничка седница на советите.

Прашањата се поставуваат писмено или усно на седница на Соборот. Писменото прашање се упатува преку претседателот на Собранието. За прашање што го добил од член на Соборот, претседателот на Собранието веднаш ќе го извести и претседателот на Соборот. Примените пратенички прашања претседателот на Собранието веднаш му ги доставува на Извршниот совет, на државниот секретар, секретарот на републичкиот совет, односно на секретарот во Извршниот совет по редот по кој ги добил.

Член 204

Член на Соборот може да постави усно прашање на седница на Соборот во времето одредено за поставување на прашања пред преминувањето на дневен ред.

Секој член на Соборот може на една седница да постави најмногу три одделни прашања.

Член 205

Устен одговор на пратеничко прашање претставникот на Извршниот совет, државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно секретарот во Извршниот совет дава на првата наредна седница на Соборот ако прашањето му било доставено најмалку 48 часа порано.

Ако пратеничкото прашање е поставено на седница на Соборот, а претставникот на Извршниот совет, државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно секретарот во Извршниот совет не може да одговори веднаш, ќе изјави во рок од наредните три дена кога ќе одговори. Ако седницата на Соборот би требало да се заклучи пред да истече овој рок, одговорот ќе биде даден на крајот на седницата по исцрпувањето на дневниот ред.

Ако на претставникот на Извршниот совет, на државниот секретар, на секретарот на републичкиот совет односно на секретарот во Извршниот совет за собирање на потребните податоци за давање одговор на поставеното прашање му е потребен подолг рок и поради тоа не може да даде одговор на крајот на седницата, Соборот може по негов

предлог да го продолжи рокот за давање на одговорот до првата наредна седница. Во таков случај Соборот може да ја одреди и датата кога ќе биде свикана наредната седница.

Член 206

Ако членот на Соборот барал писмен одговор, Извршниот совет, државниот секретар, секретарот на републичкиот совет односно секретарот во Извршниот совет ќе му одговара најдоцна за десет дена. За одговорот претседателот на Соборот ќе го извести Соборот на седницата во времето одредено за поставување на прашања.

Член 207

За поставување на усни прашања и за давање одговори на усни прашања се одредува одделно време пред преминувањето на дневен ред.

Ако има многу прашања, Соборот може по предлог од претседателот да го одреди траењето на времето за поставување на прашања.

Излагањето на прашањето и неговото образложение може да трае најмногу пет минути.

Одговорот на пратеничкото прашање може да трае најмногу десет минути.

Член 208

По добиениот одговор членот на Соборот може да бара разјаснување и да постави дополнително барање во врска со одговорот. Ова излагање не може да трае подолго од пет минути.

По завршеното поставување на прашања и давање на одговори односно по истечување на времето одредено за тоа, се преминува на дневен ред.

Член 209

Сите пратенички прашања и сите одговори на пратеничките прашања се објавуваат во билтенот на Народното собрание.

3. Известувања за работата на републичката управа**Член 210**

Секој член на Соборот има право од државните секретари, од секретарите во Извршниот совет и од старешините на другите републички органи на управата да бара известувања по одредено прашање од надлежноста на органите и установите со кои раководат или за извршување на работите од нивната надлежност.

Ваквото барање членот на Соборот во писмена форма му го доставува на претседателот на Соборот, кој за тоа го известува Соборот на првата седница по поднесувањето на барањето.

Претседателот на Соборот му го упатува барањето на државниот секретар, на секретарот во Извршниот совет односно на старешината на републичкиот орган на управата преку секретарот на Извршниот совет.

Членот на Соборот може вакво барање да поднесе и усно на седница на Соборот во времето одредено за поставување на пратенички прашања.

Член 211

Државниот секретар, секретарот во Извршниот совет и старешината на другиот републички орган

на управата е должен барањето известување да му го соопшти на пратеникот писмено или да го соопшти усно на седница на Соборот, ако Соборот така решил при барањето на известувањето. За писменото известување или за неговата содржина претседателот на Соборот го известува Соборот при давањето на соопштенијата.

Бараното известување мора да се даде во рок од десет дена. Ако Соборот решил известувањето да биде дадено на седница на Соборот, а седницата на Соборот би имала да се заклучи пред истечувањето на тој рок, известувањето мора да биде дадено на крајот на седницата, ако Соборот не реши инаку.

Ако пратеникот смета дека добиеното известување не е потполно, може по таа работа да му постави прашање на Извршниот совет, на државниот секретар односно на секретарот во Извршниот совет.

IX. ПРЕТРЕС НА ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ ВО СОБОРОТ

Член 212

По предлог од Одборот за претставки и жалби на Народното собрание или по предлог од народен пратеник, Соборот може да реши по одредени претставки и жалби да се отвори одделен претрес. Одборот за претставки и жалби може во врска со претставката или жалбата да поднесе и предлог на одлука, резолуција или препорака.

Секој народен пратеник има право да предложи одредени претставки и жалби да се претресат на седница на Соборот без оглед на тоа дали Одборот за претставки и жалби донел и каква одлука донел по претставката или жалбата.

Член 213

Соборот може претресот да го заклучи со прост премин на дневен ред или со донесување на одлука, резолуција или препорака, а може одредени претставки и жалби да му ги врати на Одборот за проучување или за подготвување на соодветен предлог или да му ги упати на друг одбор во чиј делокруг спаѓа тој предмет.

Член 214

Соборот може по одделна претставка или жалба за чие решавање е надлежен Соборот, да го овласти Одборот за претставки и жалби да донесе решение.

За донесеното решение Одборот за претставки и жалби го известува Соборот на првата наредна седница по донесувањето на решението.

Член 215

Пред да се утврди дневниот ред и во текот на претресот Извршниот совет може да побара да му се води претрес по одделни претставки или жалби односно претресот да се прекине за да може Извршниот совет да го проучи предметот и на Соборот да му го изнесе своето мислење. Рокот што за тоа ќе му се остави на Извршниот совет не може да биде подолг од еден месец односно до првата наредна седница по истекот на тој рок.

Член 216

За претресување на претставките и жалбите Соборот може да одреди посебна седница или дел од седница.

Член 217

Во поглед на донесувањето на одлуки, резолуции и препораки по претставките и жалбите важат одредбите на чл. 182 и 183 од свој деловник.

X. ДОЛЖНОСТ ЗА УЧЕСТВУВАЊЕ ВО РАБОТАТА НА СОБОРОТ, ИМУНИТЕТ И ПОВЛАСТИЦИ НА ПРАТЕНИЦИТЕ

Член 218

Членовите на Соборот се должни да присуствуваат на седниците на Соборот, а членовите на одборите и комисиите се должни да присуствуваат и на седниците на одборите и комисиите на Соборот.

Пратеникот кој е спречен да присуствува на седница на Соборот е должен да бара од Соборот да му одобри отсуство. За бараното отсуство Соборот решава без претрес.

Ако претседателот утврди дека во Соборот нема доволен број пратеници за решавање, тој може да објави дека се укинуваат сите одобрени отсуства, освен оние што се дадени поради болест.

Соборот може на Мандатно-имунитетниот одбор да му достави случај на пратеник кој без слобедно отсуство повеќе пати не доаѓа на седници. Одборот ќе го проучи овој случај и на Соборот ќе му поднесе извештај и свој предлог како да се постапи спрема таков пратеник.

Против народен пратеник кој без одобрено отсуство повеќепати не доаѓа на седници Соборот може по предлог од Мандатно-имунитетниот одбор да изрече дисциплинска мерка опомена што се внесува во записник, а при повторен случај Соборот може да реши за недоаѓањето да се известат сбирите на избирачите од подрачјето на изборната околина во која е избран пратеникот.

Член 219

За сите изјави и постапки во Соборот народниот пратеник му одговара само на Соборот и на изборното тело што го избрало.

Народниот пратеник не може да биде повикан на одговорност, ни лишен од слобода, ниту казнет за искажано мислење или за даден глас во Соборот, на заедничка седница на соборите, како и во одборите и комисиите на Соборот и на Собранието.

Член 220

Народниот пратеник ужива имунитетни права од денот кога е избран. За доказ дека е избран за пратеник служи уверението за изборот односно пратеничката легитимација.

Член 221

Државниот орган што лишил од слобода член на Соборот или против него започнал кривична постапка за тоа што бил затечен во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од пет години, веднаш ќе го известат Народното собрание.

Барањето на одобрение да се лиши од слобода член на Соборот односно против него да се започне кривична постапка, како и известieto дека член на Соборот е лишен од слобода односно дека против него е започната кривична постапка, надлежниот државен орган му го упатува на претседателот на Народното собрание.

Применото барање односно известие претседателот на Народното собрание веднаш му го доставува на претседателот на Соборот, кој веднаш му го упатува на Мандатно-имунитетниот одбор за да го проучи случајот и да му поднесе извештај на Соборот.

Ако Соборот одржува седница, барањето односно известieto претседателот на Соборот му го соопштува на Соборот веднаш по неговото примање, а ако Соборот не одржува седница за применото барање односно известие претседателот го известува Соборот во почетокот на седницата што ќе се одржи непосредно по примањето на барањето односно на известieto.

Член 222

На основа на извештајот на Мандатно-имунитетниот одбор, Соборот решава дали ќе даде одобрение за лишување од слобода односно за започнување на кривична постапка, како и дали ќе го одобри извршеното лишување од слобода односно започнувањето на кривичната постапка.

Ако Соборот не го одобри извршеното лишување од слобода односно започнувањето на кривична постапка, државниот орган што го лишил од слобода членот на Соборот односно што против членот на Соборот започнал кривична постапка е должен веднаш да го пушти на слобода односно да ја прекине започнатата кривична постапка.

Член 223

Ако Соборот не одржува седница, одобрение за лишување од слобода односно за започнување на кривична постапка или за продолжување на започнатата кривична постапка против член на Соборот може да даде Мандатно-имунитетниот одбор, во согласност со претседателот на Народното собрание.

Мандатно-имунитетниот одбор на првата, наредна седница ќе му поднесе на Соборот извештај за даденото одобрение од претходниот став.

Соборот го потврдува или укинува решението на Мандатно-имунитетниот одбор донесено согласно став 1 од овој член.

Ако Соборот го укине решението на Мандатно-имунитетниот одбор, државниот орган што го лишил од слобода членот на Соборот односно што против него започнал кривична постапка веднаш ќе го пушти на слобода односно ќе ја прекине започнатата кривична постапка.

Член 224

Против народен пратеник може да се води кривична постапка само за она кривично дело за чие гонење дал одобрение Соборот односно Мандатно-имунитетниот одбор.

Член 225

Оставка на пратенички мандат членот на Соборот му поднесува на Соборот преку претседателот на Соборот. Поднесената оставка на мандатот народен пратеник претседателот на Соборот веднаш му ја упатува на Мандатно-имунитетниот одбор.

За секоја оставка на пратенички мандат Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот извештај. Заедно со извештајот Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот и предлог на одлука за уважување на поднесената оставка и за одредување да се изврши дополнителен избор во соодветната изборна околица.

Соборот не може да не ја уважи поднесената оставка на пратенички мандат.

На пратеник што поднел оставка мандатот му престанува од моментот на уважувањето на оставката.

Оставката дадена пред да биде верифициран мандатот не го спречува испитувањето на правилноста на изборот.

Член 226

За секој случај на престанок на мандат Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот извештај. Заедно со извештајот Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот и предлог на одлука за утврдување престанокот на мандатот на народен пратеник и за одредување да се изврши дополнителен избор во соодветната изборна околица.

Член 227

Извештајот за работата на околицката изборна комисија заедно со сите акти што се однесуваат на постапката на гласањето за отповикување и што на Соборот му ги доставила Републичката изборна комисија, претседателот на Соборот му ги упатува на Мандатно-имунитетниот одбор.

Мандатно-имунитетниот одбор ги испитува актите што се однесуваат на постапката на гласањето за отповикување и пристигнатите жалби против постапката на гласањето и на Соборот му поднесува извештај за тоа. Заедно со извештајот Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува на Соборот и предлог на одлука за утврдување престанокот на мандатот на народен пратеник и за одредување да се изврши дополнителен избор во соодветната изборна околица односно предлог на одлука за поништување на гласањето за отповикување.

Соборот го потврдува или поништува гласањето за отповикување.

На народниот пратеник што е отповикан мандатот му престанува во моментот кога Соборот ја потврдил одлуката за отповикување.

Член 228

Членот на Соборот кој е избран за претседател, потпретседател или записничар на Соборот, или за член на одбор или комисија на Соборот, оставка на функцијата на која е избран му поднесува на Соборот.

Оставката треба да биде поднесена во писмена форма и да биде образложена.

Оставката се става на дневен ред на наредната седница по нејзиното поднесување.

Соборот ја уважува или не ја уважува поднесената оставка.

За оставката Соборот решава без претрес, но по барање од народен пратеник, членот на Соборот кој поднел оставка на функција на која е избран е должен да даде поблиско појаснение за причините на поднесената оставка.

Член 229

Соборот го потврдува изборот на народен пратеник избран на повторни или на дополнителни избори на осерва на извештај што му го поднесува Мандатно-имунитетниот одбор.

За постапката на Мандатно-имунитетниот одбор и за сè друго по однос на верификацијата на мандатите на народните пратеници избрани на повторни или дополнителни избори сходно ќе се применуваат одредбите на член 9—12 од овој деловник.

Член 230

Членовите на Соборот имаат право на бесплатен превоз со сите јавни сообраќајни средства на територијата на Народна Република Македонија, освен со авион.

Поблиски прописи за начинот на користењето на ова право донесува Административниот одбор на Народното собрание.

Член 231

На народните пратеници им се издаваат посебни пратенички легитимации.

Во легитимацијата се истакнува имунитетното право и правото на бесплатен превоз.

Народниот пратеник на кого му престанал мандатот е должен да ја врати пратеничката легитимација веднаш по престанокот на мандатот.

Образец на пратеничката легитимација го утврдува и поблиски прописи за издавањето на пратеничките легитимации пропишува Административниот одбор на Народното собрание.

Член 232

По барање од народен пратеник, секретарот на Собранието е должен да му обезбеди соработка на службениците на администрацијата на Собранието во вршењето на работите сврзани со неговата пратеничка должност.

Членот на Соборот има право да ја користи библиотеката на Собранието, како и да ја прегледува архивата на Собранието за проучување или документирање.

Член 233

Членот на Соборот има право да престојува во зградата на Собранието и кога Собранието односно Соборот и нивните одбори и комисии не одржуваат седници.

Тој има право да ги користи сите простории на Собранието што им стојат на пратениците на располагање за работа, одмор, состаноци и слично.

Членот на Соборот има право во просториите на Собранието што се одредени за тоа да одржува состаноци и разговори со избирачите и други граѓани.

Овие права народниот пратеник ги користи согласно одредбите за куќниот ред на Собранието.

Член 234

Со престанокот на мандатот, на народниот пратеник му престанува имунитетното право, правото на бесплатен превоз со јавните сообраќајни средства, како и сите други права што ги ужива на основа на својството народен пратеник.

XI. ЗАПИСНИЦИ И СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

Член 235

За работата на Соборот на седници се води записник.

Во записникот се внесуваат кратко основните податоци за работата на седницата.

Член 236

За работата на Соборот на седниците се водат и стенографски белешки што го содржат целиот тек на седницата.

Во стенографските белешки говорите и изјавите се внесуваат како што се одржани, а извештаите, амандманите и предлозите на закони и други акти како што му се поднесени на Соборот.

Стенографските белешки редовно се објавуваат. За објавувањето на стенографските белешки се грижи секретарот на Собранието.

Член 237

Членот на Соборот има право да ги прегледа стенографските белешки и во текстот на својот говор да врши измени од редакциски карактер. Тој не може да внесува побитни измени во текстот на својот говор, ниту да изоставува изразени мисли и образложенија.

За вршењето на правото од претходниот став се грижи претседателот на Соборот.

Ако помеѓу народниот пратеник и претседателот на Соборот се појави спор во врска со исправките што треба да се внесат во стенографските белешки, пратеникот или претседателот можат да го изнесат спорот за решавање пред Соборот. Овој спор го решава Соборот без претрес, а по ислушувањето на становиштето на народниот пратеник и на претседателот на Соборот.

Член 238

За работата на одборите или комисиите на седница се води записник, а за одделни седници можат да се водат и стенографски белешки.

За водењето на стенографски белешки и за нивното објавување се грижи секретарот на одборот односно на комисијата во согласност со секретарот на Собранието.

XII. АДМИНИСТРАЦИЈА

Член 239

Соборот на производителите има своја администрација која е составен дел од администрацијата на Собранието.

Во вршењето на стручните, канцелариските, техничките и другите работи во врска со работата на Соборот и неговите одбори и комисии, службениците работат и по налог од претседателот на Со-

борот односно од претседателот на одборот или комисијата.

Соборот и постојаните одбори имаат свои стручни секретари.

Член 240

Архивата на Соборот е составен дел од архивата на Собранието.

Член 241

Соборот на производителите има свој печат кој го содржи грбот на Народна Република Македонија околу кој е врезан натписот „Народно собрание на Народна Република Македонија — Собор на производителите“.

Печатот на Соборот го чува претседателот на Соборот.

ХИИ. ДОНЕСУВАЊЕ И ВАЖЕЊЕ НА ДЕЛОВНИКОТ НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

Член 242

Деловникот на Соборот на производителите се донесува по постапката по која Соборот донесува одлуки. По истата постапка се донесуваат и изменувањата и дополнувањата на деловникот.

Член 243

Деловникот на Соборот на производителите како и изменувањата и дополнувањата во него влегуваат во сила со дејот на нивното донесување.

Член 244

Деловникот на Соборот на производителите, како и изменувањата и дополнувањата во него се објавуваат во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

XIV. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 245

Со влегувањето во сила на овој деловник престанува да важи Правилникот за работата на Соборот на производителите на Народното собрание на Народна Република Македонија од 26 јануари 1954 година („Службен весник на НРМ“ број 5 од 23 февруари 1954 година).

Член 246

Овој деловник ќе се објави во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Број 16—29

3 октомври 1958 година

Скопје

**Народно собрание
на Народна Република Македонија**

Претседател
на Народното собрание,
Лазар Колишевски, с. р.

Претседател
на Соборот на производителите,
Борко Темелковски, с. р.

ПОКАНА ЗА ПРЕТПЛАТА НА СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА НРМ ЗА 1959 ГОДИНА

ПРЕТПЛАТАТА НА „СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА НРМ“ ЗА 1959 ГОДИНА ИЗНЕСУВА 1.500 ДИНАРИ ЗА ЕДЕН ПРИМЕРОК

ПРЕТПЛАТАТА СЕ УПЛАТУВА ОДНАПРЕД ЗА ЦЕЛА ГОДИНА ПО ПРИЛОЖЕНАТА ЧЕКОВНА УПЛАТНИЦА ВО „СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА НРМ“, БРОЈ 33/58 Г. ИЛИ НА НАШАТА ЖИРО С-КА БР. 802-11/1-698 ПРИ НАРОДНАТА БАНКА — СКОПЈЕ.

ПРИ УПЛАТУВАЊЕ НА ПРЕТПЛАТАТА ТРЕБА НА ЧЕКОВНАТА ИЛИ ВИРМАНСКАТА УПЛАТНИЦА ДА СЕ НАВЕДАТ ПОДАТОЦИТЕ: НА ГРБОТ НА УПЛАТНИЦАТА ДА СЕ НАПИШЕ ЧИТЛИВА И ТОЧНА АДРЕСА НА КОЈАШТО ТРЕБА ДА СЕ ИСПРАКА ВЕСНИКОТ; ЗА КОЛКУ ПРИМЕРОЦИ СЕ ВРШИ ПРЕТПЛАТАТА; СТАРИТЕ ПРЕТПЛАТНИЦИ ПОКРАЈ ОВА ДА ГО НАВЕДАТ И ПРЕТПЛАТНИОТ БРОЈ ПОД КОЈ Е ПРИМАН ВЕСНИКОТ ВО 1958 ГОДИНА.

ПРЕТПЛАТАТА ЗА 1959 ГОДИНА ТРЕБА ДА СЕ ОБНОВИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ О. Г. ПО ОВОЈ СРОК НА СИТЕ ШТО НЕ ЌЕ ЈА ОБНОВАТ ПРЕТПЛАТАТА ЌЕ ИМ СЕ ЗАПРЕ ИСПРАКАЊЕТО НА ВЕСНИКОТ.

ВИДЕЛКИ ИЗВЕСЕН БРОЈ ПРЕТПЛАТНИЦИ ОД 1958 ГОД. УШТЕ НЕ ЈА ПОДМИРИЛЕ ПРЕТПЛАТАТА, СЕ МОЛАТ СО ПРЕТПЛАТАТА ЗА ИДНАТА ГОДИНА ЕДНОВРЕМЕНО ДА ЈА ВНЕСАТ И ДОЛЖНАТА ПРЕТПЛАТА ОД 1958 ГОДИНА.

СОДРЖИНА

	Страна
297. Деловник на Народното собрание на Народна Република Македонија — — —	553
298. Деловник на Републичкиот собор на Народното собрание на Народна Република Македонија — — — — —	568
299. Деловник на Соборот на производителите на Народното собрание на Народна Република Македонија — — — — —	596